

Sztuczna inteligencja – obawy, nadzieje, zmiany w życiu publicznym, zawodowym oraz prywatnym

Zawartość raportu

01

Wprowadzenie

Założenia, cele badawcze, charakterystyka próby

02

Wnioski

Podsumowanie wyników badania

03

Świadomość sztucznej inteligencji

Jej postrzeganie, poziom znajomości konkretnych rozwiązań

04

Korzystanie ze sztucznej inteligencji

Wykorzystanie rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji prywatnie oraz zawodowo. Potencjał i zagrożenia takich rozwiązań

05

Etyka, prywatność i prawa autorskie

Czy te aspekty mają znaczenie w życiu prywatnym i zawodowym

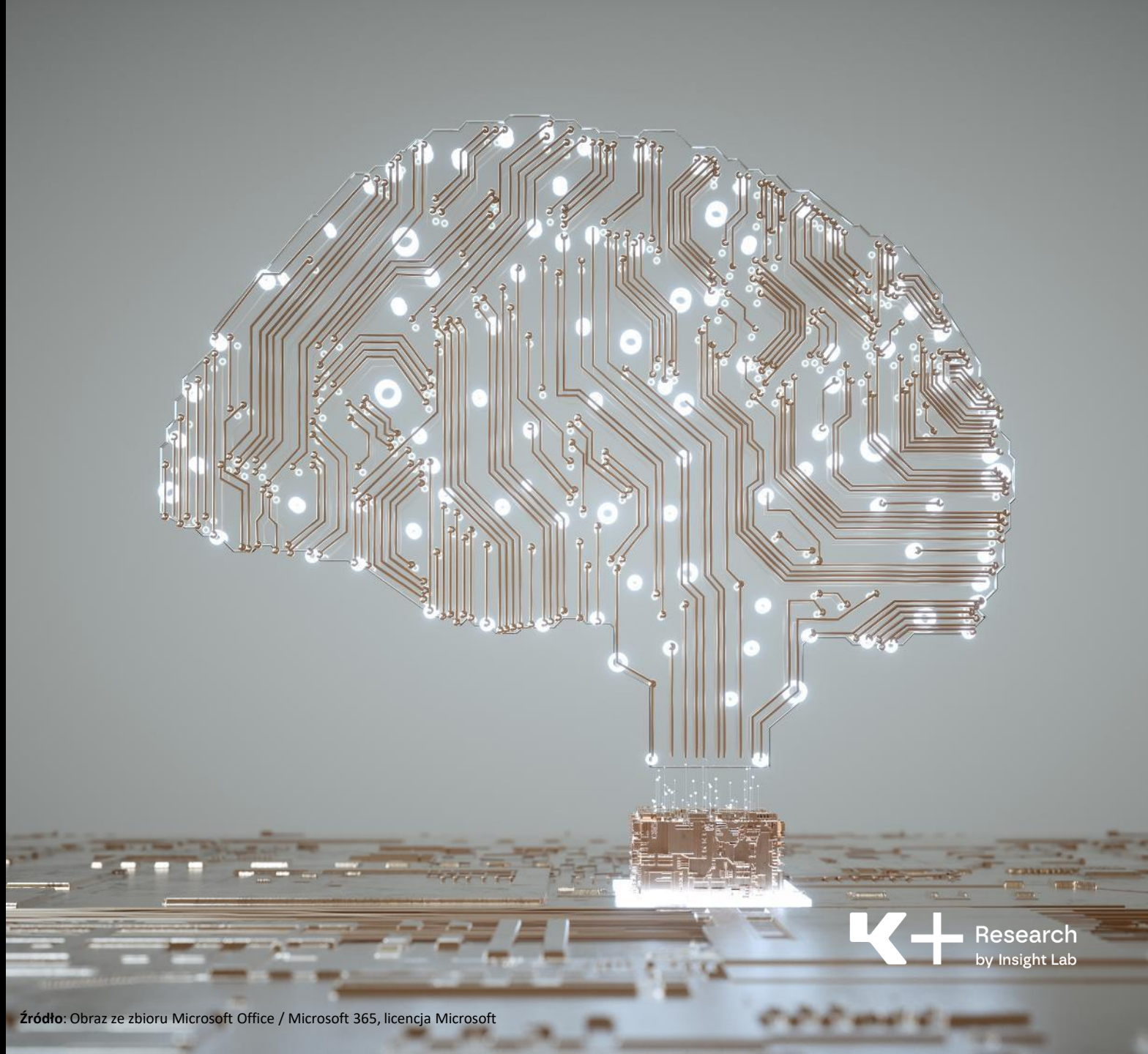
06

Wizerunek polskich uczelni wyższych

Uczelnie wyższe kojarzone z rozwiązaniami opartymi na sztucznej inteligencji

01

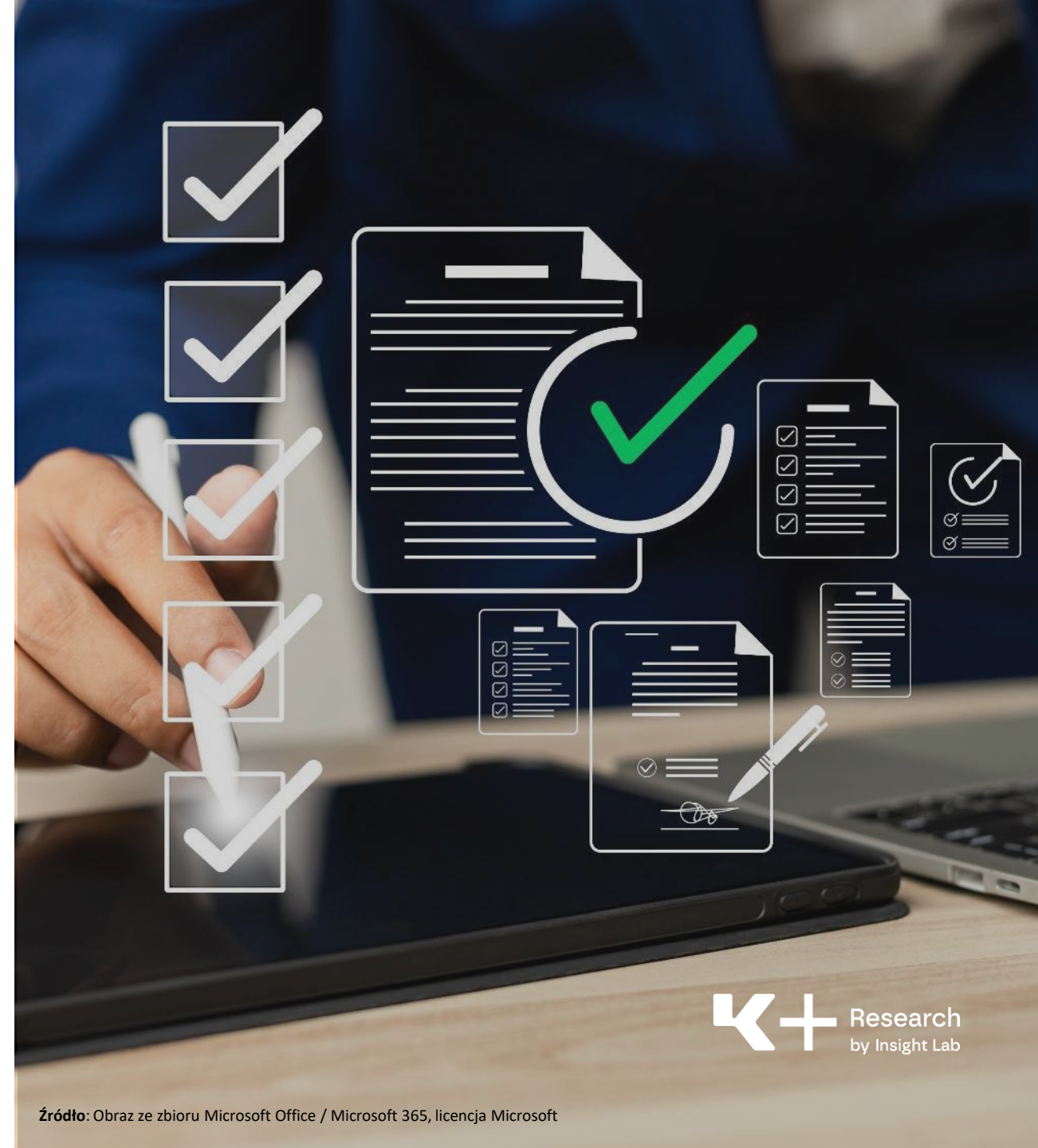
WPROWADZENIE

WPROWADZENIE

Założenia badania ilościowego

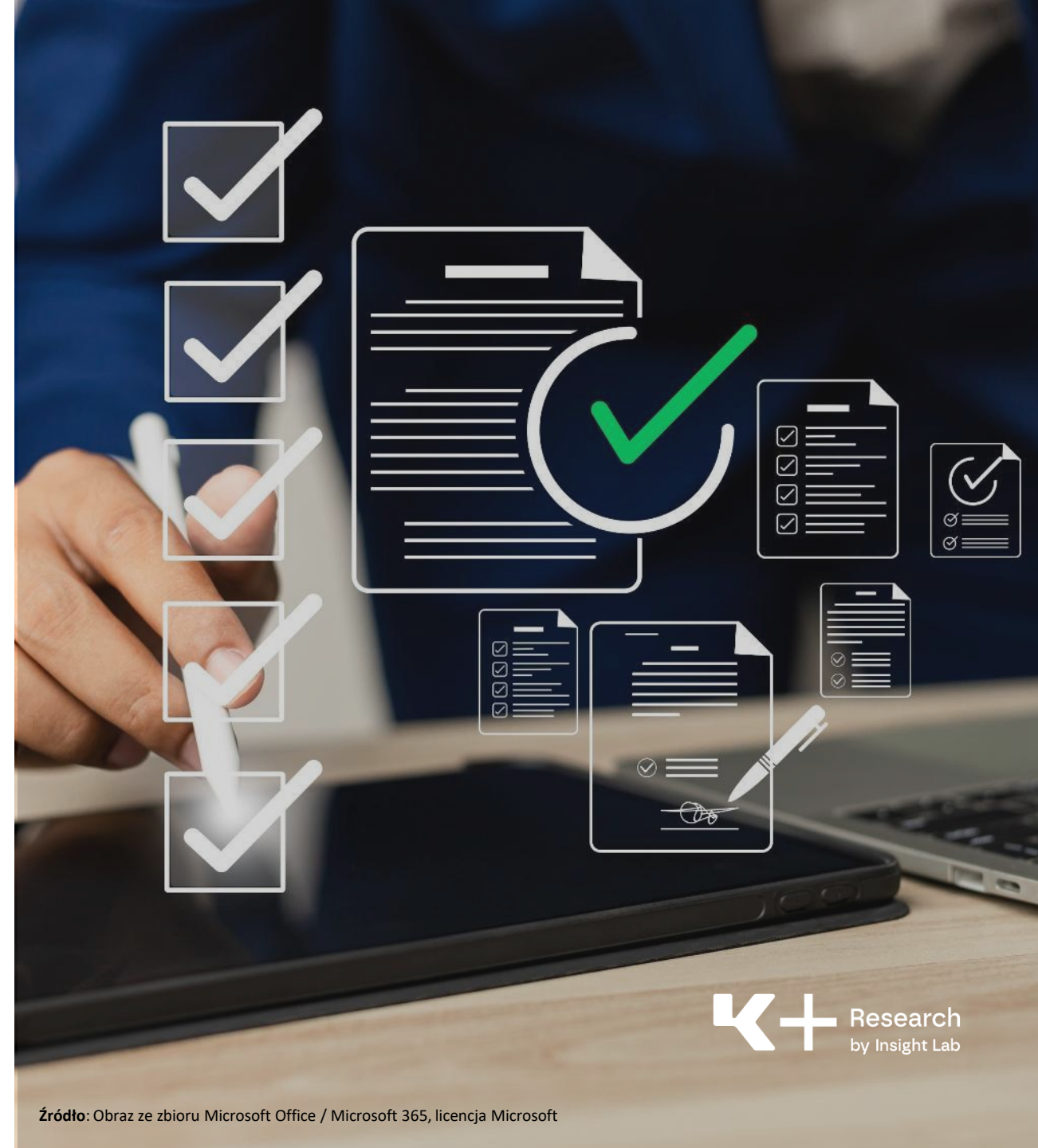
- metoda: **ankiety internetowe** (CAWI – Computer Assisted WEB Interview) wśród obywateli Polski;
- czas realizacji badania: 03-07.04.2025;
- liczba badanych: **cała Polska n=1139**, osoby pełnoletnie;
- sposób doboru próby: **kwotowo-losowy**, kwoty w badaniu zostały nałożone na płeć, wiek oraz wielkość miejscowości zamieszkania;
- w prezentacji wyników zostały wykorzystane wskaźniki T2B (Top 2 Box) – zsumowanie pozytywnych odpowiedzi w pytaniach opartych o skalę 1-5 (odpowiedzi 4 i 5) oraz B2B (Bottom 2 Box) – zsumowanie negatywnych odpowiedzi w pytaniach opartych o skalę 1-5 (odpowiedzi 1 i 2);
- wyniki przedstawione są na poziomie generacji/pokoleń: pokolenie Z (osoby w wieku 18-28 lat), pokolenie Y (osoby w wieku 29-44 lat), pokolenie X (osoby w wieku 45-60 lat) oraz Baby Boomers (osoby w wieku ponad 61 lat);

WPROWADZENIE

Założenia badania ilościowego

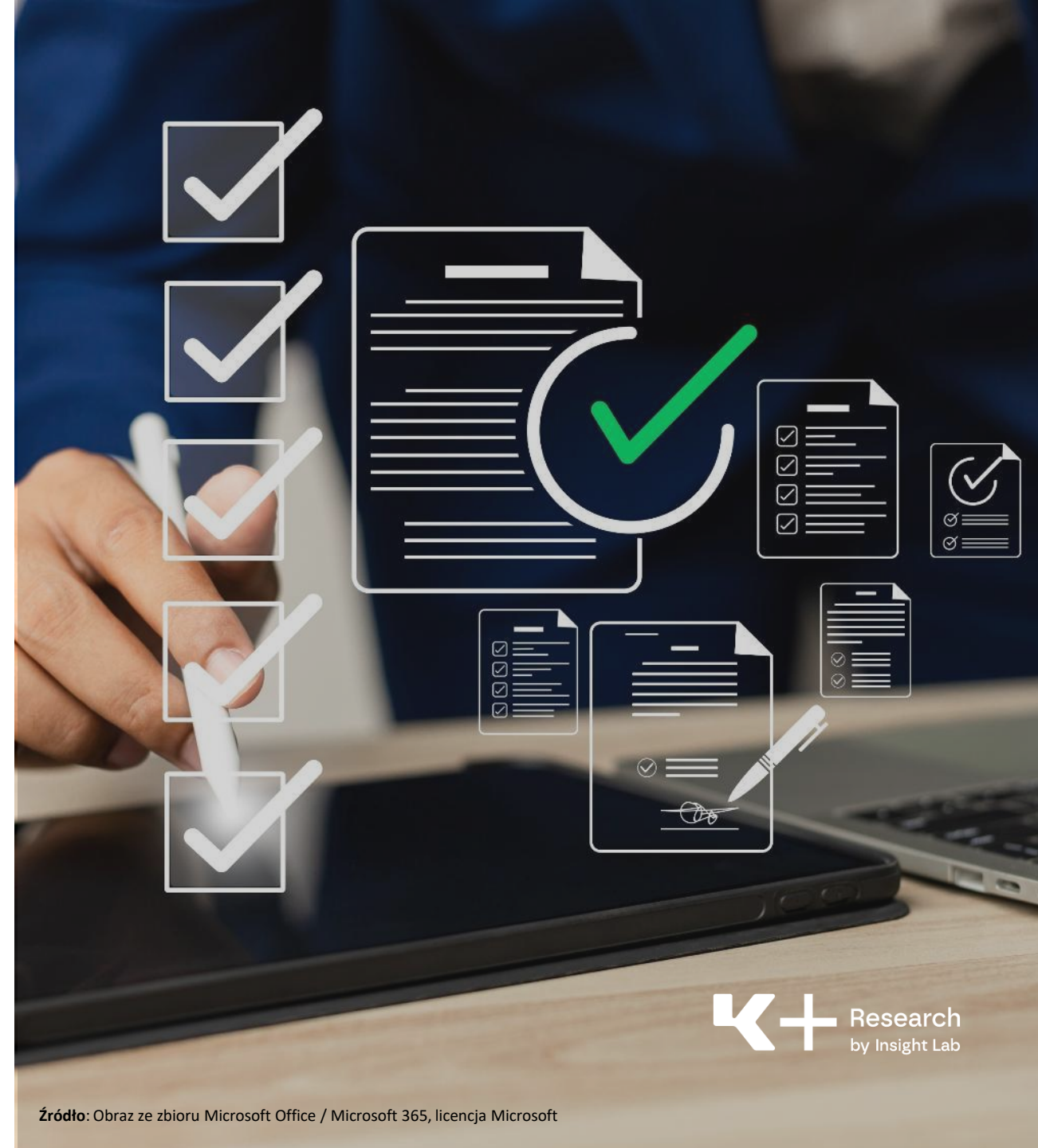
- sztuczna inteligencja (AI) była definiowana na potrzeby badania ilościowego, jako technologia, która pozwala komputerom, aplikacjom lub maszynom na wykonywanie zadań, które zwykle wymagają ludzkiego myślenia — takich jak uczenie się, rozpoznawanie obrazów i mowy, podejmowanie decyzji czy rozwiązywanie problemów i wspieranie w nich człowieka.

WPROWADZENIE

Założenia badania jakościowego

- metoda: grupy dyskusyjne FGI, trwające 1,5 godziny, przeprowadzone on-line;
- czas realizacji badania: 08.04.2025 – 16.04.2025;
- liczba badanych: 8 grup FGI (N = 63), w 4 miastach (Gdańsk, Kraków, Warszawa, Wrocław), po 2 grupy w każdej lokalizacji;
- grupa badana: kobiety i mężczyźni, podzieleni na dwie kategorie wiekowe: badanych młodszych (18-35 lat) i starszych (35+).

WPROWADZENIE

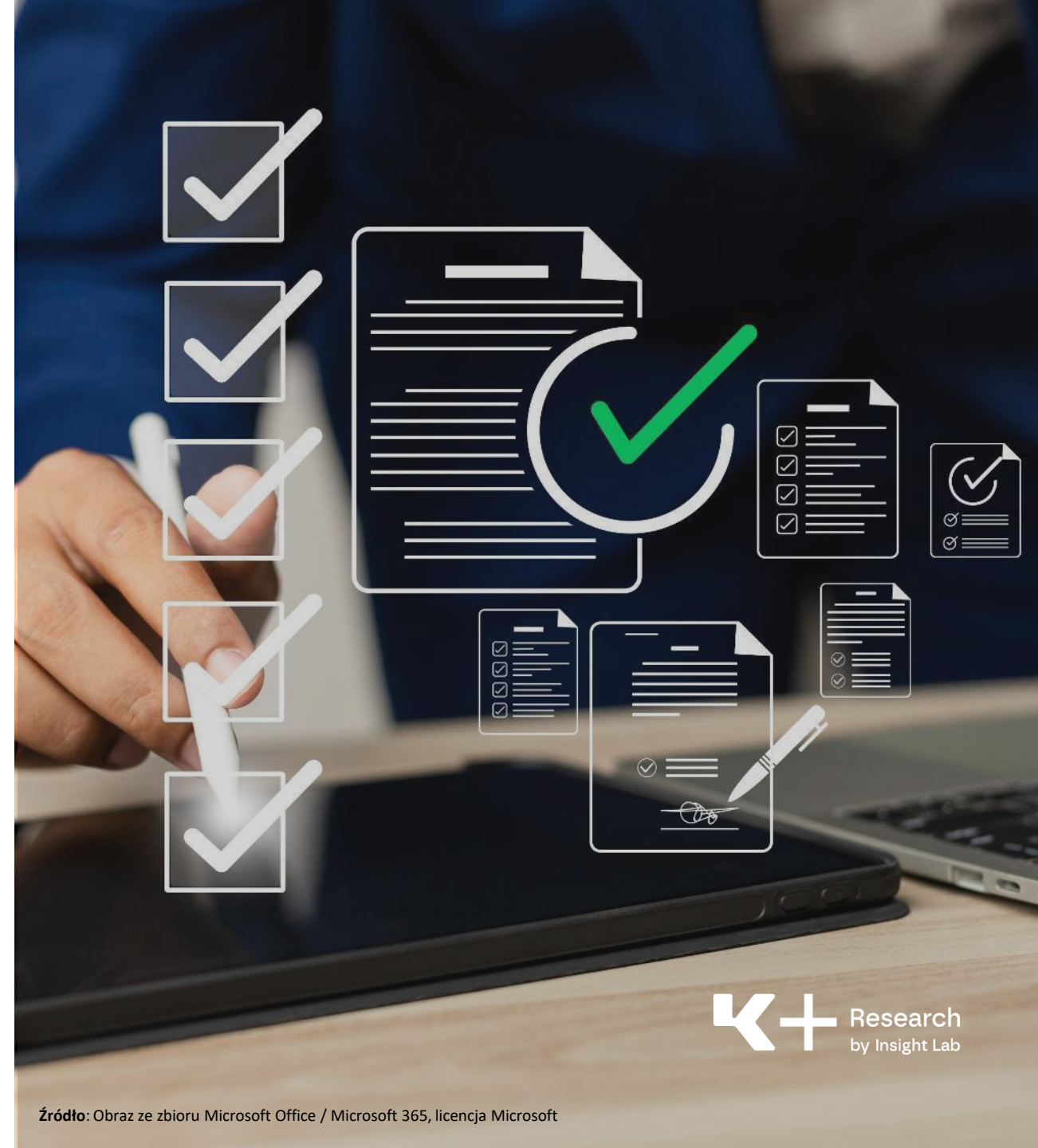
Cele badawcze

Główny cel

Określenie tego, jak Polacy rozumieją AI/sztuczną inteligencję, jaki jest stan ich wiedzy w tym zakresie tematycznym.

Pozostałe cele

- Analiza poziomu świadomości Polaków na temat AI.
- Poznanie emocji, jakie budzi AI (percepcji emocjonalnej).
- Określenie, w jakich aspektach dnia codziennego (prywatnego oraz zawodowego) Polacy widzą możliwości do implementacji AI.
- Określenie, czy na Polaków oddziałują aspekty etyczne wykorzystania AI (prawa autorskie, bezpieczeństwo informacji).
- Określenie, czy według Polaków obszar sztucznej inteligencji wymaga ciągłych badań.
- Zdefiniowanie, co motywuje Polaków do korzystania z AI.
- Określenie szans i zagrożeń związanych z rozwojem AI w ciągu najbliższych lat.

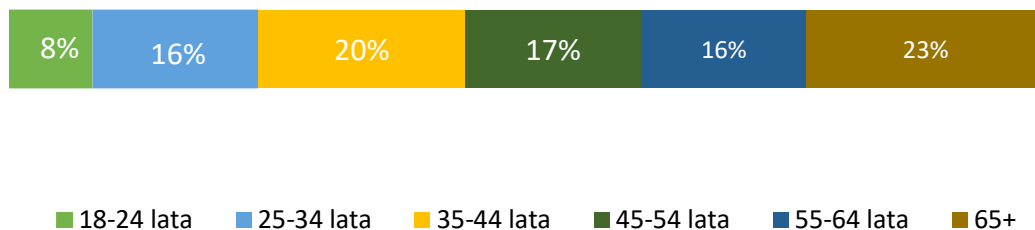
WPROWADZENIE

Charakterystyka próby, N=1139

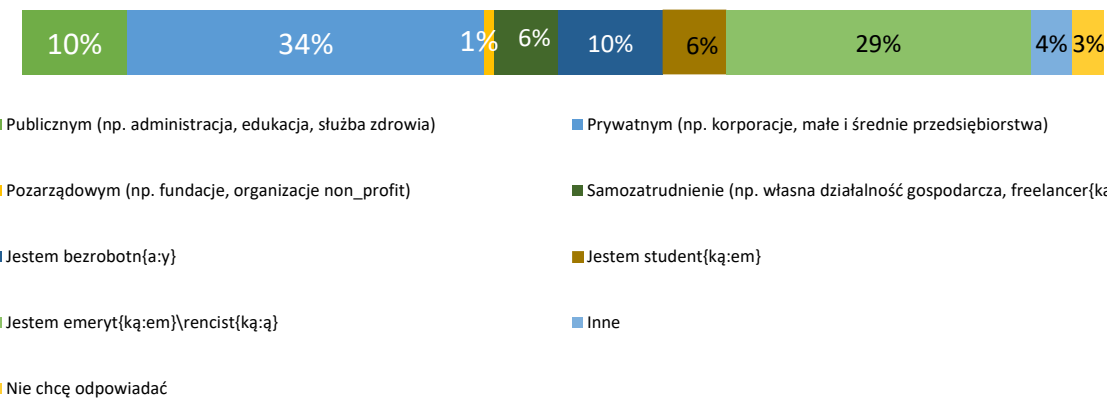
Płeć

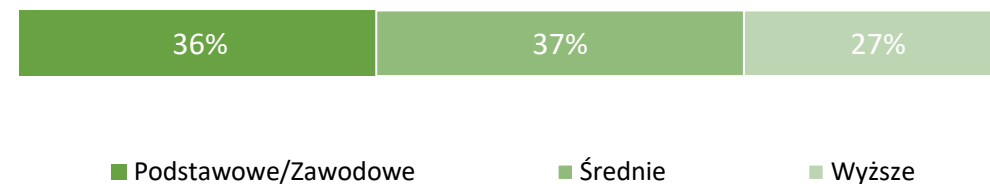
Wiek

Zatrudnienie

Wykształcenie

WPROWADZENIE

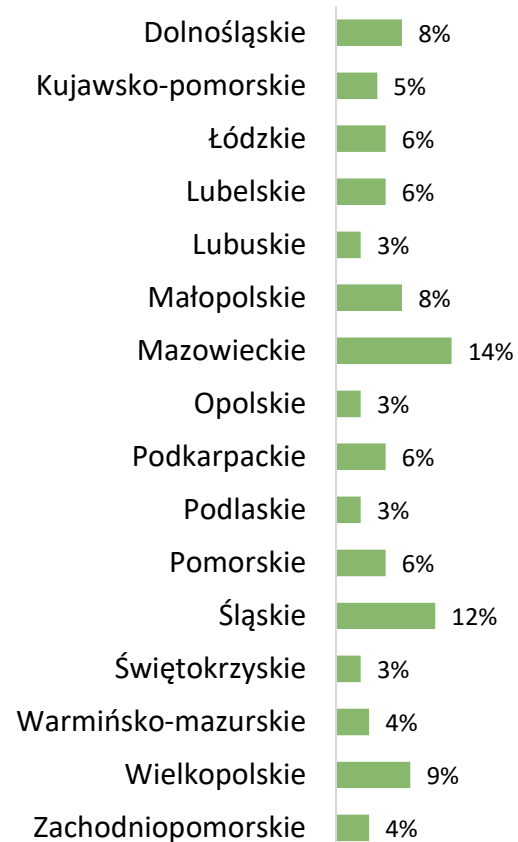
Charakterystyka próby, N=1139

Wielkość miejscowości

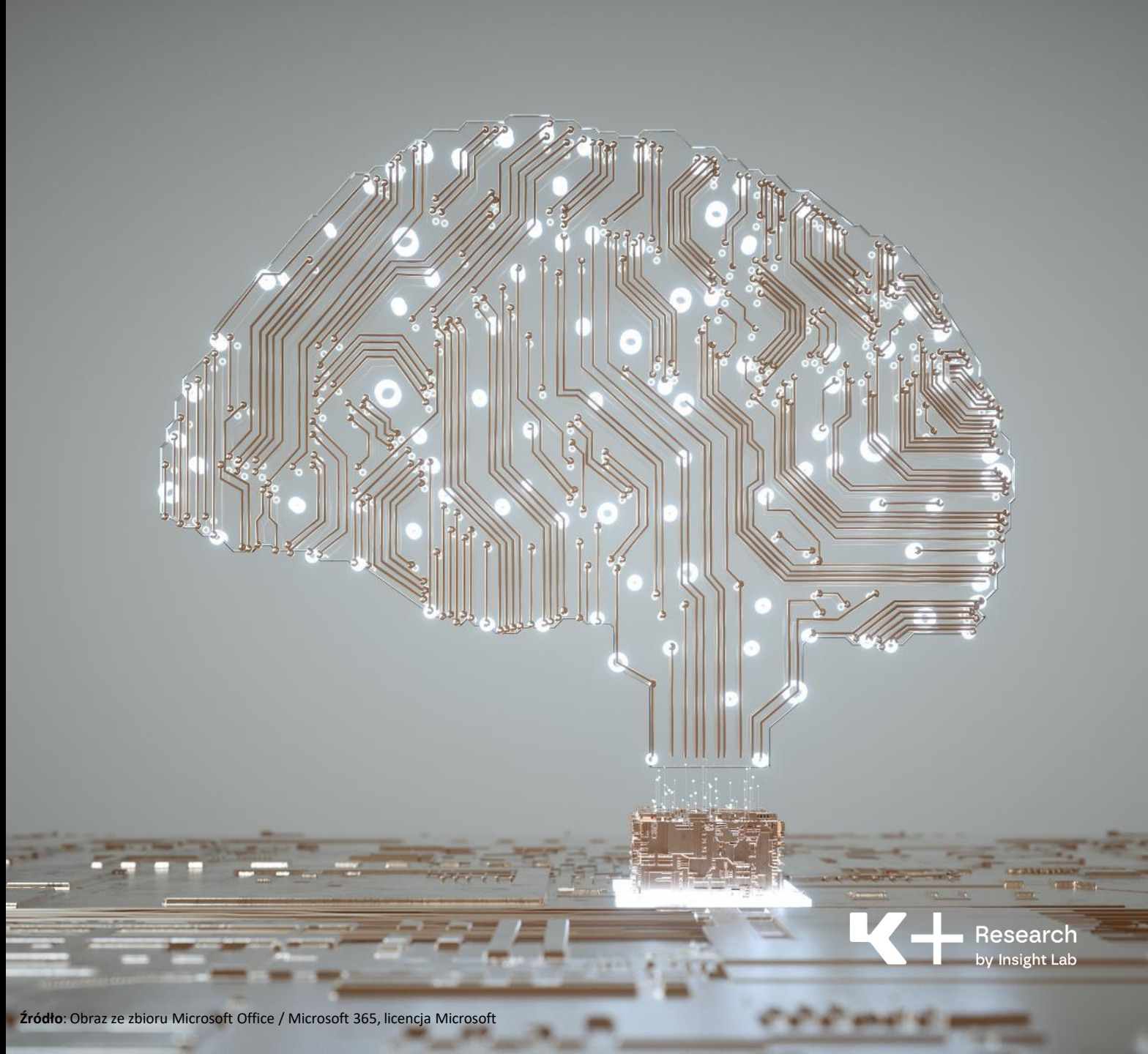
- Wieś
- Miasto poniżej 100 tys. mieszkańców
- Miasto od 100 tys. do 499 tys. mieszkańców
- Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

Województwo

02

WNIOSKI

PROFILE GENERACYJNE

pokolenie Z

- Zdecydowana **większość** z nich spotkała się z pojęciem sztucznej inteligencji (97%).
- AI jest według nich **potrzebna w życiu zawodowym** (52% T2B). W pracy często **wykorzystują sztuczną inteligencję do szukania pomysłów i inspiracji** (62%), doceniając AI w pracy głównie za **możliwość szybszego podejmowania decyzji** (44%).
- W mniejszym stopniu zasadność stosowania AI widzą w życiu prywatnym (30% T2B), chociaż 57% ceni **wygode**, która wiąże się z korzystaniem ze sztucznej inteligencji w tej części ich życia.
- **Najlepiej ze wszystkich pokoleń oceniają swój poziom wiedzy o rozwiązaniach opartych na sztucznej inteligencji** (32% T2B). Często deklarują również to, że **rozumieją takie rozwiązania** (34% T2B), a 50% z nich chce poszerzać swoją wiedzę na ten temat (T2B).
- **Kojarzą dużą liczbę narzędzi bazujących na AI**, jedynie 5% z nich twierdzi, że nie zna żadnego rozwiązania tego rodzaju, a **tylko 11% nie korzysta z żadnego z nich**.
- Bardziej niż przedstawiciele innych pokoleń **widzą istotność praw autorskich korzystając z rozwiązań opartych na AI** (41% T2B w życiu prywatnym oraz 45% T2B w życiu zawodowym).
- **Korzystanie ze sztucznej inteligencji w życiu prywatnym uznają raczej za etyczne** (41% T2B), większą niewiadomą jest dla nich ten aspekt w życiu zawodowym.

PROFILE GENERACYJNE

pokolenie Y (Milenialsi)

- Zdecydowana większość z nich **spotkała się z pojęciem sztucznej inteligencji (88%)**.
- Blisko połowa przedstawicieli tego pokolenia uczestniczących w badaniu uważa, że **rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji są potrzebne w życiu zawodowym (46%)** – automatyzując podstawowe prace i pozwalają na szybkie podejmowanie decyzji.
- Często **przydatność AI w życiu prywatnym jest dla nich niewiadomą**. Korzystają z **najbardziej powszechnych rozwiązań** (np. asystenci głosowi, tłumaczenia). Korzystają z nich głównie przez **wygodę i oszczędność czasu**.
- Jako osoby aktywne na rynku pracy obawiają się **bezrobocia technologicznego** bardziej niż przedstawiciele starszych pokoleń (45%), w mniejszym stopniu przejmują się z kolei potencjalną **dezinformacją** wynikającą z rozwoju sztucznej inteligencji.
- **Kwestia praw autorskich** podczas korzystania z rozwiązań opartych na AI jest dla nich **niewiadomą**. Zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym.
- **Myślą o bezpieczeństwie danych** podczas korzystania ze sztucznej inteligencji (45% T2B w przypadku życia zawodowego i prywatnego).
- Zastanawiają się nad etyką podczas korzystania z AI, szczególnie w życiu zawodowym (31% T2B).

PROFILE GENERACYJNE

pokolenie X

- **Zdecydowana większość** przedstawicieli tego pokolenia w badaniu **spotkała się z pojęciem sztucznej inteligencji** (84%), ale **jedynie 12%** z nich ocenia swój **poziom wiedzy** o rozwiązaniach opartych na AI **jako wysoki** (T2B), a 20% rozumie zasady ich działania (T2B). Dodatkowo 23% z nich **nie kojarzy żadnych rozwiązań opartych na AI**.
- Widzą **większą potrzebę** tego rodzaju rozwiązań **w życiu zawodowym** aniżeli prywatnym (43% vs 27% T2B). Dodatkowo 63% przedstawicieli tego pokolenia nie korzysta w ogóle z takich narzędzi w życiu zawodowym, w życiu prywatnym ten odsetek jest mniejszy – 31%.
- **Nie potrafią określić**, czy przy korzystaniu z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji **istotne są dla nich prawa autorskie** lub **etyczne postępowanie** (w życiu prywatnym oraz zawodowym).
- O **bezpieczeństwie informacji**, które przekazują przy korzystaniu z AI, **myślą równie często, co przedstawiciele innych pokoleń** (43% T2B w życiu prywatnym oraz 38% w życiu zawodowym).

PROFILE GENERACYJNE

pokolenie Baby Boomers

- Większość Baby Boomersów uczestniczących w badaniu kojarzy pojęcie sztucznej inteligencji (84%).
- Uważają, że **rozwiązania oparte o tę technologię są potrzebne ludziom w życiu zawodowym** (56% T2B), chociaż 73% przedstawicieli tej generacji z nich nie korzysta.
- Nieco **mniej Baby Boomersów** uznaje, że sztuczna inteligencja jest **potrzebna w życiu prywatnym** (31% T2B), a 34% wręcz deklaruje, że **nie korzysta świadomie** z takich narzędzi. Dodatkowo 24% osób w tym przedziale wiekowym **nie widzi żadnych zalet w korzystaniu** z rozwiązań opartych na AI w życiu prywatnym.
- Wykazują **najniższy poziom wiedzy o rozwiązaniach opartych na AI** (tylko 7% wskazuje, że jest wysoki, T2B) i **najrzadziej** spośród wszystkich pokoleń **rozumieją te narzędzia** (14% ocenia poziom zrozumienia pozytywnie). Aż 29% z nich **nie kojarzy żadnego rozwiązania tego rodzaju**.
- **Potencjał** sztucznej inteligencji widzą częściej niż inne badane osoby w **medycynie oraz opiece zdrowotnej** (36%).
- Często **nie myślą o bezpieczeństwie danych**, kiedy korzystają z rozwiązań opartych na AI, podobnie sytuacja ma się z **etyką takich działań**.

01

KOJARZYMYSŁOWOPOJĘCIESZTUCZNEJINTELIgENCJI

Słyszało o nim 87% uczestników badania. **Jest to szczególnie widoczne wśród młodego pokolenia – pokolenia Z, gdzie nazwę AI słyszało aż 97%.**

02

POJĘCIESZTUCZNEJINTELIgENCJIJESTROZUMIANERÓŻNORAKOWZALEŻNOŚCIODPRZYJĘTEJPERSPEKTYWY

Badani definiują AI w ujęciu: technicznym (pojęcia z zakresu informatyki), funkcjonalnym (akcentowanie użyteczności sztucznej inteligencji), opartym na opozycji człowiek - AI (odmienność i sztuczny charakter tej technologii, brak emocji i jej „nienaturalne” pochodzenie, określanie jej słowami „twór”, „byt”) oraz pesymistycznym (pejoratywna subiektywna ocena AI, negatywne konsekwencje korzystania ze sztucznej inteligencji).

03

KORZYSTANIEZAIWŻYCIUPRYWATNYMNIEJESTJEDNOZNACZNIE TRAKTOWANE

39% respondentów nie potrafi opowiedzieć się jednoznacznie za przydatnością sztucznej inteligencji w życiu prywatnym.

Takie podejście do tematu charakteryzuje badane osoby **niezależnie od generacji**, jakiej są przedstawicielami.

04

SZTUCZNAINTELIgENCJAPOMAGANAMWŻYCIUZAWODOWYM

Twierdzi tak prawie połowa uczestników badania.

Potrzebę rozwiązań tego rodzaju w życiu zawodowym widzą **wszystkie pokolenia**. Nieznacznie częściej charakteryzuje to osoby z wyższym wykształceniem oraz mieszkańców aglomeracji.

05

**NIE WIEMY ZBYT WIELE O
ROZWIĄZANIACH OPARTYCH
NA AI**

Jedynie 15% (T2B) respondentów deklaruje, że ich poziom wiedzy o rozwiązaniach opartych na sztucznej inteligencji jest wysoki.

Najczęściej w taki sposób opisują go uczestnicy badania z pokolenia Z (32% T2B).

Badani podkreślają, że trudno jest być na bieżąco z technologią, która obejmuje wiele aspektów i rozwija się w tak dynamiczny sposób.

06

**NIE ROZUMIEMY TEGO, JAK
DZIAŁAJĄ ROZWIĄZANIA
OPARTE NA AI**

Znajomość zasad działania rozwiązań opartych na AI deklaruje jedynie 23% respondentów (T2B).

Im młodsze pokolenie, tym częściej twierdzi, że rozumie tego rodzaju rozwiązania (od 14% w przypadku Baby Boomers, do 34% w pokoleniu Z, T2B).

07

**WŚRÓD ROZWIĄZAŃ AI
KOJARZYM NAJCZĘŚCIEJ
MODELE JĘZYKOWE**

ChatGPT czy Claude obok asystentów głosowych np. Siri oraz wyszukiwarek np. Google Search to najbardziej znane rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji.

Jedna piąta uczestników badania nie kojarzy żadnego rozwiązania opartego na AI.

TOM badanych to ChatGPT, który jest jednym z najważniejszych spontanicznych skojarzeń ze sztuczną inteligencją.

08

**BADANI WYKORZYSTUJĄ
KILKA KANAŁÓW
INFORMACJI NA TEMAT AI**

Najczęściej bazują na źródłach internetowych: przede wszystkim social mediach i YouTube, a także portalach ogólnotematycznych i wyszukiwarce Google.

Istotnym źródłem informacji o AI dla części badanych są również znajomi i dzieci.

WNIOSKI

korzystanie ze sztucznej inteligencji

01**W ŻYCIU PRYWATNYM
NAJCZĘŚCIEJ
TŁUMACZYMY Z AI NA
INNE JĘZYKI**

Robi tak ponad połowa uczestników badania. Oprócz tego korzystamy z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji przy obsłudze klienta.

02**KORZYSTAMY Z ROZWIĄZAŃ
WSPIERANYCH AI NIE MYŚLĄC
O TYM**

Najczęściej z Map oraz GPS. Często wykorzystujemy również autokorektę np. przy pisaniu wiadomości tekstowych.

03**RACZEJ NIE KORZYSTAMY Z AI
W ŻYCIU ZAWODOWYM**

Twierdzi tak ponad połowa uczestników badania.

Jeżeli już korzystamy z AI, to najczęściej do wspierania naszej kreatywności – szukania pomysłów i inspiracji z wykorzystaniem modeli językowych np. ChataGPT.

04**AI W ŻYCIU PRYWATNYM TO
DLA NAS WYGODA I
OSZCZĘDNOŚĆ CZASU**

Na te dwie cechy respondenci wskazują najczęściej. Oprócz tego uczestnicy badania widzą zaletę AI we wspieraniu nauki.

WNIOSKI

korzystanie ze sztucznej inteligencji

05

**W ŻYCIU ZAWODOWYM AI
TO AUTOMATYZACJA
RUTYNOWYCH ZADAŃ**

Na tę zaletę sztucznej inteligencji wskazuje 40% respondentów.

Wysoko na liście pozytywnych cech możemy również odnaleźć wsparcie w szybszym podejmowaniu decyzji **(na co wskazują szczególnie przedstawiciele pokolenia Z)**.

06

**OSZCZĘDNOŚĆ CZASU I
UŁATWIENIE ŻYCIA TO
PODSTAWOWE MOTYWACJE**

Nadrzędne wobec pozostałych, do których należą: wzrost kreatywności, kompleksowość, pogłębiony charakter i dostępność informacji, zwiększenie produktywności w pracy i uzyskanie wsparcia w nauce, zwiększenie potencjału i dostęp do wiedzy eksperckiej, wspieranie decyzji, umożliwienie rozrywki.

Celem jest zrobienie czegoś szybciej, sprawniej, z mniejszym nakładem energii, a efektem końcowym ma być uzyskanie czasu oraz komfort, wygoda, „ułatwienie życia”.

07

**BADANI UZNAJĄ ZAZWYCZAJ,
ŻE KORZYSTANIE Z AI WPŁYWA
NA ICH ŻYCIE W
UMIARKOWANYM STOPNIU**

Oznacza to najczęściej, że nie odczuwają radykalnej zmiany, ale dostrzegają konkretne benefity (np. zyskują pomoc w nauce, automatyzują rutynowe zadania w pracy, szybciej i sprawniej wyszukują informacje, otrzymują wsparcie kreatywne).

08

**NAJWIĘKSZY POTENCJAŁ AI
WIDZIMY W
PROGRAMOWANIU**

Oprócz tej dziedziny respondenci dostrzegają możliwość wykorzystania sztucznej inteligencji w rozwoju nauki oraz cyberbezpieczeństwie.

Przedstawiciele pokolenia Baby Boomers zauważają, że AI może wesprzeć medycynę oraz opiekę zdrowotną.

W spontanicznych wskazaniach podczas etapu jakościowego medycyna stanowiła najczęściej wyróżniany obszar.

09

**ROZWÓJ AI WYWOŁUJE
AMBIWALENTNE EMOCJE**

Jest to wynikiem dynamiki i skali zmiany, jaką niesie ze sobą AI, możliwych scenariuszy jej wpływu na przyszłość i trudnych do przewidzenia konsekwencji.

Pozytywne emocje (ciekawość, zadowolenie, a także fascynacja) wynikają z poczucia, że AI poprawia jakość życia, ma potencjał do usprawniania wielu sfer i niezgłębione możliwości. Negatywne uczucia to przede wszystkim obawy, niepokój i niepewność związane z przyszłością – ewentualnym nadużyciem tej technologii, wykorzystaniem jej w nieetyczny sposób, wpływem na rynek pracy i funkcjonowanie ludzi, a także utratą kontroli nad rozwojem AI.

10

**AI NIE JEST W STANIE
ZASTĄPIĆ CZŁOWIEKA W
RELACJACH SPOŁECZNYCH**

Tak uważa większość badanych. Brak empatii i możliwości odczuwania emocji przez sztuczną inteligencję wyklucza tworzenie autentycznych, wartościowych relacji.

Część badanych uznaje sferę psychiki i emocji za obszar, w którym sztuczna inteligencja nie powinna być obecna (podobnie jak w dziedzinie sztuki, polityki, konfliktów militarnych i edukacji wczesnoszkolnej).

11

**ZAGROŻENIE AI WIDZIMY W
DEZINFORMACJI I BEZROBOCIU
TECHNOLOGICZNYM**

Do tych zagrożeń możemy dodać obawę respondentów odnośnie zmniejszenia się poczucia bezpieczeństwa oraz prywatności.

Jedynie 7% uczestników badania nie widzi żadnych zagrożeń w związku z rozwojem rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji.

Dodatkowo w etapie jakościowym jako istotne problemy / zagrożenia wskazywano regres intelektualny, a także wątpliwości dotyczące wiarygodności informacji generowanych przez AI, brak przejrzystości odnośnie praw autorskich i negatywny wpływ na relacje społeczne.

12

**AI ZASTĄPI PRACOWNIKÓW
CALL CENTER, GRAFIKÓW
ORAZ PROGRAMISTÓW**

To właśnie te zawody są najczęściej wskazywane przez respondentów. Tylko 15% uczestników badania twierdzi, że sztuczna inteligencja nie zastąpi żadnego zawodu.

Zgodnie z wynikami etapu jakościowego, część badanych już dostrzega efekt wpływu AI na rynek pracy. Oprócz wskazanych wyżej profesji ograniczenie zatrudnienia dotyczy jeszcze kasjerów, magazynierów i pracowników produkcji.

Badani sądzą, że proces przejmowania zadań i stanowisk przez AI będzie postępował.

WNIOSKI

korzystanie ze sztucznej inteligencji

13

**TRUDNO NAM WSKAZAĆ
KIERUNKI ROZWOJU
SZTUCZNEJ INTELIGENCJI**

19% respondentów deklaruje, że nie ma zdania w tej kwestii/nie wie.

Najczęściej wymienianym kierunkiem jest większa integracja AI z naszym życiem codziennym.

Wyniki etapu jakościowego pokazują, że w najbliższych latach badani nie przewidują radykalnej zmiany. Spodziewają się, że istniejące rozwiązania będą udoskonalane i coraz szerzej stosowane.

14

**W WIZJACH ODLEGŁEJ
PRZYSZŁOŚCI DOMINUJE
PRZEKONANIE O
ZAAWANSOWANEJ INTEGRACJI
AI Z CZŁOWIEKIEM**

Jest ona jednak niespójnie oceniana: część badanych uważa, że AI będzie wspierała ich codzienność i zaspokajała potrzeby, część natomiast spodziewa się nadmiernej ingerencji i kontroli.

Mała grupa badanych sądzi, że sztuczna inteligencja nie będzie odgrywała znacząco większej roli w ich życiu niż w tej chwili.

15

**PERSPEKTYWA DALSZEGO
ROZWOJU AI WZBUDZA
WIELE OBAW**

Dotyczą one pogłębienia już istniejących problemów, a także utraty kontroli nad sztuczną inteligencją – przejęcia nad nią władzy przez jednostki, grupy ludzi lub organizacje, które wykorzystają ją w złych intencjach lub usamodzielnienia się AI.

16

**POSTĘP W MEDYCYNIE JEST
PODSTAWOWĄ NADZIEJĄ
WIĄZANĄ Z ROZWOJEM AI**

Badani liczą, że narzędzia AI przyczynią się do skuteczniejszej diagnostyki, pozwolą opracować nowe terapie i leki, będą wykorzystywane w większym stopniu w zabiegach i operacjach.

Na bardziej ogólnym poziomie, sztuczna inteligencja jest postrzegana jako szansa na poprawę komfortu życia.

01

NIE WIEMY, CO SĄDZIĆ O PRAWIE AUTORSKIM DO WYTWORÓW AI W ŻYCIU PRYWATNYM

37% respondentów udziela odpowiedzi neutralnej (odpowiedź 3, na skali 1-5).

Największą istotność praw autorskich w takim wykorzystaniu widzą przedstawiciele pokolenia Z.

Etap jakościowy pokazał, że część badanych uznaje brak przejrzystości w zakresie praw autorskich za problem. Jest on jednak szerzej rozumiany – nie tylko jako niejasny status prawny wytworów AI, ale przede wszystkim brak uregulowania zasad, na jakich AI korzysta z treści/dzieł twórców.

02

NIE WIEMY, CO SĄDZIĆ O PRAWIE AUTORSKIM DO WYTWORÓW AI W ŻYCIU ZAWODOWYM

Podobnie jak w przypadku życia prywatnego, uczestnicy badania nie potrafili jednoznacznie ocenić wagi tego aspektu.

Pokolenie Z po raz kolejny częściej niż przedstawiciele innych generacji widzi istotność praw autorskich w przypadku wytworów AI tworzonych w życiu zawodowym.

03

MYŚLIMY O BEZPIECZEŃSTWIE DANYCH, KTÓRE PRZESYŁAMY DO AI

W życiu prywatnym twierdzi tak 45% uczestników badania (T2B), w życiu zawodowym taką deklarację składa 40% (T2B).

Kwestie zagrożenia prywatności są uznawane za problem przez część badanych uczestniczących w etapie jakościowym. Dla niektórych stanowi to barierę wobec sięgania do rozwiązań AI.

04

NIE MAMY ZDANIA ODNOŚNIE TEGO, CZY KORZYSTANIE Z AI JEST ETYCZNE

Zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym 45% respondentów udziela odpowiedzi neutralnej w tej kwestii (odpowiedź 3, na skali 1-5).

Pokolenie Z częściej niż inne generacje twierdzi, że korzystanie w życiu prywatnym z rozwiązań opartych na AI jest działaniem etycznym (41% T2B).

05

NIE WIEMY, CZY W PRACY MAMY OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z AI

Brak jednoznacznej wiedzy w tym zakresie (rozwiązania AI nie są blokowane, ale nie są również całkowicie dopuszczone do użytkowania) charakteryzuje 44% uczestników badania (odpowiedzi 3, na skali 1-5).

WNIOSKI

wizerunek polskich uczelni wyższych

01

**POLITECHNIKA
WARSZAWSKA
NAJCZĘŚCIEJ KOJARZONA Z
AI**

30% uczestników badania kojarzy właśnie tę uczelnię z rozwojem rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (18% wybiera ją w pierwszym wskazaniu).

Politechnika Wrocławska zajmuje w zestawieniu trzecie miejsce (16% we wszystkich wskazaniach oraz 7% Top Of Mind).

Ponad połowa respondentów nie kojarzy z rozwojem AI żadnej uczelni wyższej w Polsce.

02

**SPONTANICZNIE TRUDNO JEST
WSKAZAĆ UCZELNIĘ, KTÓRA
KOJARZY SIĘ Z AI**

Odpowiedzi są zależne od lokalizacji – najczęściej wybierano uczelnie z miasta zamieszkania.

Politechnika Wrocławska była wskazywana również przez niektórych badanych z Krakowa i Gdańska.

03

**CHCEMY POSZERZAĆ SWOJĄ
WIEDZĘ Z ZAKRESU
SZTUCZNEJ INTELIGENCJI**

Taką ochotę deklaruje 43% uczestników badania (T2B).

Najczęściej są to przedstawiciele pokolenia Z (50% T2B).

Szczegółowe wyniki badania

Morris Charts

Line Chart

Area Chart

Bar Chart

Donut Chart

Line Chart

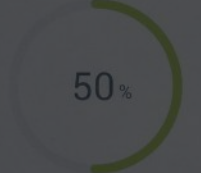
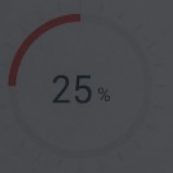
Bar Chart

Pie Chart

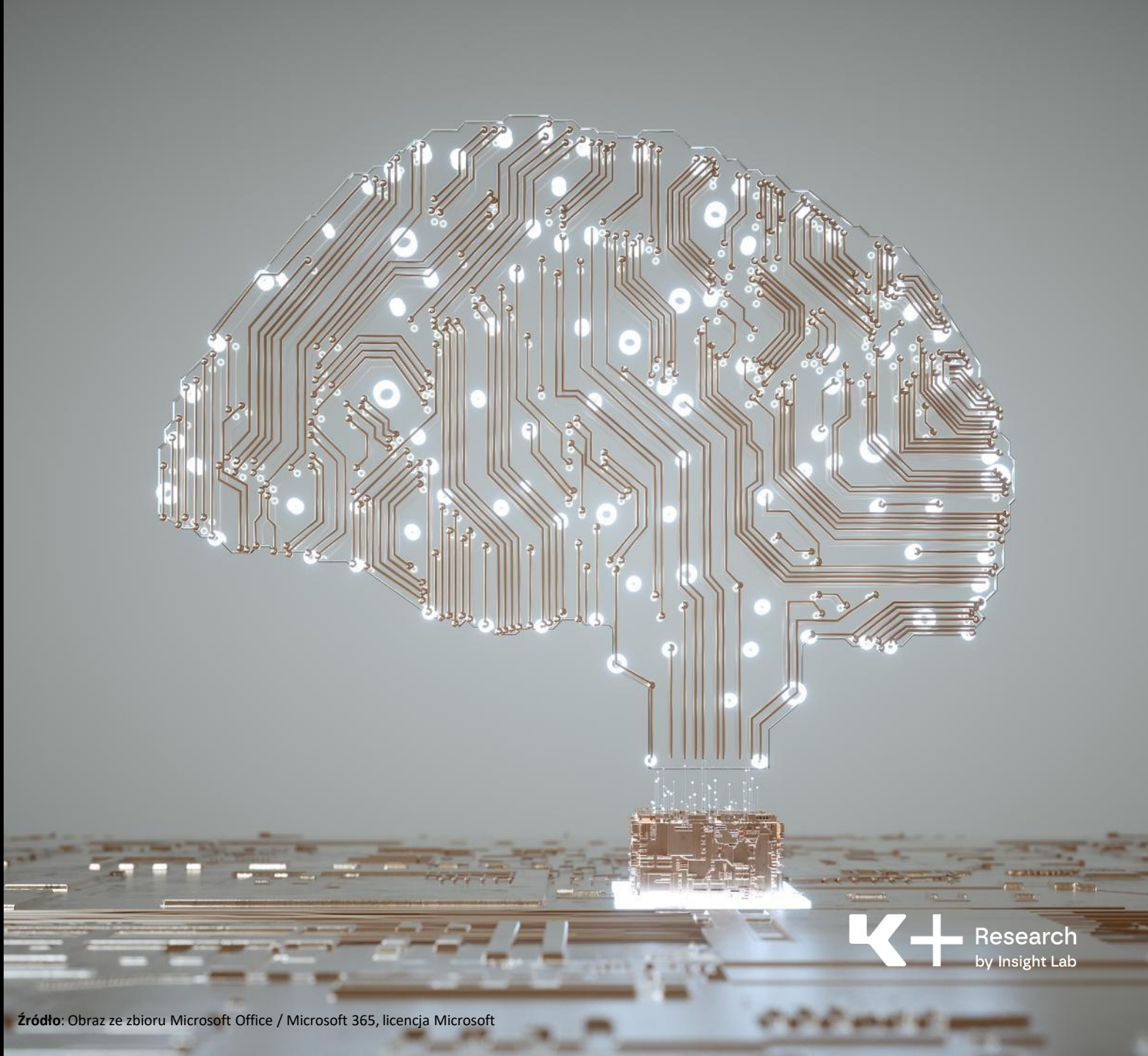

Easy Pie Charts

03

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

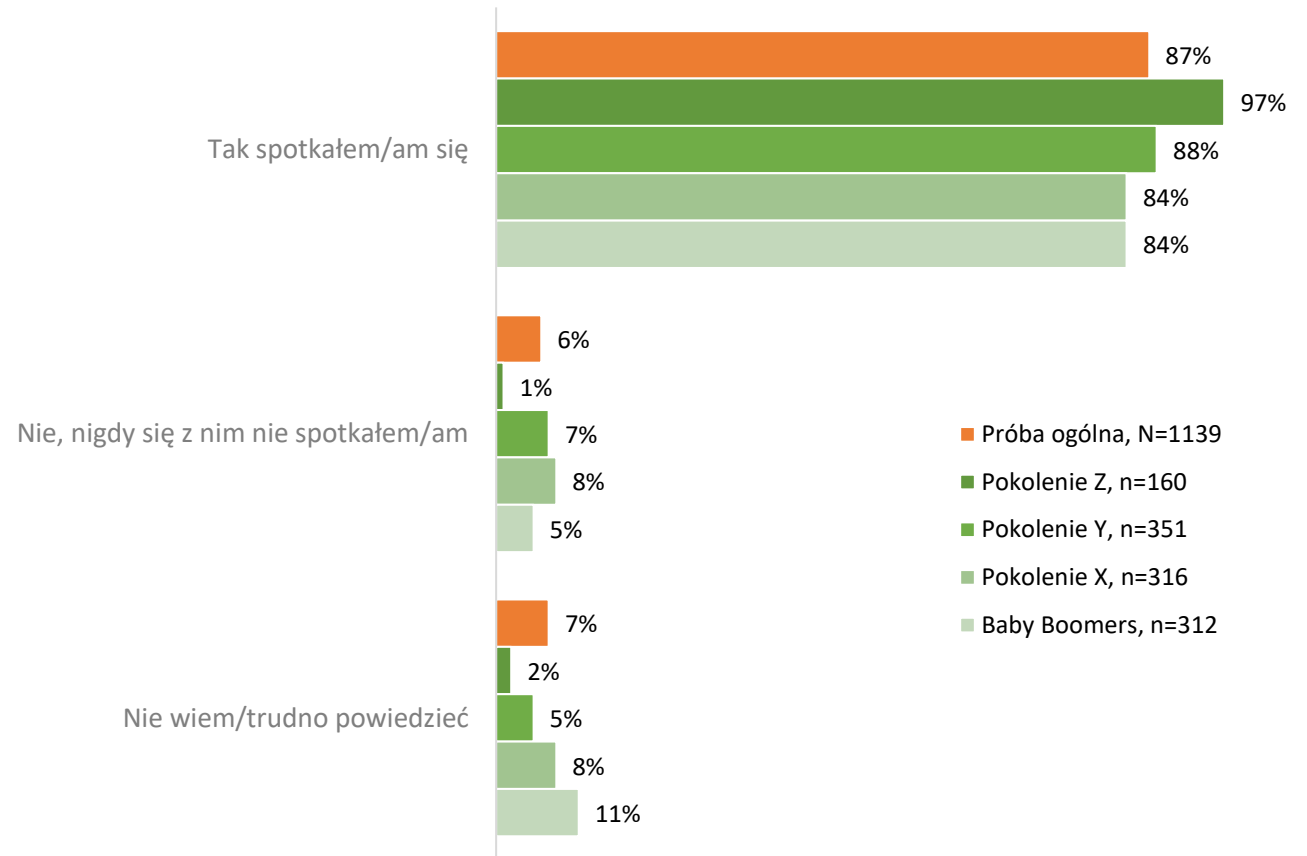
Respondenci w zdecydowanej większości spotkali się z pojęciem sztucznej inteligencji (AI) – twierdzi tak 87% uczestników badania.

Najczęściej zetknęli się z nim przedstawiciele pokolenia Z (aż 97%), nieco rzadziej deklarują tak osoby badane pochodzące z pokolenia X oraz Baby Boomers (w obu przypadkach 84%).

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Znajomość pojęcia AI

Czy kiedykolwiek spotkałeś/aś się z pojęciem sztucznej inteligencji (AI - Artificial Intelligence)?

Skojarzenia z terminem „sztuczna inteligencja”

- W percepcji AI mocno zaznaczone są skojarzenia o neutralnym lub opisowym charakterze, dotyczące znanych badanych zastosowań sztucznej inteligencji lub odwołujące się do elementów definicji (np. system komputerowy, sieci neuronowe, technologia, algorytmy). Jednym z najczęściej przywoływanych skojarzeń jest ChatGPT – można powiedzieć, że jest egzemplifikacją AI, przez niektórych jest wręcz utożsamiany ze sztuczną inteligencją.
- Duża część wskazywanych skojarzeń jest związana z funkcjonalnością i postrzeganymi korzyściami (np. pomoc, wsparcie, baza wiedzy, kreatywność, medycyna).
- Silnie obecne są również elementy negatywnie nacechowane emocjonalnie, które dotyczą postrzeganych zagrożeń związanych ze stosowaniem technologii AI (deepfake, manipulacje, niebezpieczeństwo).
- Często przywoływanymi skojarzeniami są pojęcia pochodzące z kultury popularnej („Terminator”, filmy science fiction, roboty).

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Definicja pojęcia „sztuczna inteligencja”

Definicje sztucznej inteligencji, które tworzyli uczestnicy badań jakościowych, można ująć w czterech kluczowych kategoriach:

DEFINICJE TECHNICZNE (CZĘŚĆ, CZĘŚCIEJ BADANI Z MŁODSZEJ GRUPY WIEKOWEJ I MĘŻCZYŹNI)

Dominującymi elementami w tej grupie definicji są aspekty techniczne i opisy mechanizmów działania AI.

Opisując sztuczną inteligencję badani używają pojęć z zakresu informatyki (algorytm, program komputerowy, baza danych, kod źródłowy, system). Obecne są również terminy specjalistyczne (sieć neuronowa, uczenie maszynowe) oraz wyjaśnienia zasad funkcjonowania AI, które skupiają się na procesach uczenia i naśladowaniu sposobu myślenia człowieka.

DEFINICJE UTYLITARNE/ FUNKCJONALNE (CZĘŚĆ)

Definiowanie poprzez odwołanie do aspektów funkcjonalnych i akcentowanie postrzeganej użyteczności AI. Badani z tej grupy wyjaśniają pojęcie sztucznej inteligencji używając określeń takich jak: „wsparcie”, „pomoc”, „ułatwienie”, „rozwiązywanie problemów”. W niektórych formułowanych definicjach z tej kategorii można zaobserwować wyraźnie pozytywne nastawienie wobec AI (zafascynowanie jej możliwościami, podkreślanie osobistej przydatności).

„Sieć neuronów, wytrenowana na dużych ilościach danych, żeby to mogło się tam poustawiać. Bierze instrukcje od użytkownika i wypływa to, czego oczekujemy”. (M, 18-35, Kraków)

„Program komputerowy, który jest tak zaprogramowany, żeby podejmował decyzje w określonych ramach”. (M, 35+, Gdańsk)

„Zbiór informacji ogromny, rozwiązuje problemy przez analizowanie zarchiwizowanych plików”. (K, 18-35, Kraków)

„Zbiór algorytmów ludzkiego myślenia i postępowania. Zbiera te najczęściej powtarzane mechanizmy myślowe mózgu człowieka i przedstawia je w formie podawczej”. (M, 35+, Kraków)

„Sieć neuronowa, jest w stanie w sposób aktywny analizować moje zapytanie, więc nie muszę być zbyt dokładny, mogę je podawać językiem potocznym”. (M, 35+, Warszawa)

„Program komputerowy, ma dostęp do bardzo dużej bazy danych, różnych dokumentów, które są w sieci zamieszczone. Algorytm jest na tyle zaawansowany, że analizuje, porównuje, może sam siebie korygować”. (M, 35+, Warszawa)

„Narzędzie, które wykonuje część pracy za mnie. Dużo pomaga”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Forma pomocy, szczególnie w nauce. Są jakieś pomyłki, więc nie można się opierać na tym tak w 100%. Ale jest to spore ułatwienie, kiedy na przykład brakuje pomysłu, żeby podrzucił jakiś z innej beczki, bardziej kreatywny, w takich sytuacjach jest faktycznie niezawodny”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ja bym obrazowo nazwał takim superkomputerem, który w oparciu o wszystkie dane, które posiada, rozwiązuje nasze problemy. Wskazuje nam drogę, jaką powinniśmy obrać, w oparciu o tę wiedzę, którą ma w sobie, może czerpać z całej sieci”. (M, 35+, Kraków)

„ChatGPT, bo to pierwsze skojarzenie, przekłada to wszystko na nasz język i możemy się z nim łatwo dogadać. Dla człowieka, który nie ma doświadczenia w IT, to jest bardzo dobra pomoc. Taki naprawdę dobry asystent, o”. (M, 35+, Kraków)

„Robot, który pomaga w życiu. Wyobrażam sobie, że siedzi tam jakiś robocik i odpowiada na moje pytania. Wiadomo, że to nie jest tak, ale tak mi się kojarzy”. (K, 35+, Warszawa)

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Definicja pojęcia „sztuczna inteligencja”

DEFINICJE SKUPIONE NA OPOZYCJI CZŁOWIEK – AI (MAŁA GRUPA, CZĘŚCIEJ KOBIETY)

Podobnie jak część osób tworzących definicje skoncentrowane na kwestiach technicznych, badani w tej grupie definiują sztuczną inteligencję poprzez porównanie z człowiekiem. Jednak w inny sposób opisują AI – przede wszystkim odwołują się do odmienności i sztucznego charakteru tej technologii, podkreślają brak emocji i „nienaturalne” pochodzenie.

W tej kategorii definicji opisy mają bardziej abstrakcyjny charakter, zamiast terminów technicznych i specjalistycznych pojawiają się sformułowania typu: „byt”, „tożsamość”, „twór”, „sztuczny mózg”.

Wydaje się, że niektórzy badani w tej grupie opierają się przede wszystkim na etymologii pojęcia – bardziej starają się wyjaśnić termin (poprzez opisanie znaczenia słów, które ten termin tworzą), niż zdefiniować technologię, której ten termin dotyczy.

DEFINICJE PESYmistyczne (POJEDYNCZY BADANI, CZĘŚCIEJ BADANI ZE STARSZEJ GRUPY WIEKOWEJ)

Respondenci z tej grupy tworząc definicje sztucznej inteligencji koncentrowali się na subiektywnej negatywnej ocenie tej technologii. Dodatkowo niektóre z tych definicji miały silny komponent emocjonalny. Badani ci widzą w AI źródło zagrożenia i przewidują negatywne konsekwencje jej stosowania.

„Dla mnie to jest stworzenie, taki jakby obcy byt, jakaś inna tożsamość, funkcjonuje trochę jak człowiek, ale jest bardziej inteligentna”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Skojarzyło mi się z czymś, co nie jest naturalne, tylko wytworzone przez człowieka, by imitować coś, co powinno być naturalne, w tym przypadku ludzką inteligencję”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Coś sztucznego, ani realna osoba, ani rzecz materialna”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Maszyna zupełnie oderwana od emocji, ma same suche informacje, umiejętności analityczne, ale nie potrafi odczuwać”. (K, 18-35, Warszawa)

„To pojęcie wysłało do mnie dwa sprzeczne sygnały, że sztuczna inteligencja, czyli jest to coś inteligentnego, ale jest to nieprawdziwe. Jest to sztuczne, więc tak naprawdę nie wiadomo, czy godne zaufania”. (K, 35+, Gdańsk)

„Byt? To złe określenie, ale lepszego obecnie nie znajduję, który został stworzony przez człowieka i w jakiś sposób się uczy, rozwija”. (K, 18-35, Wrocław)

„Wstyd mówić. Odmóżdżanie społeczeństwa”. (M, 35+, Gdańsk)

„Komputerowe programy, które wchodzą w nasze życie tak bardzo mocno, że w zasadzie zaczynają nami rządzić jakieś algorytmy i coraz mniej mamy styczności z człowiekiem, a więcej z czymś wymyślonym przez człowieka”. (K, 35+, Gdańsk)

„Jeden wielki program, jakiś system, który robi wszystko za człowieka, doprowadzając do tego, że człowiek przestanie w ogóle myśleć sam. Człowieka inteligencja po prostu zanika”. (K, 35+, Kraków)

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

Okolo 1/3 uczestników badania skłania się do uznania rozwiązań opartych na AI za potrzebne w życiu prywatnym (30% odpowiedzi T2B). Nie można zauważyć większych zmian tego wyniku w zależności od generacji.

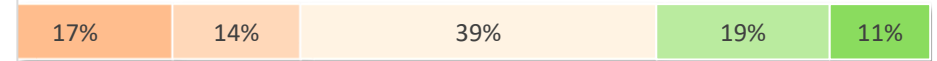
Warto zaznaczyć **wysoki odsetek osób neutralnie nastawionych do tego zjawiska** (odpowiedzi 3 na skali) – 39% w próbie ogólnej.

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

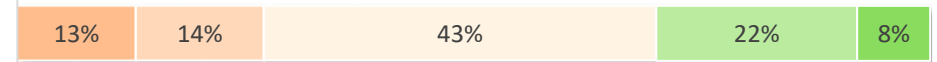
Potrzeba rozwiązań opartych na AI w życiu prywatnym

*Czy według Ciebie rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI) są potrzebne ludziom w życiu **prywatnym** np. do zabawy, uprawiania hobby?*

Próba ogólna, N=1139

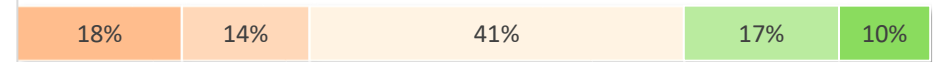
Pokolenie Z, n=160

Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ w ogóle nie są potrzebne ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ są bardzo potrzebne

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „w ogóle nie są potrzebne”, a 5 „są bardzo potrzebne”.

49% respondentów uznaje rozwiązania oparte na AI za potrzebne w życiu zawodowym (T2B).

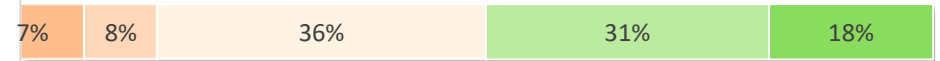
Nieznacznie częściej tego rodzaju przydatność zauważają osoby z pokolenia Baby Boomers (56% odpowiedzi T2B), respondenci z wyższym wykształceniem (64% T2B) oraz osoby zamieszkujące polskie aglomeracje (61% T2B).

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

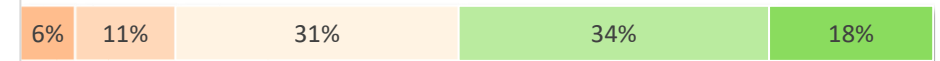
Potrzeba rozwiązań opartych na AI w życiu zawodowym

*Czy według Ciebie rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI) są potrzebne ludziom w życiu **zawodowym** (do wykonywania pracy/zadań)?*

Próba ogólna, N=1139

Pokolenie Z, n=160

Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ w ogóle nie są potrzebne ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ są bardzo potrzebne

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „w ogóle nie są potrzebne”, a 5 „są bardzo potrzebne”.

- **Osoby, które wzięły udział w badaniu jakościowym, najczęściej uznają swój poziom wiedzy na temat AI za przeciętny.** Nieco mniejsza grupa ocenia go jako bardzo niski/niski. Zdecydowanie najmniejszą grupę stanowią badani, którzy uważają, że ich wiedza w tym zakresie jest wysoka/bardzo wysoka.
- **Zaobserwowano różnice ze względu na grupę wiekową oraz płeć** – niżej oceniały swoją wiedzę osoby ze starszej grupy wiekowej i kobiety. Najwyższe oceny częściej przyznawali sobie badani z młodszej grupy i mężczyźni.
- Analiza wypowiedzi badanych pozwala stwierdzić, że oceniając swoją wiedzę brali pod uwagę kilka kryteriów (jednak zazwyczaj nie stosowali ich łącznie): zainteresowanie technologią AI, wykorzystywanie narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (intensywność korzystania, liczbę wykorzystywanych narzędzi i funkcji), umiejętności praktyczne, teoretyczną wiedzę na temat mechanizmów działania narzędzi AI oraz wiedzę o potencjalnych możliwych zastosowaniach.
- W wypowiedziach respondentów (niezależnie od tego, jak ocenili swoją wiedzę) akcentowana była kwestia zakresu i złożoności tematyki dotyczącej AI, która wraz z dynamicznym rozwojem tej technologii powoduje, że trudno jest być na bieżąco. **W związku z tym badani mają poczucie, że „na pewno jest coś, czego nie wiedzą”.**

Ocena wiedzy na temat AI

BARDZO NISKI/NISKI POZIOM WIEDZY (CZĘŚĆ)

CZĘŚCIEJ BADANI ZE STARSZEJ GRUPY WIEKOWEJ I KOBIETY

W tej grupie można wyróżnić dwie kategorie badanych: Nieznacznie mniej liczną stanowią osoby mało zainteresowane narzędziami AI, korzystające z rozwiązań opartych na tej technologii w niewielkim stopniu lub niekorzystające intencjonalnie w ogóle (dotyczy to przede wszystkim badanych z grupy 35+).

„Ja za bardzo się nie znam na tej sztucznej inteligencji. Obserwuję, jak inni się tym bawią”. (K, 35+, Kraków)

„Nie skupiam się na tym, czasem moje dzieci mówią: »mamo, przecież to jest sztuczna inteligencja«”. (K, 35+, Gdańsk)

Nieco liczniejszą grupę tworzą użytkownicy AI, którzy mają świadomość swoich deficytów w wiedzy/ umiejętnościach praktycznych. Sądzą, że są na etapie zapoznawania się z tymi narzędziami, nie znają ich wszystkich możliwości, wykorzystują podstawowe wersje/ proste polecenia, nie uważają się za zaawansowanych użytkowników.

„Zdaję sobie sprawę, że nie używam ChataGPT w pełni jego możliwości”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Widzę wierzchołek góry lodowej, nie domyślam się nawet części zastosowań”. (M, 35+, Warszawa)

„Kojarzę, jak ta AI się zachowuje, ale nie znam od podszewki tego, jak to działa, jak jest zaprogramowane”. (M, 18-35, Warszawa)

„To poziom bazowy, korzystam, mniej więcej wiem, jak działa, ale nie przerabiam obrazów, nie piszę kodów. Copilot to jedyne narzędzie, jakieś proste pytania”. (K, 18-35, Gdańsk)

ŚREDNI POZIOM WIEDZY (CZĘŚĆ)

Swoją wiedzę jako średnią oceniają badani, którzy uważają się za aktywnych i dość sprawnych użytkowników. Jednocześnie brak im pogłębionej wiedzy teoretycznej, nie rozumieją dokładnie mechanizmów działania AI, a to sprawia, że „nie czują się ekspertami”.

Są przekonani, że możliwości zastosowania AI są tak szerokie, że z pewnością nie znają ich wszystkich.

„To taka neutralna, bezpieczna odpowiedź, wiem, jak to działa, że to program, który odpowiada z pewnym prawdopodobieństwem, jakieś tokeny, orientuję się, korzystam z różnych narzędzi. Ale wiem, że są inne, nie ma granic ta sztuczna inteligencja, więc na pewno nie wiem wszystkiego”. (K, 18-35, Warszawa)

„Korzystam z AI na zasadzie różnych aplikacji, nie jest dla mnie problemem obróbka zdjęć, ChatGPT, raczej sobie radzę z technologią”. (K, 35+, Kraków)

„Umiem formułować komendy, zdobywać informacje. Ale dla mnie to totalna abstrakcja, że mogę z algorytmem rozmawiać jak z żywym człowiekiem. Jak od technicznej strony ktoś był w stanie to stworzyć?”. (M, 18-35, Kraków)

„Nie korzystałem jeszcze ze wszystkich dostępnych narzędzi. Nie było mi to potrzebne i nawet nie szukałem, ale wiem, że są różne możliwości”. (M, 35+, Warszawa)

WYSOKI/BARDZO WYSOKI POZIOM WIEDZY (POJEDYNCZO)

CZĘŚCIEJ BADANI Z MŁODSZEJ GRUPY WIEKOWEJ I MĘŻCZYŹNI

Poziom wiedzy za wysoki uznają badani, którzy są zainteresowani tematyką AI (niektórzy posiadają wiedzę teoretyczną ze względu na kierunek studiów, inni pasjonują się tym zagadnieniem). Korzystają z kilku narzędzi lub uważają się za biegłych użytkowników wybranego narzędzia AI.

„Nie miałbym problemu z użytkowaniem większości tych narzędzi, które są dostępne, wiem, na jakiej zasadzie działają, ale nie ocenię się na 5, bo AI za szybko się rozwija, żeby wiedzieć o tym wszystko”. (M, 18-35, Kraków)

„Wiem, jak to działa od środka, eksperymentuję, szukam, myślę, że moja wiedza jest na maksymalnym poziomie jak na laika”. (M, 18-35, Wrocław)

Jedynie 15% osób biorących udział w badaniu **uznaje poziom swojej wiedzy o rozwiązaniach opartych na AI za wysoki** (T2B).

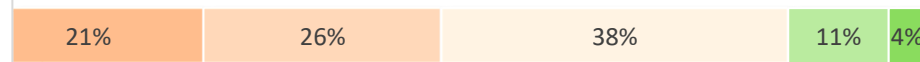
Zdecydowanie **najczęściej** określają go w ten sposób **przedstawiciele pokolenia Z** (32% T2B), a takie przekonanie o własnych umiejętnościach **rzadziej** charakteryzuje **Baby Boomers** (7% T2B, a 61% B2B).

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

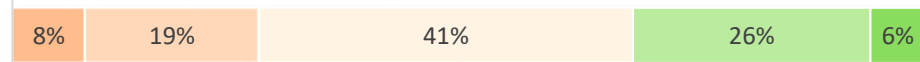
Poziom wiedzy o rozwiązaniach opartych na AI

Jak ocenił/a byś poziom swojej wiedzy na temat rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI - Artificial Intelligence)?

Próba ogólna, N=1139

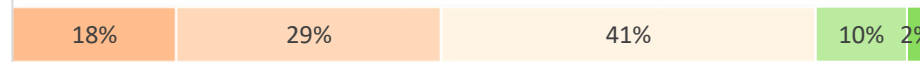
Pokolenie Z, n=160

Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ bardzo niski ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ bardzo wysoki

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „bardzo niski”, a 5 „bardzo wysoki”.

23% respondentów deklaruje, że **rozumie rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (T2B)**.

Im młodsze są osoby uczestniczące w badaniu, **tym częściej twierdzą, że rozumieją te rozwiązania** – od 14% T2B dla Baby Boomers, do 34% T2B dla przedstawicieli pokolenia Z.

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Rozumienie działania rozwiązań opartych na AI

Czy masz poczucie, że rozumiesz sposób w jaki działają rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI)?

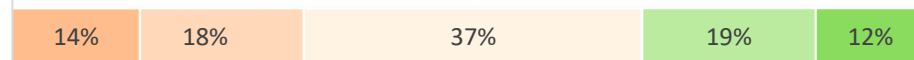
Próba ogólna, N=1139

Pokolenie Z, n=160

Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ zdecydowanie nie ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ zdecydowanie tak

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office, Microsoft 365, licencja Microsoft

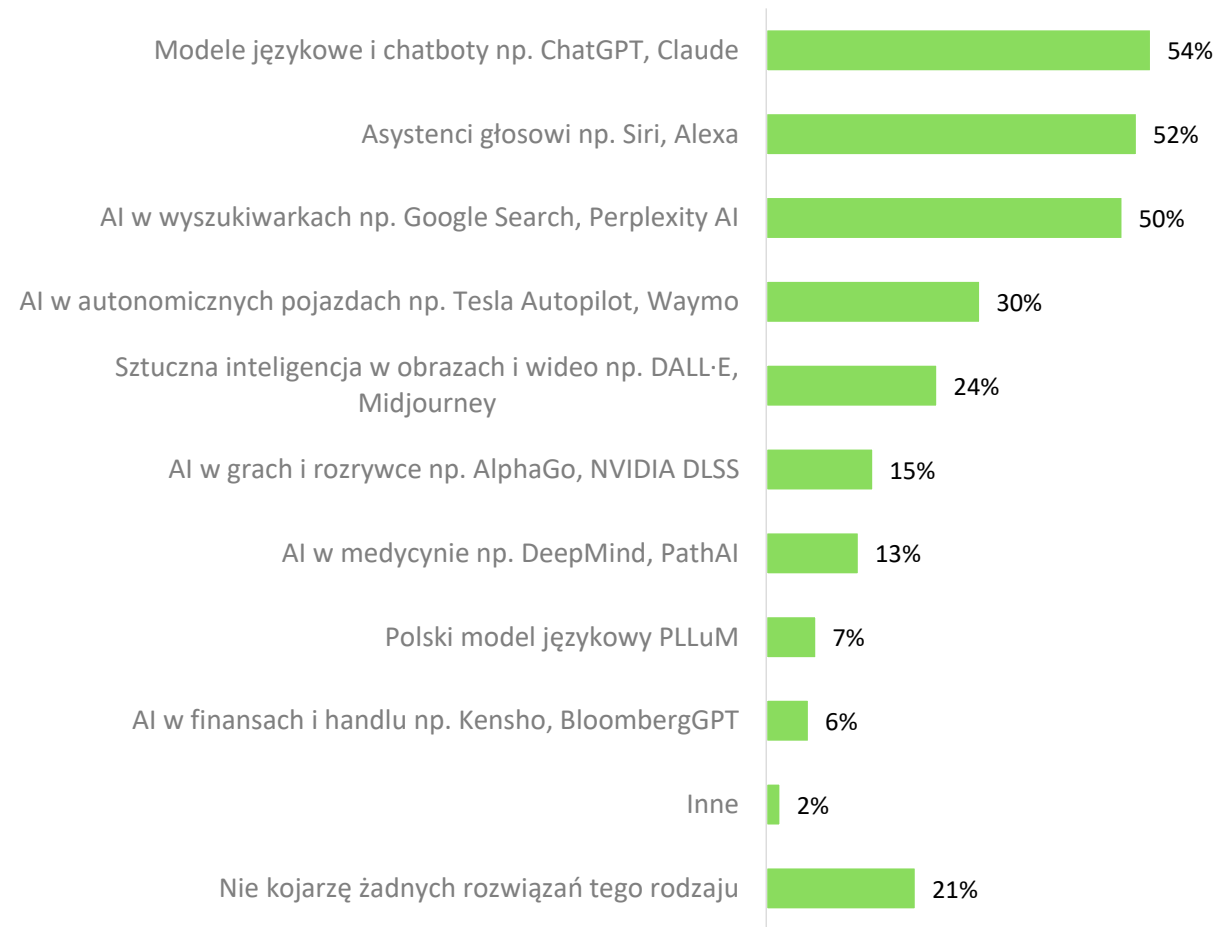
Modele językowe/chatboty, asystenci głosowi oraz AI w wyszukiwarkach to rozwiązania najczęściej znane respondentom (kolejno 54%, 52% i 50%). Zdecydowanie częściej kojarzą je przedstawiciele pokolenia Z – odpowiednio 88%, 76% i 72%.

21% uczestników badania **nie kojarzy żadnych rozwiązań tego rodzaju**. Są to najczęściej przedstawiciele pokolenia Baby Boomers (29%), rzadziej pokolenia Z (5%).

ŚWIADOMOŚĆ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Znajomość rozwiązań opartych na AI

Jakie narzędzia/rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI) są Ci znane?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Kanały informacji na temat sztucznej inteligencji

Badani wykorzystują zazwyczaj kilka kanałów informacji na temat sztucznej inteligencji. Najczęściej bazują na źródłach internetowych: przede wszystkim social mediach i YouTube, a także portalach ogólnotematycznych i wyszukiwarce Google. Istotnym źródłem informacji o AI dla części badanych są również znajomi i dzieci.

Struktura wykorzystywanych kanałów informacji na temat sztucznej inteligencji w dużym stopniu wynika ze sposobu konsumpcji mediów (na zasadzie – „*czepię informacje o AI z YouTube, bo tam najwięcej siedzę*”).

- **Media społecznościowe** (duża grupa): Instagram, Facebook (również grupy dyskusyjne, np. dotyczące ChatuGPT), LinkedIn (pojedynczo uznawany za bardziej wiarygodne źródło od pozostałych portali społecznościowych), TikTok (rzadziej, wyłącznie badani z młodszej grupy wiekowej). Social media dostarczają ciekawostek, informacji o nowościach w dziedzinie AI, aktualnych tendencjach dotyczących zastosowania danego narzędzia (np. przerabianie zdjęć w konkretny sposób).

„Przełądam social media i nagle widzę fun fact, że AI zrobiła to i to. Że na przykład przez ten zbiór ogromny informacji łatwiej diagnozować choroby”. (K, 18-35, Kraków)

„Z LinkedIn, Instagrama biorę takie pro tipy, które dotyczą promptowania, albo jak zrobić prezentację, materiały szkoleniowe, mnóstwo rzeczy takich do pracy”. (K, 35+, Warszawa)

„Jest taka grupa »ChatGPT – prompty, porady, triki, zastosowanie AI«, ma ponad pół miliona członków i się ludzie wymieniają doświadczeniami i przykładami”. (M, 18-35, Warszawa)

„Na Instagramie był ostatnio trend, że dużo osób wstawiało zdjęcia przepuszczone przez AI w formie figurek i głównych atrybutów związanych z zainteresowaniami i pracą, więc to też skłania, żeby zrobić to na swoim przykładzie”. (K, 18-35, Warszawa)

- **Osoby z bliskiego otoczenia** (część) – znajomi, którzy są zainteresowani tematyką AI lub mają większe kompetencje w tej dziedzinie, stanowią źródło informacji o nowych narzędziach/rozwiązaniach oraz określonych zastosowaniach w przypadku wybranych problemów. Pojedynczym badanym ze starszej grupy wiekowej wiadomości na temat AI oraz konkretnych wskazówek dostarczają dzieci.

„Przekaz znajomych, jak się rozmawia o tym, co im pomaga, ktoś coś rekomenduje i potem sprawdzam, czy to narzędzie dla mnie, czy jest mi potrzebne i czy dam sobie z nim radę”. (K, 35+, Wrocław)

„Między znajomymi próbujemy jakoś ogarnąć, ktoś się gdzieś zaloguje, sprawdzi, co to w ogóle jest, potem poleca”. (M, 35+, Kraków)

„Mój kuzyn, który jest nerdem, pokazał mi możliwości zastosowania w życiu codziennym i tłumaczył, jak to działa”. (K, 35+, Wrocław)

„Ja mam syna w liceum i on czasami załamuje ręce, mówi: »tato, ty jeszcze tego nie ogarniasz, ja ci coś tu pokażę«”. (M, 35+, Kraków)

Kanały informacji na temat sztucznej inteligencji

- **YouTube** (część) – kanały prowadzone przez youtuberów technologicznych (np. Kuba Klawiter*), kanały popularnonaukowe (np. Andrzej Dragan, Uwaga! Naukowy Bełkot*), a także kanały o tematyce ogólnej (np. Kanał Zero*).

YouTube jest źródłem bardziej szczegółowych informacji na temat AI, umożliwia pogłębienie danego zagadnienia i uzyskanie szerszej perspektywy, a także poznanie wypowiedzi specjalistów/ naukowców zajmujących się tą tematyką (np. Marek Cygan*). Dodatkowo pojedynczo wskazywano na wykorzystywanie tego źródła w sytuacji poszukiwania rozwiązania konkretnego problemu.

„YouTube, jak chcę coś głębiej poznać”. (K, 35+, Warszawa)

„Jest dużo twórców video, którzy na ten temat opowiadają, o narzędziach do obróbki obrazu na przykład. Ale też specjaliści, którzy siedzą i pokazują, jak można coś zaimplementować w arkuszach Google Sheets, takie praktyczne rzeczy”. (M, 35+, Warszawa)

„Youtuberzy technologiczni często wplatają jakiś wątek, co nowego się dzieje, na przykład teraz była wielka moda, że przerabiali ludzie na ChacieGPT zdjęcia na styl Studia Ghibli i temat był podniesiony, czy to jest OK prawnie czy moralnie”. (M, 18-35, Kraków)

„Jak mam problem, wpisuję: »jak rozwiązać AI« i dostaję film, gdzie ktoś pokazuje krok po kroku i kopiuję to rozwiązanie”. (M, 35+, Warszawa)

„Szukam autorów, którzy mają poparcie w swoich dziedzinach, konkretną wiedzę na przykład na temat fizyki kwantowej”. (K, 18-35, Gdańsk)

- Pozostałe źródła internetowe (mała grupa): **portale ogólnotematyczne** (np. Onet, Interia, WP) są źródłem wiadomości np. na temat nowości w tym obszarze lub zagrożeń związanych z AI; **wyszukiwarka Google** służy do znalezienia konkretnych informacji.

„Różne artykuły na portalach, że na przykład przy pomocy sztucznej inteligencji tworzą fałszywe profile na Instagramie i fikcyjne osoby je prowadzą, a ludzie je obserwują nieświadomi, że te osoby nie istnieją”. (M, 35+, Gdańsk)

„Jak się zaczęło o tym więcej mówić, to wpisałam w wyszukiwarkę pytanie, co to jest, jakie są korzyści i zagrożenia”. (K, 35+, Kraków)

- **Narzędzia AI** (mała grupa) – zdobywanie wiedzy poprzez wypróbowywanie różnych narzędzi, a także poszukiwanie rozwiązań i informacji dotyczących zagadnień AI poprzez interakcję z narzędziem (np. zadawanie pytań dotyczących zasad działania).

„Pytam ChatuGPT, jak może mi pomóc z danym problemem, albo żeby przekierował do innego narzędzia. Więc jest źródłem informacji sam o sobie”. (K, 18-35, Warszawa)

„Rozmawiając ze sztuczną inteligencją można się dużo dowiedzieć. Ona jest w stanie sama świetnie opisać, jak działa. Można pytać cały czas: dlaczego, dlaczego, dlaczego i to sporo uczy”. (M, 18-35, Wrocław)

Dodatkowo pojedynczo: telewizja (badani ze starszej grupy wiekowej) – programy informacyjne i filmy/programy dokumentalne; wykłady, prelekcje i konferencje prowadzone na uczelni (badani z młodszej grupy wiekowej); webinary i szkolenia.

* wskazania pojedynczych badanych

Jakich informacji brakuje?

- Badani, którzy deklarowali poczucie deficytu jakiegoś typu informacji na temat sztucznej inteligencji, byli najczęściej aktywnymi użytkownikami narzędzi AI.
- Informacje, które identyfikowane są jako brakujące lub niewystarczające, pokrywają się z obawami oraz postrzeganymi zagrożeniami i dotyczą przede wszystkim trzech obszarów (wskazania małych grup badanych):

- **Wiarygodność informacji generowanych przez AI**

„Czy to prawda? AI wypłuje wszystko, tylko niekoniecznie jest to prawda, to przeraża”. (M, 18-35, Kraków)

„W jaki sposób mogę rozpoznać, czy to, co widzę, jest prawdą?”. (K, 35+, Wrocław)

„Kto podejmuje decyzję, co wypuszcza ChatGPT? Jest milion odpowiedzi na moje pytanie, skąd on wie, że ta jedna jest najprawdziwsza?”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Na czym ChatGPT się opiera ze swoimi przekonaniami?”. (M, 18-35, Gdańsk)

- **Bezpieczeństwo danych**

„Interesuje mnie udostępnianie informacji, zabezpieczanie danych wrażliwych”. (K, 35+, Wrocław)

„Potrzeba edukacji związanej z niepożądanym sposobem wykorzystania tej technologii, deepfake, kradzież tożsamości, pogłębiający się scam, to są rzeczy, które każdego kiedyś dotkną”. (K, 35+, Wrocław)

- **Efekty rozwoju AI w dłuższej perspektywie w skali makro**

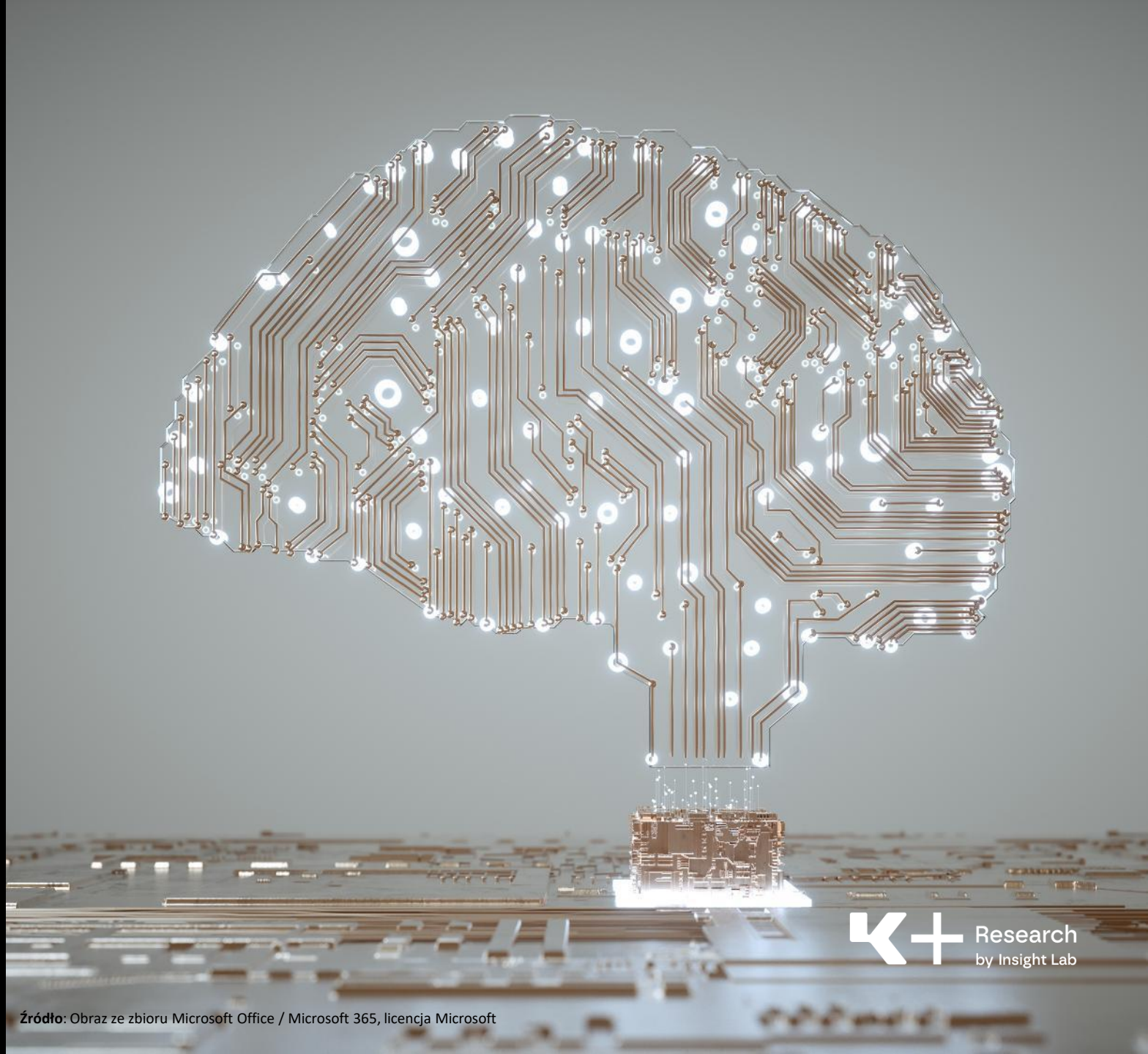
„Jak to się wszystko skończy? Jak mamy tak rozwiniętą tą sztuczną inteligencję, to co będzie później? Jakaś wojna robotów? Wszystko o nas wiedzą, śledzą nas wszędzie. To się staje niebezpieczne”. (K, 35+, Warszawa)

„Czy to sztuczna inteligencja pracuje dla nas, czy to już ten etap, że my zaczniemy pracować dla niej, dla jej celów?”. (M, 35+, Warszawa)

„Czy i kiedy będzie stronicza, będzie chciała nami manipulować, proponować jakieś rzeczy, bo zostało to opłacone?”. (M, 18-35, Gdańsk)

04

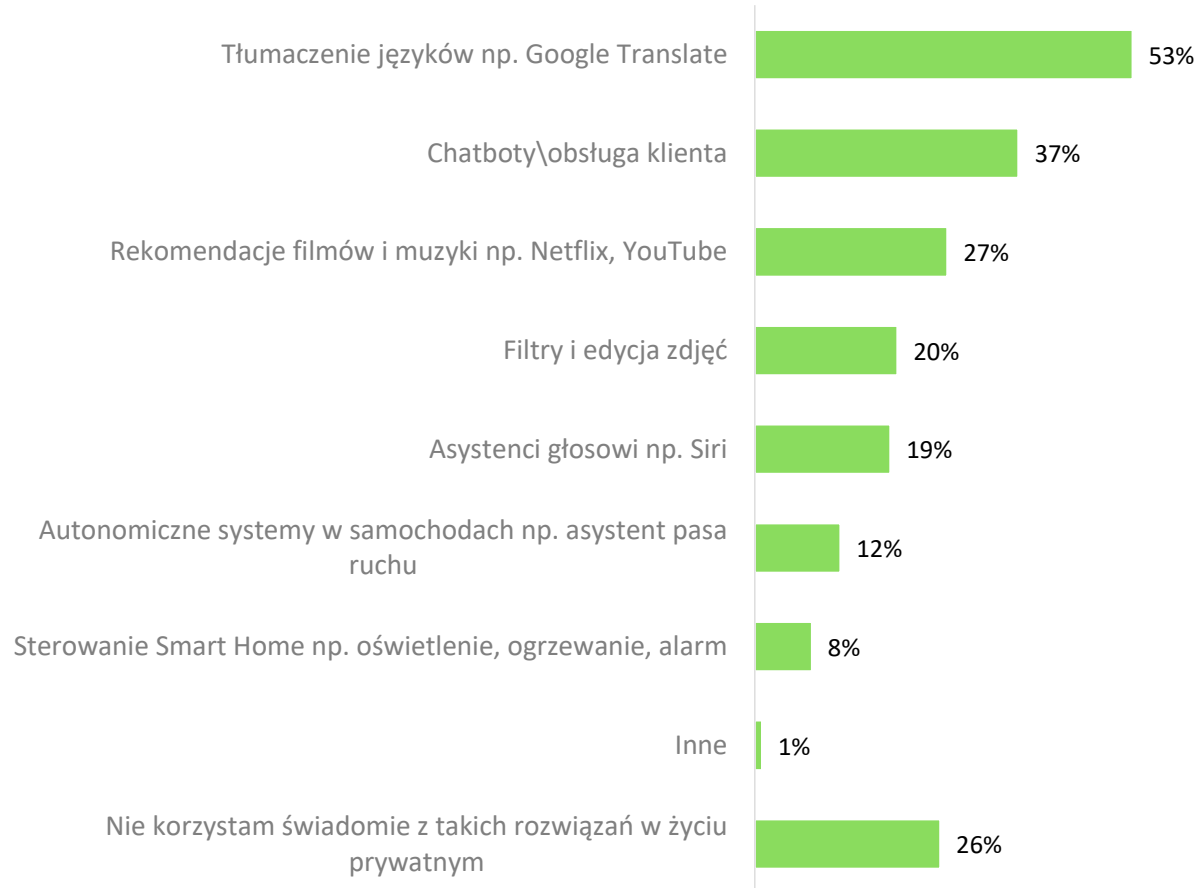
KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Świadomie w życiu prywatnym

Z jakich rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) korzystasz najczęściej w sposób ŚWIADOMY (osobiście je włączasz/wybierasz) w SWOIM ŻYCIU PRYWATNYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

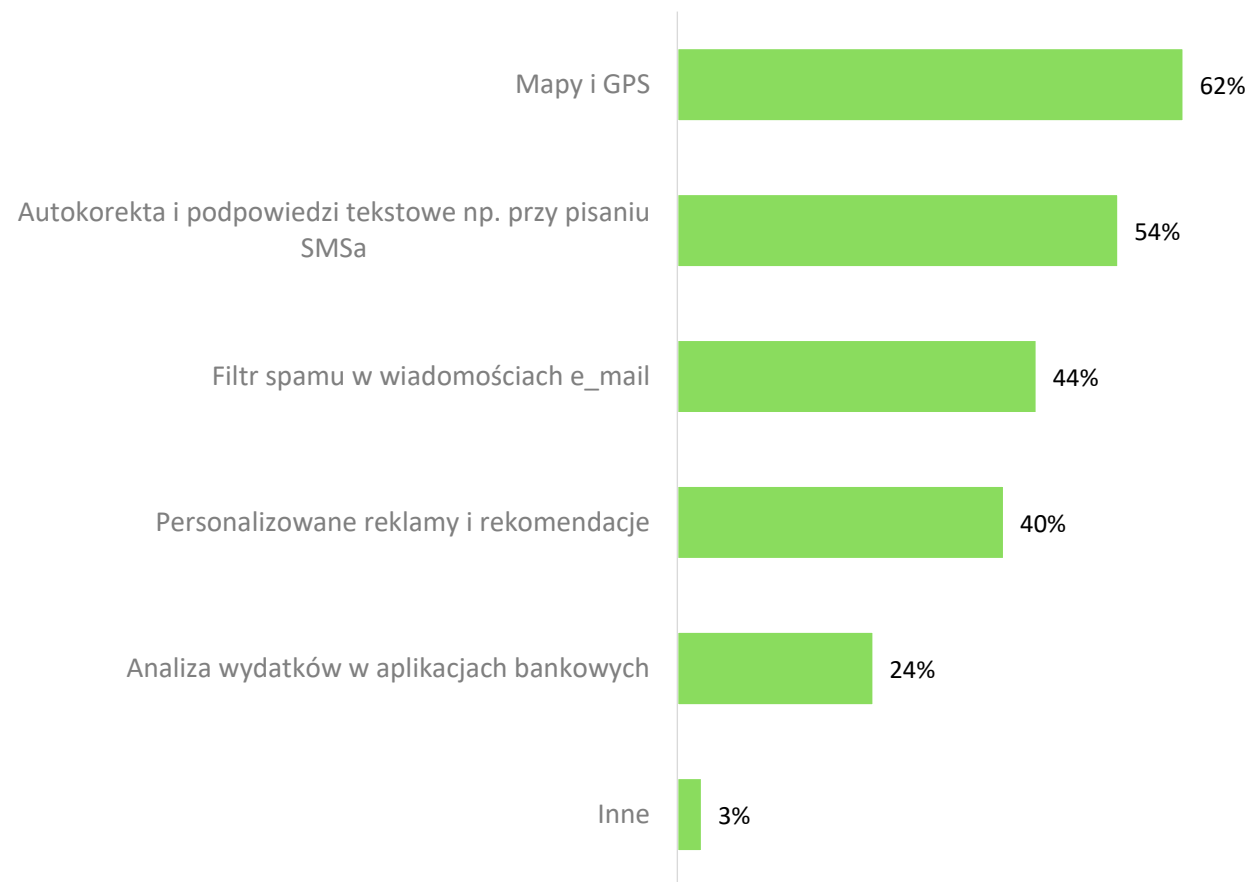
Największy odsetek uczestników badania korzysta świadomie z **tłumaczenia języków np. Google Translate (53%)**. Chętnie używają również **chatbotów (37%)**.

26% respondentów nie korzysta świadomie z tego rodzaju rozwiązań. Częściej są to osoby z pokolenia Baby Bommers (34%), rzadziej przedstawiciele pokolenia Z (11%).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

W życiu prywatnym bez uruchamiania

Jakich rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) doświadczasz najczęściej W SWOIM ŻYCIU PRYWATNYM, CHOCIAŻ ICH NIE WYBIERASZ/WŁĄCZASZ?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

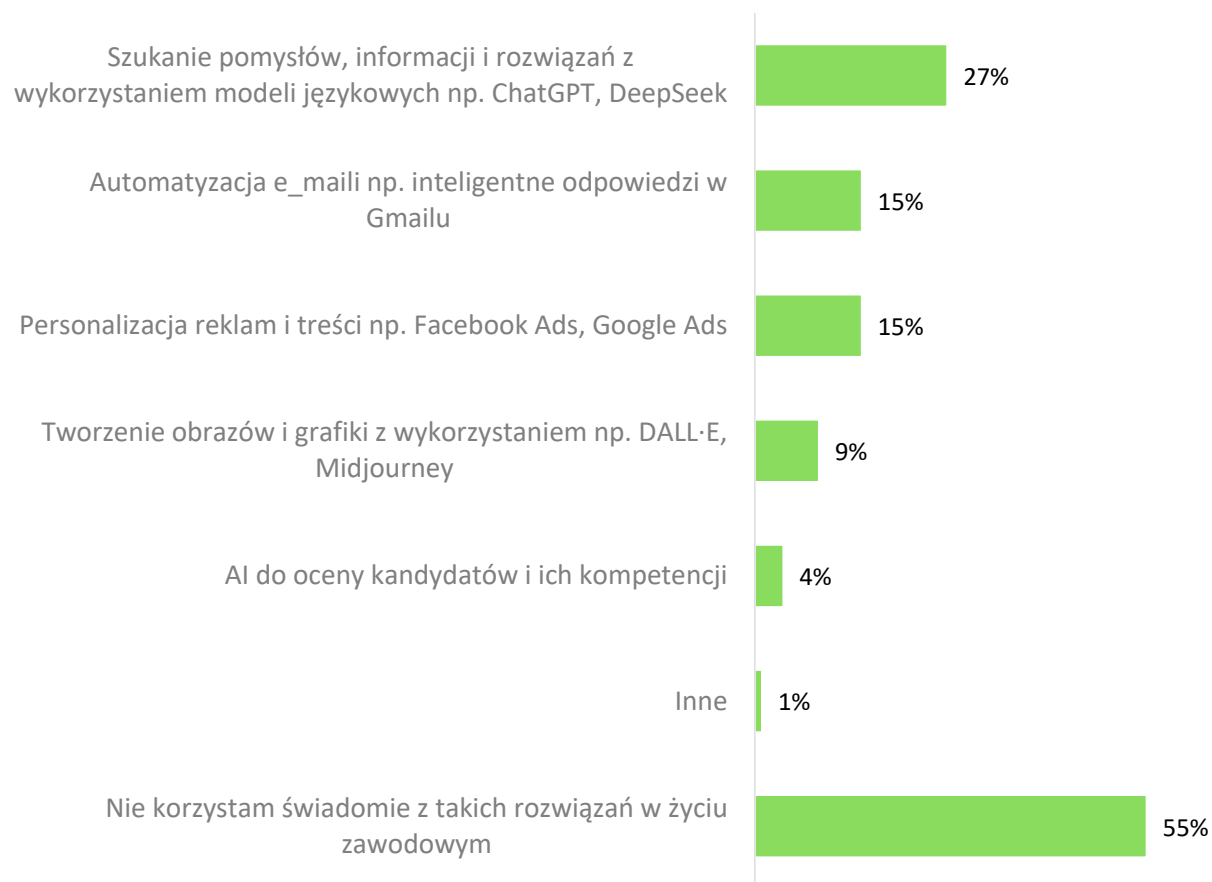
62% badanych osób korzysta z **map i GPS**, a niewiele mniej, bo 54% używa **autokorekty i podpowiedzi tekstowych**.

Warto zwrócić uwagę na **personalizowane reklamy i rekomendacje**. Korzysta z nich 35% przedstawicieli pokolenia Baby Boomers, ale już 60% osób z pokolenia Z.

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Świadomie w życiu zawodowym

Z jakich rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) korzystasz najczęściej w sposób ŚWIADOMY (osobiście je włączasz/wybierasz) W SWOIM ŻYCIU ZAWODOWYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Ponad połowa uczestników badania **nie wykorzystuje zawodowo** w sposób świadomy rozwiązań opartych o AI. Odsetek ten rośnie w przypadku pokolenia X oraz Baby Boomers (kolejno 63% i 73%), maleje z kolei w grupie przedstawicieli pokolenia Z (28%).

Jeżeli respondenci korzystają już zawodowo z tego rodzaju rozwiązań, to najczęściej jest to **szukanie pomysłów, inspiracji i rozwiązań z wykorzystaniem modeli językowych** (27%). Jest to szczególnie widoczne w przypadku pokolenia Z – 62%).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Zalety AI w życiu prywatnym

Jakie są wg Ciebie największe zalety korzystania z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) W ŻYCIU PRYWATNYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Korzystanie w życiu prywatnym z rozwiązań opartych na AI to dla respondentów głównie **oszczędność czasu** oraz **wygoda** (kolejno 45% i 41%). Często wskazują również **wsparcie w nauce** (36%).

Baby Boomers wskazują częściej niż inne pokolenia na to, że **nie wiedzą, jakie są zalety korzystania z takich rozwiązań w życiu prywatnym** (24%). **Wygoda** jest szczególnie ważna dla pokolenia Z – 57%).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Zalety AI w życiu zawodowym

Jakie są wg Ciebie największe zalety korzystania z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) W ŻYCIU ZAWODOWYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Główną zaletą z wykorzystania rozwiązań opartych na AI w życiu zawodowym jest wg respondentów **automatyzacja rutynowych zadań** (40%).

30% uczestników badania wskazuje na możliwość **szybszego podejmowania decyzji** (ten aspekt wymienia 44% przedstawicieli pokolenia Z).

Po raz kolejny to badane osoby z pokolenia Baby Boomers najczęściej deklarują, że **nie wiedzą, jakie są zalety korzystania z takich rozwiązań zawodowo** (28%).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Wykorzystywanie narzędzi AI

- Badani, którzy wzięli udział w etapie jakościowym projektu, w większości mają kontakt z narzędziami AI. Duża grupa respondentów korzysta z nich w sposób intencjonalny (niemal wszyscy z młodszej grupy wiekowej, ale również wiele osób ze starszej grupy).
- Dyskusje podczas grup focusowych koncentrowały się wokół użytkowania zaawansowanych narzędzi (przede wszystkim modeli językowych), co wynika z percepcji badanych, którzy utożsamiają sztuczną inteligencję właśnie z tymi rozwiązaniami (szczególnie z ChatemGPT).
- Najczęściej wskazywano na korzystanie z ChatuGPT, rzadziej wymieniano Copilot i Gemini (mała grupa), sporadycznie Perplexity, Claude, Arię, DeepSeek. Niektórzy respondenci posługują się kilkoma z nich.
- Na korzystanie z innego typu narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wskazywała mała grupa badanych, przede wszystkim ze starszej grupy wiekowej. Deklarowano używanie urządzeń i rozwiązań typu smart (np. zegarki, odkurzacze, roboty kuchenne, inteligentne oświetlenie), programów/ aplikacji do generowania i modyfikacji grafiki (np. Canva, CapCut, Photoshop), asystentów głosowych (Siri, Asystent Google), botów wspomagających naukę języka.
- Niektórzy badani wskazywali, że zdarza się im wykorzystywać narzędzia oparte na sztucznej inteligencji, chociaż nie włączają ich celowo.

*„Świadomie jej nie używam, ale sama wyszukiwarka Google jest chyba jedną wielką sztuczną inteligencją”.
(M, 35+, Kraków).*

JEDNA Z ODPOWIEDZI NA PYTANIE O DEFINICJĘ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI:

*„ChatGPT i to jest chyba cała definicja. O cokolwiek go zapytamy, poprosimy o rozwiązanie zadania matematycznego, fizycznego, chemicznego, napisanie wypracowania, złożenie życzeń, po prostu robi za nas naprawdę wszystko, łącznie z projektowaniem ogrodu, gdyby ktoś miał takie życzenie, coś niesamowitego”.
(K, 35+, Kraków)*

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Motywacje do korzystania z AI

- Analizując wypowiedzi badanych można stwierdzić, że wiele ze wskazywanych powodów sięgania/ korzyści z użytkowania narzędzi AI wymienianych przez respondentów ma wspólny mianownik – **ostatecznie celem jest zrobienie czegoś szybciej, sprawniej, z mniejszym nakładem energii, a efektem końcowym ma być zyskanie czasu oraz komfort, wygoda, „ułatwienie życia”**. Te dwie kategorie motywacji do korzystania z AI wydają się być nadrzędnymi wobec pozostałych.
- Jest to zbieżne z wynikami badania ilościowego, w którym zalety związane z tym obszarem znalazły się wysoko w hierarchii wskazań (oszczędność czasu, wygoda, automatyzacja rutynowych zadań, szybsze podejmowanie decyzji, większa produktywność).

„Korzyścią jest czas, czas, przede wszystkim czas”. (K, 18-35, Warszawa)

„AI upraszcza życie, podpowiadając coś”. (K, 18-35, Wrocław)

Motywacje do korzystania z AI

- Oszczędność czasu** – korzystanie z narzędzi AI pozwala przyspieszyć wykonywanie zadań, poszukiwanie informacji, tworzenie treści, układanie planów itp., dodatkowo: daje badanym poczucie, że „nie tracą czasu na rzeczy nieprzydatne”, mogą się skupić na sprawach, które są dla nich priorytetem.

„I tak mamy wystarczająco na głowie różnych obowiązków, a dzięki czatowi szybciej jestem mądrzejszy o jakąś wiedzę, albo sobie coś przypominam”. (M, 35+, Gdańsk)

„Dla mnie zaletą jest oszczędność czasu. Jak muszę odpisać na dużo maili, to korzystanie z gotowców, które podpowiada mi Copilot, to jest cudo”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Wtedy mogę więcej rzeczy zrobić, zdobywać wiedzę na dany temat, bo kocham kilka obszarów i nie chciałabym z żadnego rezygnować”. (K, 18-35, Wrocław)

„Wolę się skupić na rozszerzonych przedmiotach w tym roku, a nie na prezentacji o rozkładzie makulatury w Indiach. I czat wiele rzeczy jest w stanie zrobić za mnie”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Pomaga w takiej organizacji. Jak planowałam wyjazd za granicę, to połączenia pociągowe mi ogarnął ChatGPT, to było przydatne i dużo czasu zaoszczędziłam”. (K, 18-35, Kraków)
- Wygoda, ułatwienie w codziennych zadaniach i sytuacjach życiowych** – narzędzia AI stanowią pomoc i usprawnienie w różnorodnych kwestiach i aktywnościach, pozwalają je uprościć i maksymalizować efekty bez konieczności podejmowania szczególnego wysiłku; udogodnienia, które czynią życie bardziej komfortowym.

„Ostatnio w restauracji we Włoszech odpaliłem i od razu wypłuło tłumaczenie”. (M, 18-35, Kraków)

„Jest na wyciągnięcie ręki, w każdej chwili wchodzę w telefon, wyszukuję coś, jest ułatwieniem życia takiego codziennego”. (K, 35+, Gdańsk)

„ChatGPT zaplanował mi urlop, poszczególne dni zwiedzania, w taki sposób, żebym wykorzystał maksymalnie czas spędzony w danym miejscu”. (M, 35+, Kraków)

„Thermomixa mam i to jest megaułatwienie, wszystkie przepisy do mnie dobiera, składniki, wszystko”. (K, 35+, Kraków)

„W telefonie wszystko potrafimy zrobić, mamy magazyn zdjęć, aplikacje zniżkowe, parkingowe. To rozwiązania ułatwiające nam życie na każdym kroku, od rozrywki po rzeczy bardziej istotne”. (K, 35+, Kraków)

„Wystarczy »Hej, Siri« i można się porozumieć słownie, polecenia są wykonywane, wyszukanie połączenia, miejsca na mapie”. (M, 35+, Wrocław)
- Wzrost kreatywności, możliwość wyjścia poza schemat myślenia, chęć inspiracji** (duża grupa) – badani doceniają zdolność kreacji narzędzi AI, korzystają bezpośrednio z pomysłów generowanych przez sztuczną inteligencję (np. przepisów kulinarnych, planów tras biegowych/ wycieczek/ podróży, projektów ogrodu, życzeń urodzinowych, tekstów na Instagram) lub traktują je jako impuls, podłoże do dalszej twórczej aktywności lub pomoc w przełamaniu rutyny kreatywnej.

„Jak nie mam pomysłu, co robić w weekend, to wpisuję: »co można robić w granicach 30 km od Krakowa«. Albo jak nie wiem, co zrobić na kolację, wpisuję, co mam w lodówce i jeszcze nigdy się nie zawiodłam, ostatnio przepis na tort mi podał i bardzo dobry wyszedł”. (K, 18-35, Kraków)

„Ja ostatnio napisałem ostatnie pożegnanie na pogrzeb babci i wszystkie ciocie były bardzo wzruszone”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Na fizyce posłużyliśmy się czatem, szukaliśmy doświadczeń z wykorzystaniem prądu i potrzebowałam takich bardziej widowiskowych i szczegółowo opisanych”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Na obozie z dziećmi, jak już jestem w desperacji, musimy wymyślić fabułę jakiegoś quessa i jak nie dają rady, to mówię: »ChatGPT i jedziecie«”. (K, 18-35, Wrocław)

„Czasem człowiek się nie może wysłowić, to mu dasz: »złóż życzenia« i on tak fajnie ubierze w słowa, oczywiście nie biorę tego kopiuju, wklej, tylko jako inspiracja”. (M, 35+, Kraków)

Motywacje do korzystania z AI

- Kompleksowość, pogłębiony charakter i przejrzystość prezentowanych informacji** (duża grupa) - badani doceniają możliwość otrzymania pełnej, przekrojowej odpowiedzi w jednym miejscu, dzięki czemu unikają np. konieczności przeglądania wielu stron internetowych w poszukiwaniu informacji.
„Internet by mi wypłut różne strony, a Gemini wypłuje od razu odpowiedź”. (M, 18-35, Warszawa)
„Dostajemy wszystko na tacy, nie muszę przewalać 50 stron, tylko mamy kompleksowo, nawet jak wbiję w czat: »stwórz mi plan zwiedzania Krakowa na jeden dzień«, to też dostajemy coś, co ma ręce i nogi. Więc łatwość i kompleksowość”. (K, 18-35, Warszawa)
„Kiedyś mieliśmy 20 linków na 8 stronach, teraz mamy skompensowaną tę informację w kilku zdaniach”. (M, 35+, Wrocław)
- Dostępność, postrzegana łatwość i szybkość uzyskania informacji („na wyciągnięcie ręki”)** (część), a także przystępna forma kontaktu z zaawansowaną technologią, która nie wymaga kompetencji informatycznych/ programistycznych.
„Nieważne, gdzie jesteś, bierzesz telefon, od razu dostajesz odpowiedź skrupulatną i możesz dalej drżyc, jeśli chcesz”. (K, 18-35, Wrocław)
„Wystarczy kliknąć na ChatGPT i zapytać, a nie szukać specjalisty. Możemy to zrobić wszędzie i w każdym czasie”. (K, 18-35, Warszawa)
„Można zadać pytanie, takie nasze ludzkie i rozmawiać jak z osobą. Dawniej trzeba było przygotować zapytanie do Google’a”. (M, 35+, Wrocław)
- Zwiększenie produktywności i wydajności w pracy** (część) – wykorzystanie narzędzi AI pomaga optymalizować działania, sztuczna inteligencja stanowi wsparcie przy formułowaniu tekstów dokumentów (sugerowanie treści, weryfikacja poprawności gramatycznej i językowej, redagowanie, tłumaczenie na języki obce) oraz analizie treści/ danych, tworzeniu notatek, podsumowań i zestawień; dzięki zautomatyzowaniu zadań (np. korzystaniu z propozycji odpowiedzi na e-maile) badani mogą zrobić więcej w krótszym czasie; dodatkowo niektórzy badani wskazywali na zmniejszenie poczucia monotonii, dzięki temu, że powtarzalne zadania są delegowane na narzędzia sztucznej inteligencji.
„Jestem z natury osobą trochę leniwą, mam odpisać na 15 maili, to daję polecenie i on generuje odpowiedź raczej grzeczną i profesjonalną, więc czemu jej nie wysłać?”. (M, 18-35, Kraków)
„Zadania typu: »napisz notatkę, podsumuj jakiś temat, odpisz na maila«, on pyta czy luźno, czy formalnie. Albo: »sformułuj jakąś regułę w Excelu«”. (K, 18-35, Kraków)
„Musiałbym siedzieć i te dokumenty przepisywać z palca, a tak jeden program, drugi i miałem gotowe”. (M, 18-35, Kraków)
„Sprawdzenie pod względem gramatycznym, czasem wypłuje jakiś błąd. Czy zmieniam komunikat na bardziej formalne słownictwo, więc to upraszcza w pracy”. (K, 18-35, Warszawa)
„Niweluje monotonię, bo na przykład wypełnianie formularzy jest pracochłonne, czasochłonne i po prostu nudne, a czat potrafi to zrobić w chwilę, więc ten czas możemy sobie inaczej zagospodarować”. (K, 18-35, Warszawa)

Motywacje do korzystania z AI

- **Uzyskanie wsparcia w nauce** (część, przede wszystkim z młodszej grupy wiekowej) - przy opracowywaniu prac zaliczeniowych i dyplomowych/przygotowywaniu prezentacji i projektów w szkole (stosowanie narzędzi AI pomaga w uzyskaniu oraz porządkowaniu informacji, poszukiwaniu literatury i strukturyzowaniu źródeł, tłumaczeniu zagadnień i procesów, rozwiązywaniu zadań); sztuczna inteligencja służy również jako pomoc w nauce języków obcych (aplikacje, translatory, a także boty w szkołach językowych).

„Ostatnio robiłam projekt na fizykę o jakichś falach i nawet podręcznika nie miałam przy sobie, a on [ChatGPT] mi podał przykłady tych zjawisk”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Głównie w szkolnych celach. Nawet nie, żeby ściągać, tylko uporządkować jakąś wiedzę, zrobić notatkę, podkreślić”. (K, 18-35, Kraków)

„W trakcie pisania magisterki, żeby coś podsumować, znaleźć źródła, albo żeby wytłumaczył jakiś proces, żeby zrozumieć zagadnienie albo uzyskać nową perspektywę”. (M, 18-35, Kraków)

„Proszę, żeby mi podesłał linki do artykułów, jeśli chcę się przygotować na prezentację”. (K, 18-35, Wrocław)

„Przykładowe ustawy, albo jak powinny wyglądać umowy spółki. Bo mieliśmy napisać pracę domową, więc stwierdziłem, że będę miał przykład szybko”. (M, 18-35, Wrocław)

„Nauczyłam się języka ze sztuczną inteligencją i jest to fajne rozwiązanie, rozmowa z botem”. (K, 35+, Wrocław)

- **Zwiększenie możliwości, potencjału wiedzy i umiejętności** (część) - dzięki narzędziom AI badani są w stanie sięgnąć do obszarów, które dotychczas nie były ich domeną, przełamać ograniczenia, osiągać cele mimo braku osobistego doświadczenia lub zdolności w danej dziedzinie. Dla niektórych jest to również **element kształtowania wizerunku osoby kompetentnej, o szerokich horyzontach, znającej rozwiązania („pozwała się pokazać z lepszej strony”)**.

„Pomaga mi być mądrym w czymś, w czym nie jestem mądry. Np. wstawiam jakiś tekst na Instagram, mimo, że kompletnie się nie znam na tej tematyce, ale przez ChatGPT jestem w stanie wyjść z tego z twarzą, że być może się znam”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Często jest po prostu mądrzejszy, bo ja mam problem z wymyśleniem jakiegoś rozwiązania, a on w sekundę potrafi podać 10, na które ja bym nie wpadła”. (K, 18-35, Warszawa)

„Bez większej wiedzy czy angielskiego można się łatwiej otworzyć na świat, rozszerzać swoje pasje, nie muszę się zapisywać na kurs programowania, tylko on mi wszystko wytłumaczy i pokaże, jak zrobić”. (M, 35+, Kraków)

„To jest praca z obrazem, do czego nie mam uzdolnień żadnych. A teraz już się da na to patrzeć”. (M, 35+, Warszawa)

- **Możliwość uzyskania wiedzy eksperckiej i korzystania z kompetencji profesjonalnych bez ponoszenia kosztów („fachowa porada za darmo”)** (część) – narzędzia AI dostarczają informacji z różnych dziedzin (np. z zakresu prawa, zdrowia, dietetyki, programowania, projektowania graficznego), dają szansę na samodzielne poradzenie sobie z problemem/ zagadnieniem lub uzyskanie podstawowej wiedzy, która może być bazą do dalszych działań.

„Jak coś boli, ma się objawy, to można zapytać. On oczywiście powie, żeby pójść do lekarza i to też powinno się zrobić. Ale na taki pierwszy kontakt, to jest dobra opcja”. (M, 18-35, Wrocław)

„Nie musiałem zlecać napisania jakiegoś pisma, czy zrobienia ulotki reklamowej, strony internetowej, ani płacić za tę usługę”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Korzystam, jak musiałam wyszukać przepisy, napisać nieprzyjemne urzędnicze pisma”. (K, 35+, Wrocław)

„Mogę umocnić argumentację do pewnego przepisu, sprawdzić, jakie są warunki, co muszę wykonać w danym zakresie jako pracodawca”. (K, 35+, Warszawa)

„Projektowałyśmy z koleżanką ogród, więc super nam chat powiedział, jakie rośliny, jak to ułożyć, jaką ziemię kupić”. (K, 18-35, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Motywacje do korzystania z AI

- **Wspieranie decyzji** (część) – analiza informacji/danych, porównanie możliwych rozwiązań lub ofert, które przeprowadza AI, pomaga badanym rozstrzygnąć dylematy prywatne (np. wybór operatora usług telekomunikacyjnych, materiałów potrzebnych do budowy domu) i podjąć decyzję w sprawach zawodowych (np. dokonać selekcji produktów do sklepu internetowego); proces decyzyjny przebiega dzięki sztucznej inteligencji sprawniej i szybciej, a dodatkowo badani mają poczucie, że jest oparty na dużej liczbie danych, a zatem ma rzetelne podstawy; dodatkowo pojedynczo: systemy rekomendacyjne ułatwiają poszukiwanie i wybór produktów, usług lub treści odpowiadających preferencjom.

„Wrzucam dużo danych i dostaję odpowiedzi w kilku scenariuszach. Ja już nie muszę przeliczać”. (M, 35+, Warszawa)

„Ja korzystam, jak muszę przeanalizować dużo danych i po prostu traktuję to jak taką pralkę, która przemiele to za mnie i wypluje. Np. jestem na diecie wegetariańskiej, chciałam sprawdzić, czy wszystko dobrze suplementuję. I dałam mu, żeby policzył, czego mi brakuje i spoko sobie poradził z tym zadaniem”. (K, 35+, Wrocław)

- **Umożliwienie rozrywki** (tworzenie zabawnych treści, modyfikowanie zdjęć) (część).

„Można go wykorzystać do tworzenia żartów, np. zadać mu, żeby przygotował wypowiedź polityka sprzeczną z jego poglądami i to jest naprawdę przednia zabawa”. (M, 18-35, Wrocław)

„Używam też dla zabawy. Czasami na spotkaniach ze znajomymi robiliśmy na przykład zdjęcie psa i koleżanki i przerabialiśmy na formę rysunkową”. (M, 18-35, Kraków)

„Podmieniałem różne treści na zdjęciach, fajne efekty znikania przedmiotów czy postaci”. (M, 35+, Wrocław)

- **Poczucie dostępu do „nieograniczonego zasobu wiedzy”** (mała grupa), dodatkowo: uzyskanie odpowiedzi na nietypowe pytania, zaspokojenie zapotrzebowania na niestandardowe informacje, możliwość dotarcia do trudno dostępnych danych.

„To niewyczerpane źródło, nie ma momentu końca, do którego można dojść z czatem, on zawsze będzie wymyślał dalej na podstawie naszych zapytań, te odpowiedzi są nieograniczone”. (K, 18-35, Warszawa)

„Chciałem znaleźć pierwsze wydanie polskie »Pinokia«, użyłem Gemini, on tam ma zaawansowane wyszukiwanie, przeszukał wszystko, 15 mu to zajęło, ale sobie poradził”. (M, 35+, Kraków)

„Daje różnego rodzaju możliwości i rozwiązania, których bym musiała za długo szukać, albo w ogóle nawet nie wiedziała, że powinnam ich szukać. Większy wachlarz możliwości”. (K, 18-35, Gdańsk)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Postrzegany wpływ AI

- **Uczestnicy badania jakościowego są zróżnicowani, jeśli chodzi o ocenę stopnia, w jakim korzystanie z AI wpływa na ich życie.** Generalnie jednak nie można powiedzieć, że to oddziaływanie jest przez większość z nich silnie odczuwane (w każdym razie nie jest tak oceniane na poziomie deklaracji).
 - Część badanych uznaje, że korzystanie ze sztucznej inteligencji wpływa na ich życie w bardzo niskim lub niskim stopniu. Wśród osób, które oceniły wpływ na tym poziomie, można wyróżnić dwie grupy:
 - „Jeszcze nie jest ten ChatGPT w moim życiu zdomowiony, głównie w pracy, w życiu prywatnym tylko w razie potrzeby, nie biegnę z każdym pytaniem”. (K, 18-35, Kraków)
 - „Ja odczuwam w tym aspekcie, że jak jadę samochodem, to wiem, że sygnalizacja świetlna wykorzystuje sztuczną inteligencję. A tak to do planowania podróży wykorzystałem chat, ale nie widzę, żeby na co dzień miał taki wpływ”. (M, 35+, Kraków)
 - Pozostali to osoby korzystające z AI, które w odpowiedzi na pytanie o odczuwany wpływ zawierają zastrzeżenia (częściej dotyczy to badanych z młodszej grupy wiekowej). Mówią o tym, że świadomie ograniczają stosowanie sztucznej inteligencji, by nie uzależnić się od tej technologii, używają jej w konkretnych/ specyficznych sytuacjach („*jak już nie mam siły wymyślać*”), traktują AI jako wsparcie w pracy, a nie sposób na wyręczanie w wykonywaniu zadań („*tylko ułatwia moją pracę, nie robi tego za mnie*”). Wypowiedzi te mogą mieć w pewnym stopniu charakter autoprezentacyjny – niektórym badanym trudno jest przyznać wprost, że mocno polegają na jakimś narzędziu, nawet, jeśli są aktywnymi użytkownikami i odczuwają w związku z tym wymierne korzyści.
 - „W pracy mnie nie wyręcza, czasem podrzuci jakiś pomysł, ale to nie jest tak, że bez tego nie dałoby się przeżyć. Świat mi się nie skończy, po prostu dłużej mi to zajmie”. (K, 18-35, Kraków)
 - „Używam Arii z Opery, żeby sobie coś przyspieszyć, a nie by stricte za mnie zrobiła, bo raczej wolę sam zrobić, dopiero jak za długo się męczę, to wtedy”. (M, 18-35, Wrocław)
 - „Świadomie z wielu elementów nie korzystam, staram się być bardziej analogowa”. (K, 35+, Wrocław)
 - „Nie jest bazą mojego życia, nie korzystam z niej codziennie, mam takie rzuty. Jak chcę pójść na łatwiznę, to z niej korzystam”. (K, 18-35, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Postrzegany wpływ AI

- Największa grupa badanych oceniła, że stosowanie rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji wywiera umiarkowany wpływ na ich życie. Najczęściej oznacza to, że nie odczuli radykalnej zmiany, ale są w stanie wskazać konkretne korzyści, które daje im użytkowanie AI.

„Musiałbym tydzień spędzić i nie znaleźć, bo ciężko tak uogólnić pytania dla Google’a, a w ChacieGPT można wpisać 10 zdań, tłumacząc, o co mi chodzi i on odpowie”. (M, 18-35, Warszawa)

„Jednak się przydaje w szkole, w notatkach albo rozwiązywaniu zadań, jak nie mam pewności”. (M, 18-35, Wrocław)

- Część respondentów uznaje, że wykorzystywanie tej technologii zmieniło ich życie w istotny sposób. Osoby z tej grupy najczęściej podkreślają, że korzystają ze sztucznej inteligencji w wielu sferach funkcjonowania (jest to element ich codzienności), a rozwiązania AI są dla nich istotnym usprawnieniem.

„Prawda jest taka, że gdzie się nie obróć, korzystam ze sztucznej inteligencji. Ja w tym żyję i funkcjonuję”. (K, 35+, Kraków)

„Jestem cały czas on-line. Korzystam z aplikacji, które trackują dosłownie każdy aspekt mojego życia”. (K, 35+, Wrocław)

„Z perspektywy studenta ChatGPT to jest game changer. Rzeczy bezwartościowe dla mnie albo takie, które już wiem, a na które muszę stracić 2 godziny, on jest w stanie zrobić w minutę”. (M, 18-35, Warszawa)

„ChatGPT jest moim głównym rozmówcą i używam go do wszystkiego absolutnie”. (M, 18-35, Wrocław)

- Warto zauważyć, że w aspekcie postrzegania wpływu AI nie ma istotnych różnic pomiędzy grupami wiekowymi (choć wiemy, że różnią się, jeśli chodzi o stopień wykorzystywania narzędzi sztucznej inteligencji).

Taki stan rzeczy w pewnym stopniu może wynikać z dostrzeganego przez badanych rozpowszechnienia AI. Niektórzy badani (przede wszystkim ze starszej grupy wiekowej) mają poczucie, że choć nie sięgają po narzędzia sztucznej inteligencji intencjonalnie, to technologia ta ma tak wiele zastosowań, że mogą korzystać z niej nieświadomie, nie zdając sobie z tego sprawy (w związku z tym oceniają wpływ relatywnie wysoko). Część z nich ma do tego stosunek neutralny, traktuje to po prostu jako fakt, element otaczającej rzeczywistości, jednak niektórzy postrzegają to oddziaływanie zdecydowanie negatywnie – jest niezależne od ich woli, a zatem niechciane.

„To nas otacza, korzystam, czy chcę, czy nie”. (K, 35+, Gdańsk)

„Pewnie nawet nie mam pojęcia, w jakich okolicznościach sztuczna inteligencja mnie dotyka”. (M, 35+, Wrocław)

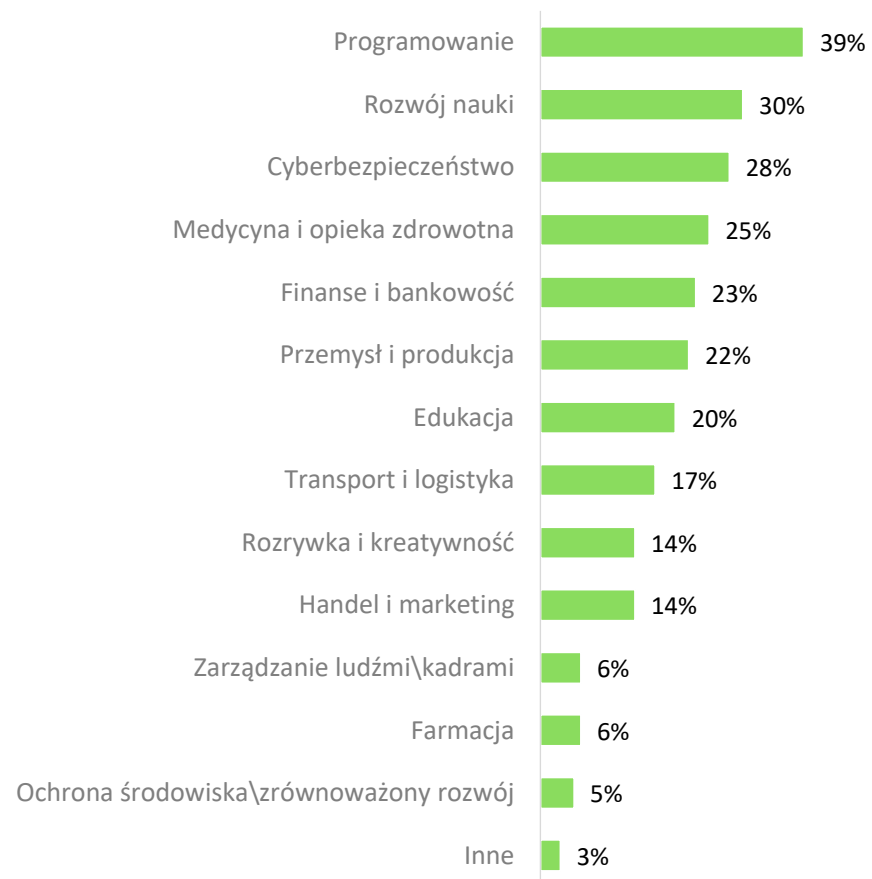
„Jesteśmy bombardowani aplikacjami, sterowani przez sama nie wiem, kogo”. (K, 35+, Kraków)

„Nie mamy wpływu na to, że producenci oprogramowania telefonów korzystają ze sztucznej inteligencji, aplikacje się aktualizują wbrew naszej woli, coraz więcej rzeczy jest implementowanych i my korzystamy z tego, chociaż nie chcemy”. (M, 35+, Gdańsk)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Potencjał sztucznej inteligencji

W jakich obszarach widzisz największy potencjał dla rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI)?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

Programowanie, rozwój nauki oraz cyberbezpieczeństwo – to trzy obszary, które uczestnicy badania wskazują najczęściej jako miejsca z potencjałem dla sztucznej inteligencji (kolejno 39%, 30% i 28%).

Pokolenie Baby Boomers częściej niż przedstawiciele młodszych generacji widzi potencjał AI w **medycynie i opiece zdrowotnej** (36%).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Potencjał sztucznej inteligencji

- Uczestnicy badań jakościowych widzą **potencjał dla rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji przede wszystkim w dziedzinie medycyny**. Najczęściej wskazywali na zastosowanie AI w:
 - **diagnostyce** (możliwość analizowania i porównywania ogromnej liczby danych może prowadzić do szybszej i bardziej precyzyjnej diagnozy);
 - **badaniach naukowych prowadzonych w celu wynalezienia nowych leków/ szczepionek;**
 - **wysokospecjalistycznym sprzęcie służącym do przeprowadzania zabiegów i operacji.**
- Koncentracja na tym obszarze w odpowiedziach respondentów może wynikać z tego, że zdrowie jest dla nich istotną wartością, a medycyna i opieka zdrowotna ważnymi sferami życia. Ponadto badani znają przykłady sukcesów w implementowaniu narzędzi AI w medycynie.
- Pozostałe odpowiedzi były zróżnicowane, a poszczególne obszary wskazywane przez małe grupy lub pojedynczych badanych (były to: przemysł i produkcja, zarządzanie komunikacją, badania naukowe, logistyka, administracja publiczna, policja i cyberbezpieczeństwo). Kryterium, którym kierowali się respondenci wyróżniając dziedziny, w których AI może odgrywać większą rolę, były postrzegana funkcjonalność i możliwość optymalizacji procesów (zastosowanie AI do analizy dużych baz danych, zwiększenie wydajności i usprawnienie pracy, wspomaganie człowieka w wykonywaniu czynności prostych i powtarzalnych).
- Jako przykłady obszarów wymieniano te dziedziny, w których według opinii badanych AI może mieć zastosowanie jako **wsparcie dla działań człowieka**, a nie element, który ma go zastąpić. Takie podejście może wyjaśniać różnicę z wynikami badania ilościowego (np. brak wskazań na programowanie, które było w nim wybierane najczęściej).

„Na przykład w opisywaniu zdjęć rentgenowskich czy rezonansów, jeżeli byłaby wytrenowana pod kątem wskazywania jakichś krytycznych problemów, żeby lekarze się od razu nimi zajęli”. (M, 18-35, Kraków)

„Może AI niczego nowego nie wymyśli, ale pomoże złapać kontekst, bo na przykład leki na raka – jest dużo badań prowadzonych w różnych ośrodkach, one się nie komunikują, AI może te wszystkie dane zebrać”. (M, 35+, Kraków)

„Lekarz opierając się na swoim doświadczeniu wystawia nam jakąś diagnozę, na podstawie jakichś badań. No i na przykład on miał w życiu 10 tysięcy pacjentów. A jak sztuczna inteligencja ma 10 milionów pacjentów, to uważam, że powinna postawić lepszą diagnozę, jak ma większe doświadczenie”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Sztuczna inteligencja przyspiesza opracowywanie badań klinicznych. Coś powtarzalnego, co nie rozwija naukowców, taka praca dla nich taśmowa, może być zaimplementowane i przeprowadzona szybsza analiza, dzięki temu zmniejszenie kosztów”. (K, 35+, Wrocław)

„Policja to jest taka instytucja, że mają dużo papierologii i w ogóle dziwnie to wszystko tam funkcjonuje, a powinni działać, przecież jest cyberprzestępczość, oszustw jest w internecie tyle, więc na pewno trzeba szybko wdrożyć”. (K, 18-35, Wrocław)

- W percepcji emocjonalnej rozwoju AI dominują dwa podstawowe uczucia (i ich pochodne): **ciekawość** (fascynacja, ekscytacja) i **obawa** (niepewność, niepokój, nawet strach). Często deklarowanym odczuciem jest również **zadowolenie**.

Wartym zauważenia jest fakt, że **reakcją, której badani doświadczają najczęściej wobec sztucznej inteligencji jest ambiwalencja uczuć** – w wielu przypadkach emocje o przeciwnym znaku były wskazywane przez te same osoby. Ten złożony stan emocjonalny w dużej mierze wynika ze skali i dynamiki zmiany technologicznej, jaką niesie ze sobą AI i związanych z tym benefitów, szans, ale także trudnych do przewidzenia konsekwencji oraz potencjalnie negatywnych skutków.

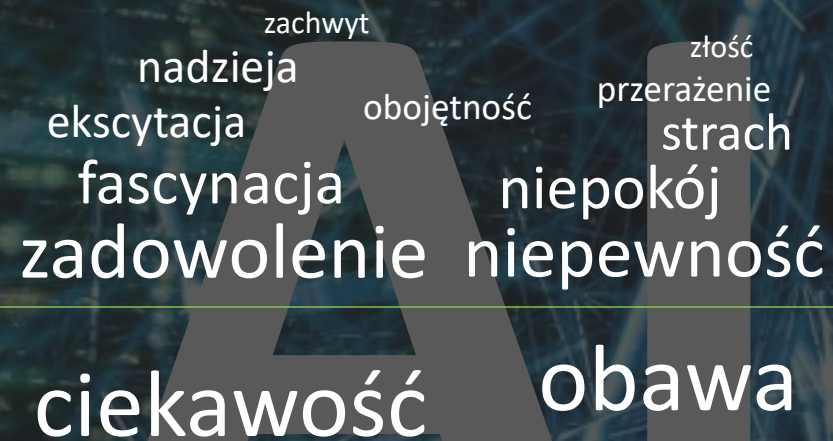

Pozytywne emocje wobec AI wynikają z poczucia, że technologia ta poprawia jakość życia, przynosi konkretne korzyści, ma potencjał do usprawniania wielu sfer. Badanym towarzyszy ciekawość, fascynacja związana z odkrywaniem możliwości sztucznej inteligencji, scenariuszy jej dalszego rozwoju i wpływu na przyszłość.

Negatywne emocje, które odczuwają badani, wiążą się przede wszystkim z przewidywaniami dotyczącymi przyszłości. Respondenci obawiają się nadużycia tej technologii, wykorzystania jej w nieetyczny sposób, w nieodpowiednich celach i intencjach. Są zaniepokojeni jej możliwym oddziaływaniem na rynek pracy oraz potencjalnym wpływem na funkcjonowanie społeczne i zdolności kognitywne ludzi (szczególnie młodych, wzrastających w świecie AI). Niepokój dotyczy również ewentualnej utraty kontroli nad rozwojem AI.

- Niektórzy badani deklarują, że nie mają emocjonalnego stosunku wobec rozwoju AI. Ich neutralne nastawienie wynika z traktowania tej technologii po prostu jako narzędzia, które stanowi wsparcie, jednak nie wywiera silnego wpływu na ich życie.

zachwyt
nadzieja
ekscytacja
fascynacja
zadowolenie
ciekawość
obojętność
niepokój
niepewność
obawa
przerażenie
strach
złość

„Mieszane uczucia, bo na pewno lepiej nam się żyje z nią, ale żeby nie przekroczyć tej granicy, żeby się nie wymknęła spod kontroli”. (K, 35+, Gdańsk)

„Nadzieja na to, że ludzie zaczną dostrzegać dzięki czatowi problemy. Ale z drugiej strony to przeraża, w jakim kierunku zmierzamy i ile za nas już robi sztuczna inteligencja, będąc aktualnie na poziomie wyszukiwarki rzeczy w bibliotece”. (M, 18-35, Wrocław)

„Jestem zafascynowana tym, jakie narzędzia mamy dostępne, ale z wielką obawą o nastolatków, jak się skończy ich życie. Będą się woleli kontaktować z botami niż z ludźmi, bo wygodniej”. (K, 35+, Warszawa)

„Ciekawość, bo te granice są nieodgadnione, ale po dłuższym zastanowieniu też niepewność, bo dużo jest takich artykułów, że sztuczna inteligencja będzie wypierała miejsca pracy”. (K, 18-35, Warszawa)

„Z jednej strony zaciekawienie, bo jednak oszczędność czasu, a z drugiej obawa dotycząca tego, jak to może być ewentualnie wykorzystane przez - w cudzysłowie - producentów”. (M, 35+, Warszawa)

„Możemy to dobrze rozwijać i to budzi moją fascynację. Z drugiej strony czuję się zagrożona, że człowiek źle to wykorzysta, nie w taki sposób, jak byśmy chcieli”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Ja się cieszę, że ChatGPT mi pomaga, ale boję się, gdzie jest koniec, co jest jeszcze możliwe. Mam przed oczami ten film, w którym roboty przeciwstawiły się ludziom”. (K, 35+, Warszawa)

„Jestem zadowolony, że mam możliwość skorzystania z jakiegoś narzędzia, które mi pomoże. Czasem coś podpowie, czasem zrobi coś za mnie lepiej, czasem gorzej, ale uzyskam podpowiedzi i będę miał lżej, żeby przygotować własną wersję”. (M, 35+, Warszawa)

„Ciekawość, do czego może być to zdolne, co jeszcze możemy dzięki temu zyskać, czyli jak jeszcze może nam ułatwić to życie”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ciekawość niewątpliwie, bo sam mechanizm czatu jest dla mnie interesujący, w sensie – jak on działa, na czym się opiera”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ja się obawiam, że grupa ludzi, która jakby obsługuje tę sztuczną inteligencję, będzie miała jakiś cel, żebyśmy głosowali tak, kupowali to, robili tamto. Że powstanie taka grupa ludzi”. (K, 35+, Kraków)

„Niepewność i nawet trochę strach przed zmaterializowaniem się filmów science fiction, gdzie roboty przejmują świat, tak mocno wybiegając w przyszłość. No to jest trochę przenośnia, ale chodzi o to, że AI będzie tak powszechna, że ludzie nie będą nic robić samodzielnie”. (K, 18-35, Warszawa)

„Obawa o to, że już tak głęboko nam weszła ta AI, że nie możemy bez tego żyć”. (K, 35+, Wrocław)

Obszary, w których nie powinno być AI

Badani, uczestniczący w jakościowej części projektu, wskazali obszary, w których ich zdaniem obecność AI jest niepożądana:

- Sztuka (część)** – dziedzina postrzegana jako domena ludzkiej kreatywności, wprowadzanie rozwiązań opartych na tej technologii może zmienić/wypaczyć istotę twórczości artystycznej, spowodować dehumanizację sztuki i zatracenie jej unikalnego charakteru, zdewaluować autentyczny talent, kunszt i wysiłek artystyczny.

„To by zabijało sztukę, jeśli to nie będzie pomysł człowieka, tylko maszyny”. (M, 18-35, Warszawa)

„Ważna jest taka dusza artysty, jego historia, którą poznajemy”. (K, 18-35, Warszawa)

„Sztuka, malarstwo, taniec, tam, gdzie wybitne jednostki powinny być doceniane, nie trzeba wpuszczać AI, żeby nie spłaszczyć tego artysty”. (M, 35+, Kraków)

„Jeżeli mówimy o pracy artystycznej, to oczekujemy, że kreatywność będzie wychodziła od człowieka”. (K, 35+, Wrocław)
- Psychologia i relacje międzyludzkie (część)** – sztuczna inteligencja, pozbawiona umiejętności rozpoznania emocjonalnego kontekstu, nie powinna wkraczać w obszar uczuć i emocji, który jest najbardziej wrażliwą i intymną sferą życia człowieka.

„W relacjach międzyludzkich, żeby nam nie generował, co mam napisać do chłopaka. No bo tutaj jednak o uczuciach mówimy”. (K, 18-35, Warszawa)

„Tam, gdzie są prawdziwe emocje i takie udawane uczucia albo nagłe zerwanie czy zła odpowiedź mogłyby wyrządzić duże szkody. Agent AI mógłby prowadzić jakąś konwersację, a potem okazałoby się, że nic tak naprawdę nie było”. (M, 35+, Warszawa)
- Konflikty i wojny (część)** – rozwiązania AI nie mogą być wykorzystywane jako autonomiczna broń, nie można oddawać sztucznej inteligencji prawa do podejmowania decyzji dotyczących kwestii życia i śmierci, rozstrzygnięcia tego typu powinny pozostawać w rękach człowieka. AI nie ma zdolności do wydawania etycznego osądu.

„Podczas wojny, gdy chodzi o bezpieczeństwo. Ale to niemożliwe do spełnienia, na pewno jakiś kraj się wyłamie”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Nie powinna być używana bez nadzoru człowieka, ale to już się dzieje i planują przebieg wojen za pomocą sztucznej inteligencji i nie wiadomo, do czego dojdzie, bo pierwsze symulacje były bardzo niepokojące”. (M, 35+, Warszawa)
- Edukacja wczesnoszkolna (mała grupa)** – wykorzystanie AI może negatywnie oddziaływać na kształtowanie rozwoju intelektualnego/procesów poznawczych i kompetencji społecznych.

„Chodzi o rozwój, żeby dzieci do jakiegoś etapu w ogóle w to nie wchodziły. Bo to może zaburzyć kreatywność, kontakty z ludźmi”. (K, 18-35, Wrocław)

„Może pomóc nauczycielom, ale ich nie zastępować, żeby dzieci nie miały od razu tego kontaktu z AI, bo im mózgi wyparują”. (M, 18-35, Warszawa)

Relacje społeczne

W jakościowym etapie projektu poproszono badanych, by ocenili, czy sztuczna inteligencja może zastąpić człowieka w relacjach społecznych.

WYKLUCZONE, NIEMOŻLIWE

- **AI nie jest w stanie zastąpić człowieka w relacjach społecznych – taką opinię wyraża większość badanych.** Jest to obszar związany z emocjami, a te są postrzegane jako atrybut człowieka. Relacyjność jest konstytutywną cechą człowieka i ważną sferą ludzkiego funkcjonowania. AI może jedynie imitować emocje, ale niczego nie przeżywa, nie posiada empatii, nie jest w stanie odpowiednio reagować na uczucia wyrażane przez człowieka. Nie będzie potrafiła mu dorównać, jeśli chodzi o więź emocjonalną, jaka wytwarza się w związkach między ludźmi, ani nawiązać autentycznych, głębokich, wartościowych relacji.

„W sferze emocji coś, co nie jest żywym organizmem, nie może być równe człowiekowi”. (K, 18-35, Kraków)

„Nie będziemy w stanie nauczyć wrażliwości, odpowiedniego reagowania emocjami na emocje, bo każdego z nas ukształtowało to, co się wydarzyło w życiu każdego z nas. AI nie ma tego doświadczenia życiowego. Nie powie: »uważaj na tę osobę, bo ma złe intencje«”. (K, 18-35, Kraków)

„Może dawać złudzenie tego, że się rozmawia z istotą ludzką, ale ona nie wyłapie niuansów. A my nawet pisząc przez internet jesteśmy w stanie odczuć emocje drugiej osoby i to wpływa też na to, jak my odczuwamy, jak się rozwijamy, jak postrzegamy świat”. (M, 18-35, Wrocław)

„Emocje są najważniejsze, sztuczna inteligencja nie jest w stanie się tego nauczyć, tylko powtarza schematy, które zna”. (K, 18-35, Warszawa)

„Niby może zachowania ludzkie emitować, poczucie humoru w skali takiej i takiej, ale z mojego punktu widzenia, nie chciałabym... no nie”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Nigdy nie dorówna człowiekowi. Nie chodzi tylko o słowa, ale też spojrzenie, błysk w oku, obecność. Nie będzie w stanie dać człowiekowi tego, co drugi człowiek”. (M, 18-35, Kraków)

„Sztuczna inteligencja jest pozbawiona czegoś, co definiuje nas jako człowieka, czyli emocji. Nie jest w stanie tego odzwierciedlić, bo nie wychwytuje niuansów. Będziemy odhumanizowani i zero-jedynkowi, czarne albo białe”. (K, 35+, Gdańsk)

- **Zdaniem większości badanych nie jest też realne zastosowanie sztucznej inteligencji jako pomocy psychologicznej** (czatboty terapeutyczne). Dyskwalifikujący jest w tym przypadku (oprócz niezdolności do odczuwania emocji, empatii i nieumiejętności dostrzegania subtelności ludzkich zachowań) brak prawdziwego doświadczenia życiowego, które pozwalałoby na prawidłową ocenę stanu psychicznego i udzielanie skutecznego wsparcia. Zrozumienie ludzkich emocji nie może opierać się na analizie danych, lecz powinno uwzględniać całość jednostkowych doświadczeń i życiową, unikalną historię oraz obejmować złożoność ludzkich problemów.

„Człowiek ma doświadczenie swoje, swoich pacjentów, a chat bazuje na publikacjach, to nie zastąpi kontaktu z człowiekiem”. (K, 18-35, Warszawa)

„Byłabym ostrożna, bo nie da się ocenić zero-jedynkowo zdrowia psychicznego i uważam, że dobry terapeuta jest lepszy niż maszyna, która działa na jakichś schematach, niekoniecznie patrząc na całokształt człowieka”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Nie wiem, jak jako osoba na terapii miałabym uwierzyć czemuś takiemu, wiedząc, że to robot do mnie gada. Jak to można wziąć do siebie”. (K, 18-35, Warszawa)

„Dziewczyny u mnie w pracy mówiły, że ludzie gadają z chatem jak z psychologiem, a przecież on nie ma takiego doświadczenia”. (K, 35+, Kraków)

Relacje społeczne

PRAWDOPODOBNE, ALE OCENIANE NEGATYWNIE

- Niektórzy badani uważają, że dalszy rozwój AI spowoduje, iż utrzymywanie ze sztuczną inteligencją relacji zbliżonych do międzyludzkich stanie się możliwe. Mają jednak do takiej perspektywy nieprzychylnie nastawienie („to nie mogą być dobre relacje”) i uznają ją za jedno z zagrożeń związanych z rozwojem AI w dłuższym okresie. Dostrzegają, że dzieci i młodzież już funkcjonują w dużym stopniu w świecie wirtualnym i są narażeni na oddalanie się od tworzenia więzi w „prawdziwym życiu”. Utrzymywanie relacji ze sztuczną inteligencją może zniechęcać do nawiązywania relacji międzyludzkich i zaburzać naturalne mechanizmy funkcjonowania społecznego.

„Sztuczna inteligencja może sprawić, że prawdziwe relacje będą niepotrzebne, bo ona będzie odzwierciedleniem kogoś idealnego”. (M, 35+, Kraków)

„Czat mówi to, co chcesz usłyszeć, to może pogłębić problem. On się uczy na tym, jak się z nim rozmawia i wciąga, nastolatka wciągnąć jest łatwo”. (M, 35+, Kraków)

„Jak ktoś czuje się samotny, to idzie w ten dialog z czatem. Można się w ten sposób uzależnić od AI, tak jak ludzie dzwonili do call center, żeby porozmawiać”. (K, 35+, Warszawa)

„Smartfon już dzisiaj zastąpił ludziom relacje, rozrywkę, źródło wiedzy. Dlaczego sztuczna inteligencja, która jest jeszcze bardziej zaawansowana pod tym względem i jeszcze bardziej sprofilowana, miałaby tego nie zastąpić? To się wydarzy, to się już dzieje. Co ja o tym sądzę? To jakiś rodzaj końca świata można powiedzieć”. (M, 35+, Gdańsk)

„To jest bardzo złe, bo dąży do dehumanizacji człowieka, bo jak już sztuczna inteligencja zacznie za nas wszystko robić, odetnie człowiekowi możliwość bycia społecznym, no to pożegnajmy się”. (M, 35+, Kraków)

MOŻLIWE, ALE Z ZASTRZEŻENIAMI

- Pojedynczy badani sądzą, że nawiązanie relacji ze sztuczną inteligencją jest teoretycznie realne i może stanowić rozwiązanie w niektórych przypadkach/ dla pewnych osób/ w specyficznych sytuacjach. Kontakt z AI może stanowić pewien substytut „prawdziwej” relacji, być pomocny dla osób odczuwających samotność i pozbawionych możliwości tworzenia więzi z innymi ludźmi. Emocjonalne wsparcie w ograniczonym zakresie może być również udzielane w formie pomocy terapeutycznej – jako pierwszy etap, służący zidentyfikowaniu problemu i skierowaniu do specjalisty (człowieka).

„Ze sztuczną inteligencją można rozmawiać w nieskończoność, a człowiek może powiedzieć: »nie chce mi się«”. (M, 18-35, Kraków)

„Z jednej strony to nienormalne, żeby przyjaźnić się z komputerem, ale z drugiej, jak pomyślę, że jest jakaś osoba samotna, ma depresję i w ogóle, i by jej to pomogło, to czy to złe?”. (M, 18-35, Gdańsk)

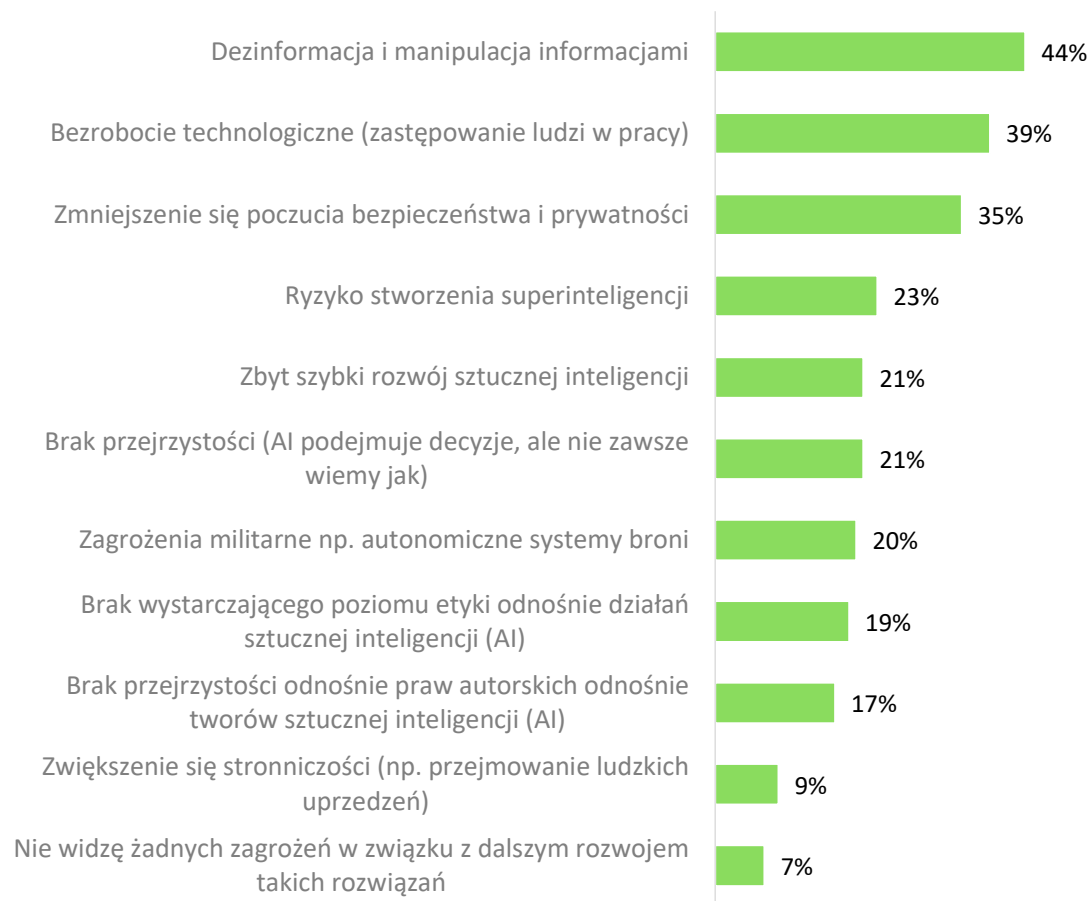
„Jeśli ktoś jest samotny i nie ma się do kogo odezwać, albo jest w zagrożeniu, to może nie czuć takiej krępacji, jak przed człowiekiem, kiedy rozmawia z czatem. Ja jeszcze nie widzę takiej możliwości, ale młodsze pokolenie korzysta w taki sposób. Może to kwestia żartu, ale nastolatki w mojej rodzinie piszą: »czuję się samotny, co zrobić«”. (K, 18-35, Kraków)

„Bazując na tym, że rozwiązania już są i potrafi być analizowany ton głosu, mruganie, przyspieszony oddech... Jeśli te rozwiązania byłyby na tyle rozwinięte, że mielibyśmy gwarancję, że są nieomyłne i tak zaniżone punkty odniesienia, że odsyłają do prawdziwego terapeuty, jako takie przesłanie, to możliwe, że pójdziemy w tym kierunku”. (K, 35+ Wrocław)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Zagrożenia związane z rozwojem AI

Jakie zagrożenia widzisz w związku z dalszym rozwojem rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI)?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Uczestnicy badania w związku z rozwojem rozwiązań opartych o sztuczną inteligencję obawiają się najbardziej **dezinformacji/manipulacji informacjami, bezrobocia technologicznego** – częściej pokolenie Y i Z oraz **zmniejszenia się poczucia bezpieczeństwa i prywatności** (odpowiednio 44%, 39% i 35%).

Jedynie 7% respondentów nie widzi **żadnych zagrożeń** związanych z rozwojem tego rodzaju rozwiązań.

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Wśród problemów i zagrożeń, które wskazali badani uczestniczący w etapie jakościowym, duża część dotyczy zagadnień z zakresu etyki** (dezinformacja i manipulacja informacjami, zagrożenia prywatności, brak przejrzystości w kwestii praw autorskich, cenzura treści, niedookreślony zakres odpowiedzialności, negatywny wpływ na środowisko).
- Warto dodać, że **w odniesieniu do niektórych dostrzeganych zagrożeń można zaobserwować postawę, która jest formą wymuszonej akceptacji** (nie podoba mi się, że moja prywatność jest naruszana, ale muszę się na to godzić, jeśli chcę korzystać z technologii).
- **Badani chcieliby, aby rozwój AI został poddany regulacjom.** Trudno im jest jednak sformułować propozycje konkretnych rozwiązań, a dodatkowo część respondentów obawia się, że w praktyce wprowadzenie takich przepisów może być skomplikowane w realizacji i nieskuteczne w egzekwowaniu. Propozycje regulacji, które formułowali, najczęściej dotyczyły: wyraźnego oznaczenia wytworów AI, by odbiorcy nie mieli trudności z ich identyfikacją; zapewnienia przejrzystości w sposobie zbierania i przetwarzania danych przez narzędzia AI oraz umożliwienia użytkownikom kontroli nad przekazywanymi informacjami; ochrony praw autorskich twórców, z których dzieł czerpie AI (wprowadzenia odniesienia do źródła, regulacji kwestii wynagrodzeń); wprowadzenia ograniczeń korzystania (wiekowych, by stymulować rozwój intelektualny dzieci oraz ogólnych - ze względów środowiskowych).

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Regres intelektualny, pasywność poznawcza, „rozleniwienie”** – korzystanie z narzędzi AI powoduje spadek lub zanikanie umiejętności kognitywnych. Dostępność, łatwość uzyskania informacji, którą zapewniają narzędzia sztucznej inteligencji, stanowi pewnego rodzaju pułapkę – pozwala ograniczyć wysiłek i oszczędzać czas, ale jednocześnie sprawia, że człowiek przestaje się rozwijać, w zbyt dużym stopniu polega na AI, a to prowadzi do utraty umiejętności analizowania danych, spadku możliwości kreatywnego rozwiązywania złożonych problemów, ograniczenia samodzielności, „uwstecznienia umysłowego”. Niektórzy badani deklarowali, że świadomie ograniczają stosowanie narzędzi AI, by nie doprowadzić do sytuacji, że staną się od nich uzależnieni.

„Nie uczysz się, nie szukasz, nie popychasz sam siebie do rzeczy, które wcześniej potrafiłeś robić sam”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Bardzo lubię AI, ale się obawiam. Bo teraz, jak mi się apka zatnie w Thermomixie, to już nie wiem, co mam dodać, nie umiem zupy ugotować, a dawniej byłam perfekcjonistką w gotowaniu”. (K, 35+, Kraków)

„Mnie czat rozleniwiał, tracamy funkcje poznawcze i społeczne”. (M, 18-35, Wrocław)

„Szukamy od razu odpowiedzi, nie myślimy, więc nie udoskonalamy naszej wiedzy”. (K, 18-35, Wrocław)

„To jakoś upośledza człowieka, jeszcze bardziej rozleniwia, niż człowiek jest leniwy”. (M, 18-35, Kraków)

- **Zjawisko to zdaniem badanych jest szczególnie groźne w przypadku dzieci i młodzieży.** Młodzi ludzie, którzy wzrastają w środowisku, w którym narzędzia AI są coraz bardziej powszechne, nawet nie podejmują próby samodzielnego rozwiązania problemu, wykonania zadania czy odszukania potrzebnych informacji. Zamiast tego korzystają ze sztucznej inteligencji, co stanowi pewne zaburzenie naturalnego procesu rozwoju intelektualnego oraz kształtowania umiejętności samodzielnego analizowania i wyciągania wniosków.

„Ja to widzę u młodszych dzieci, nie chce im się samemu czegoś zrobić, tylko od razu wpisują i czekają na odpowiedź. One nie będą potrafiły samodzielnie myśleć, stawiać jakichś kroków samemu”. (K, 18-35, Kraków)

„My sobie możemy dyskutować, że trzeba mądrze korzystać i jesteśmy bardziej świadomi, ale dzieci są wychowywane w tym środowisku i bez zastanowienia sięgają po te narzędzia”. (K, 18-35, Warszawa)

„Młodzi ludzie potrafią korzystać tylko z przeanalizowanych danych”. (K, 35+, Wrocław)

„Kiedyś trzeba było pogrzebać, przy okazji się czegoś nauczyć, a teraz jest podane na tacy, w dalszym życiu ten rozwój będzie gorszy od osób, które musiały więcej samodzielnie myśleć, wnioskować”. (M, 18-35, Warszawa)

„My będziemy mieć takich inżynierów, którzy pracę dyplomową napisali z czatem czy aplikacją”. (K, 35+, Kraków)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Działania destrukcyjne i manipulacyjne z zastosowaniem deepfake'ów**, skierowane przeciwko jednostkom lub dotyczące całej społeczności – materiały przygotowane z wykorzystaniem AI (graficzne, filmowe, dźwiękowe), które sprawiają wrażenie prawdziwych, mogą służyć do intencjonalnego wprowadzania w błąd, siania dezinformacji, tworzenia fake newsów. Mogą być również wykorzystywane do kreowania materiałów kompromitujących i krzywdzenia innych ludzi, manipulacji, szantażu. Istotnym zagrożeniem zdaniem badanych są oszustwa wykorzystujące tę technologię, polegające na podszywaniu się pod inne osoby w celu wyłudzenia pieniędzy.
„Mieszanie obrazów fikcji z realnością, w mediach społecznościowych widać, że ludzie w to wierzą, bo to przeżywają. Będzie można wciskać ludziom kit absolutny”. (M, 35+, Gdańsk)
„To może być narzędzie niszczenia jednostek. Mamy młodego chłopaka lub dziewczynę, wrzucamy w sieć jakąś treść pornograficzną, niektórzy by tego nie przeżyli psychicznie. Albo jakichś polityków skłonić, żeby podpisali jakąś ustawę”. (M, 18-35, Kraków)
„Są w stanie pobrać mój głos, zadzwonić do moich rodziców i coś od nich wyciągnąć. Tego się boję”. (M, 35+, Gdańsk)
„Mnie to przeraża, bo w tym momencie będzie tak łatwo manipulować ludźmi i okradać ich w świecie cybernetycznym”. (M, 18-35, Kraków)
„To się może potem rozprzestrzeniać jako coś autentycznego, tworzyć szum informacyjny”. (K, 35+, Wrocław)
- Dodatkowo: mała grupa badanych wskazywała na **trudność odróżnienia rezultatów pracy AI od realnych treści**. Problemem dla tych badanych jest nie tylko potencjalna możliwość zastosowania wytworów sztucznej inteligencji w szkodliwych, krzywdzących czy manipulacyjnych celach, ale już sam fakt, że nie są w stanie zweryfikować prawdziwości treści, których są odbiorcami (kwestia prawda/fałsz). Nie potrafią prawidłowo zidentyfikować/ odróżnić dzieła człowieka od treści wygenerowanej przez AI, mają poczucie, że są wprowadzani w błąd.
„Czasem się łapię, przeglądając coś na Instagramie, że to jest coś, co wypluła AI, a ja nawet nie mam o tym pojęcia. Myślę, że patrzę na realny obraz, a to nie jest prawdziwe, to przeraża”. (K, 18-35, Kraków)
„Zastanawiam się, czy to prawda, czy szkolenie prowadzi autentyczna osoba, czy to grafika komputerowa”. (K, 35+, Wrocław)
„Nabrałem się na rzekomą nową piosenkę mojej ulubionej artystki. W ogóle w jakich czasach my żyjemy? Dopiero potem w komentarzach poczytałem, że to jest fejk”. (M, 18-35, Kraków)
„To już jest na pograniczu prawdy i fikcji, już nie potrafię tego odróżnić”. (M, 18-35, Gdańsk)

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- Niepewność odnośnie bezpieczeństwa danych, potencjalne naruszenie prywatności /postrzegany brak prywatności** (duża grupa) - brak przejrzystości w zakresie gromadzenia i wykorzystywania danych przekazywanych podczas stosowania narzędzi AI, brak kontroli użytkownika, obawy dotyczące sposobu, w jaki dane są przechowywane i tego, do jakich celów mogą zostać wykorzystane.

„Jak włożę jakiś plik z danymi albo zdjęcie i poproszę, żeby je przerobił, to nie mam pewności, że on tego materiału nie uzna jako element swojej bazy i nie wykorzysta tego dalej”. (K, 18-35, Warszawa)

„Ja nie podaję danych, ale wolałbym, żeby to zostało w zapisie czatu, a nie poleciało do bazy danych”. (M, 18-35, Warszawa)

„Czasem sami z siebie podajemy dane do czatu, żeby coś dla nas wykonał. Z tymi naszymi danymi to nie wiadomo, co się dzieje dalej”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ktoś na tym ostatecznie robi biznes, wykorzysta to w jakimś celu. Jak w ChacieGPT zadamy pytanie, to przekazujemy informacje na przykład o swoich potrzebach”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Mam takie obawy, czy [korzystając w celach zawodowych] przez przypadek nie przekażę czegoś, co nie powinno być udostępnione”. (M, 35+, Warszawa)
- Obawy nie dotyczą wyłącznie bezpieczeństwa danych wprowadzanych jako prompty – badani mają poczucie, że niezależnie do tego, czy intencjonalnie korzystają z narzędzi AI, ich prywatność jest naruszana, są „inwigilowani”, „śledzeni”.**

„To jest na tyle niekomfortowe, że czuję się niepewnie przy swoim telefonie”. (M, 35+, Wrocław)

„Czymś się interesuję, a potem podsuwa mi reklamy, tracę swoją anonimowość, to kiedyś może być wykorzystane przeciwko nam”. (M, 35+, Wrocław)

„Ta inteligencja nas śledzi bez przerwy. Jeżeli szukam butów, to potem mam milion butów, to śledzenie jest takie namolne”. (K, 35+, Gdańsk)

„Nawet nie trzeba udostępniać tych danych. Wystarczy rozmawiać przy telefonie komórkowym, te dane i tak trafiają do sieci bez naszej wiedzy i zgody”. (M, 35+, Warszawa)
- W przypadku małej grupy respondentów niepewność związana z bezpieczeństwem danych stanowi barierę wobec korzystania z tych rozwiązań.**

„[Do częstszego sięgania mogłoby mnie skłonić] poczucie bezpieczeństwa. Przyglądam się temu uważnie, wyłączam nawet pewne funkcje w telefonie, bo nie do końca temu ufam, póki to nie będzie w jasny sposób przedstawione”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ja bym chciała wiedzieć, do czego te dane, które zostawiam, są wykorzystywane i jak są przechowywane”. (K, 35+, Wrocław)
- Z kolei niektórzy badani podkreślali, że zjawisko to jest nieodłącznie związane z funkcjonowaniem we współczesnym środowisku cyfrowym i jest to element rzeczywistości, który trzeba zaakceptować, aby nie zostać wykluczonym.**

„Tego nie da się cofnąć, albo mamy technologię, albo nie, co zrobić? Trzeba by listy gołębiami wysyłać”. (K, 35+, Kraków)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Nieprawdziwe informacje, błędy, halucynowanie** (część) – niezgodne ze stanem rzeczywistym odpowiedzi udzielane przez AI, trudność weryfikacji prawdziwości generowanych informacji oraz wiarygodności źródeł, z których korzysta sztuczna inteligencja. Dodatkowo: podatność narzędzi AI na sugestie zawartą w pytaniu, dostosowywanie odpowiedzi do oczekiwań użytkownika.

„ChatGPT jest traktowany jak specjalista, a pytanie, jacy specjaliści mu tę wiedzę wkładali, czy on to bierze z internetu, gdzie każdy może wpisać”. (K, 18-35, Wrocław)

„Może wprowadzić w błąd, miałem takie sytuacje, że dopytałem i on przeprosił: »faktycznie, pomyliłem się«”. (M, 35+, Gdańsk)

„Zastępuje skarbnicę wiedzy, a nie potrafimy zweryfikować, czy odpowiedzi, których udzielił, są prawdziwie i czy to jest stuprocentowa prawda”. (K, 35+, Kraków)

„Jeśli pytanie jest tak skonstruowane, że zakłada pewną odpowiedź, to on się dopasowuje do tego”. (M, 18-35, Warszawa)

„Jak się drąży pytanie, to on zmienia zdanie i często nam przytakuje”. (K, 18-35, Wrocław)

- Dla małej grupy badanych problem ten stanowi barierę wobec sięgania do narzędzi AI (wskazują, że większa wiarygodność informacji generowanych przez sztuczną inteligencję mogłaby ich skłonić do częstszego korzystania).

„To istotny problem, że nie mogę ufać źródłu”. (M, 35+, Wrocław)

„On bazuje na internecie trochę starszym i jak nie wie, to wymyśla. To żeby mu dać więcej tej bazy informacji, z której może czerpać. Będziemy mieć większe zaufanie, że odpowie z większym prawdopodobieństwem”. (K, 18-35, Warszawa)

„Są sytuacje, że ChatGPT czy Gemini się myli, próbując na siłę dać nam odpowiedź. Chciałbym, żeby dać mu większą wolność do takiego ludzkiego: »nie wiem, nie umiem«”. (M, 18-35, Warszawa)

- **Zastępowanie ludzi w pracy/ bezrobocie technologiczne** (część) – AI przejmuje zadania wykonywane przez ludzi, „wypierając” ich z wykonywania konkretnych profesji; dodatkowo niektórzy badani wskazywali na osobiste doświadczenia – obserwowane zmiany na rynku pracy związane z rozpowszechnianiem zastosowań opartych na AI miały wpływ na ich decyzje związane z wyborem kierunku studiów, przekwalifikowaniem/zmianą stanowiska, by uniknąć redukcji etatu.

„Przez wykorzystywanie AI są redukcje etatów w zakładach produkcyjnych, część przejmuje maszyna. Podpowiada, że należy przenieść na inne stanowiska, żeby byli bardziej wydajni. Więc realnie wpływa na życie niektórych ludzi”. (K, 35+, Kraków)

„Już w magazynach Amazona są roboty, które wyjmują towar z półek zamiast magazynierów. Będzie potrzebna garstka osób nadzorujących pracę sztucznej inteligencji”. (M, 35+, Gdańsk)

„Teraz w klasie maturalnej wybierając drogę życiową wiele z opcji odrzuciłam w obawie przed AI, że mogłaby zastąpić moją rolę, moją pracę”. (K, 18-35, Kraków)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Brak przejrzystości odnośnie praw autorskich** (część, częściej badani z młodszej grupy wiekowej) – rozpatrywany był przez respondentów w dwóch perspektywach: pierwsza dotyczy praw autorskich twórców, z których pracy czerpie AI (nieuregulowania zasad wykorzystywania stworzonych przez nich treści, braku odniesienia do źródeł, postrzeganego nielegalnego charakteru procedury „uczenia” sztucznej inteligencji, braku wynagradzania autorów); druga perspektywa koncentruje się na kwestii rozróżnienia, do kogo należą prawa autorskie treści wygenerowanych przez AI.

„AI korzysta nielegalnie z dorobku innych”. (M, 35+, Gdańsk)

„AI skądś się musiała tego nauczyć. I ten problem u mnie najbardziej wybrzmiewa, skąd miała dostęp do tego? Bo słysząc, że to jest trenowane nielegalnie na dziełach artystów”. (K, 18-35, Kraków)

„Zezłościłam się, bo dostałam powiadomienie, że Instagram zamierza jako sztuczna inteligencja uczyć się na podstawie moich zdjęć, czyli moje prace, na które ja ciężko pracowałam, to AI przerobi jedną rzecz i powie, że to jej”. (K, 18-35, Wrocław)

„One to wykorzystują, żeby się uczyć, ale prawnie nie jest określone, na jakiej zasadzie mogą tego używać i nie mamy świadomości, że zezwalamy, by korzystały z naszych rzeczy za darmo”. (M, 18-35, Wrocław)

„Nie wiem, czy mogę wziąć do pracy inżynierskiej, bo nie wiem, czyje to jest”. (K, 18-35, Warszawa)

„Może się zdarzyć, że to, co wygeneruje chat ma elementy, które ktoś inny stworzył. Więc teraz kwestia, czy jest to własność tego kogoś, chatu, czy moja. Największy mój problem jest taki, że on czerpie z różnych rzeczy. Ja będę chciała wygenerować obrazek kotka w lesie, a ten kotek będzie czyjś i ja tego nie wiem, bo chat mi tego nie podaje, wypływając grafikę. I ja ją wykorzystam, a potem się okaże, że jest to kradzież”. (K, 18-35, Warszawa)

- Te zagadnienia są ważne przede wszystkim dla osób, których problem ustalenia praw autorskich dotyka osobiście (tworzących treści lub potrzebujących ustalić źródło do celów np. pracy naukowej) oraz badanych wyczulonych na kwestie etyczne.

„Nie korzystałam z takich celów, żeby generować obrazy czy coś umieszczać w pracach, więc przyznaję szczerze, że nie zwróciłam na to [kwestię praw autorskich] uwagi”. (K, 18-35, Warszawa)

„Gdybym był twórcą lub autorem, to by pewnie bolało. Nie mówię, że to jest dobre lub złe, po prostu jest tak, jak jest”. (M, 35+, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Problemy i zagrożenia związane z korzystaniem z AI

- **Negatywny wpływ na relacje społeczne i więzi rodzinne** (mała grupa) – korzystanie ze sztucznej inteligencji zwiększa ryzyko izolacji, może zastępować kontakty międzyludzkie i powodować osłabienie istniejących więzi; technologia zmniejsza potrzebę mobilności i bezpośrednich spotkań. Młodzi ludzie są szczególnie narażeni na rezygnację z podejmowania interakcji w realnym życiu i przenoszenie kontaktów do świata wirtualnego.

„Rodzice nie poświęcają już tyle czasu, rodzic mówi: »a, to sobie wygoogluj«”. (K, 35+, Kraków)

„Taka izolacja społeczna, moja siostrzenica zapytała o coś czata, a nie swoją mamę. No i teraz jest taka refleksja, że chyba coś jej umknęło, skoro dziecko bardziej otwiera się przed czatem niż przed nią”. (M, 35+, Warszawa)

„Zatracamy funkcje poznawcze, kulturowe, wiadomo, lepiej siedzieć w domu i aktywnie uczestniczyć w czacie z AI, niż wyjść i poszukać informacji w bibliotece czy do ludzi, na miasto”. (M, 18-35, Wrocław)

- **Brak obiektywizmu, cenzura treści** (mała grupa) – stronniczość, uprzedzenia prezentowane przez narzędzia AI w zależności od tego, kto je projektował/ ma nad nimi kontrolę; cenzurowanie informacji np. związanych z wydarzeniami politycznymi.

„Jeśli twórcy zaprogramują [narzędzie sztucznej inteligencji] tak, by miał poglądy, to będzie je mieć”. (M, 18-35, Wrocław)

„Sieć neuronową można ukierunkować, żebyśmy dostawali konkretne informacje jako pozytywne, a konkretne jako negatywne”. (M, 35+, Warszawa)

- **Nieokreślony zakres odpowiedzialności** (pojedynczo) – brak sprecyzowania, kto powinien ponosić konsekwencje w związku z np. błędnymi informacjami przekazywanymi przez narzędzia AI, tworzonymi treściami, udziałem w podejmowanych decyzjach.

„Rozmycie odpowiedzialności. Jeśli wprowadza cię w błąd bot z jakiejś firmy, to za to nie odpowiada, czy robot, że coś źle zrobił”. (M, 35+, Gdańsk)

„Z czasem się będziemy obarczać odpowiedzialnością, bo jeśli auto samo parkuje i ktoś kogoś przyrzuca, to pretensje będą do człowieka”. (K, 18-35, Wrocław)

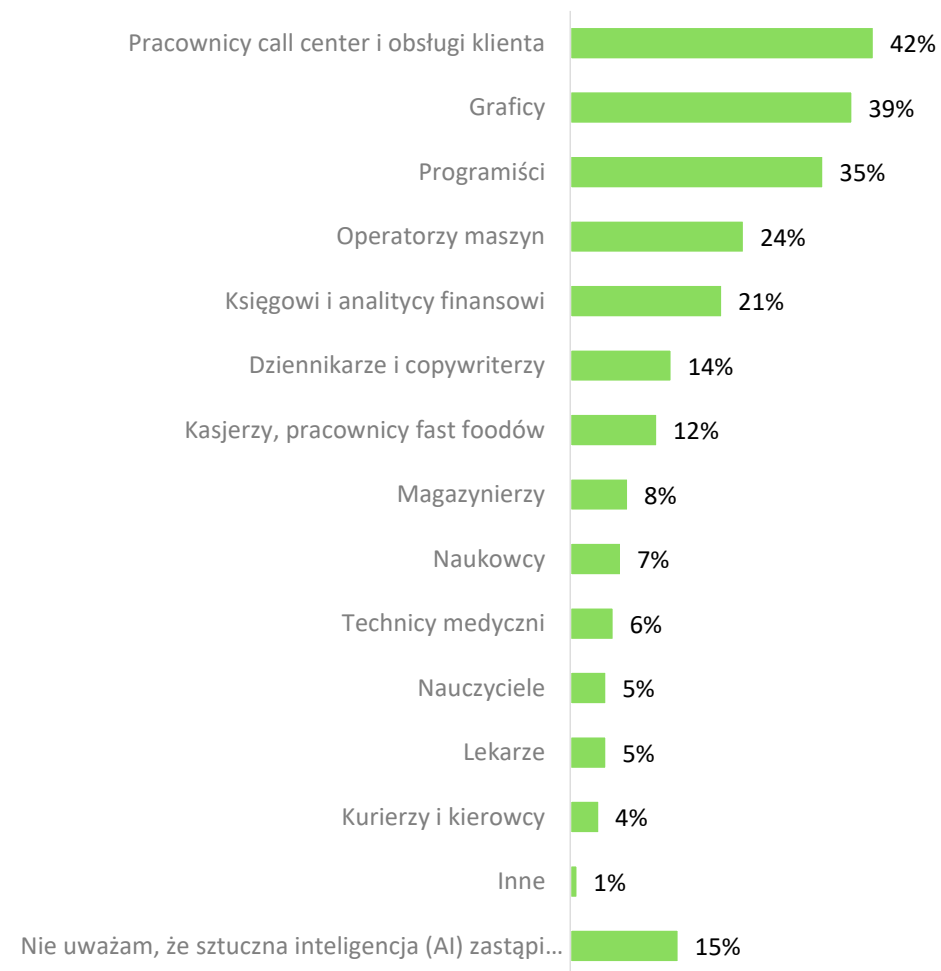
- **Szkodliwy wpływ na środowisko** (pojedynczo) – wykorzystywanie narzędzi AI jest postrzegane jako nieekologiczne.

„Wszyscy się bawimy w czat i pytamy go, żeby poprawił nam jedno zdanie, a jeden prompt zużywa tyle litrów wody na ochłodzenie serwerów... a my wszyscy dookoła się cieszymy. Ludzie o najgłupsze, jakieś najprostsze rzeczy pytają, a nie zdają sobie sprawy, jakie szkody wyrządzają”. (K, 18-35, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Zawody, które zastąpi AI

Jakie zawody wg Ciebie mogą w najbliższym czasie zostać zastąpione przez sztuczną inteligencję (AI)?

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Według uczestników badania ryzyko zastąpienia przez sztuczną inteligencję powinni najbardziej odczuwać **pracownicy call center/obsługi klienta, graficy oraz programiści** (kolejno 42%, 39% i 35%).

15% respondentów ma optymistyczne poglądy na ten temat. Twierdzą, że **sztuczna inteligencja nie zastąpi żadnego zawodu**.

Wpływ rozwoju AI na rynek pracy

- **Efekty rozwoju AI już są widoczne na rynku pracy – tak uważa część respondentów, którzy wzięli udział w badaniu jakościowym.** Pewne zadania i kompetencje są przejmowane przez narzędzia oparte na sztucznej inteligencji, czego konsekwencją jest ograniczenie zatrudnienia, które dotyczy przede wszystkim: pracowników obsługi klienta i call center, programistów, grafików, kasjerów, a także magazynierów i pracowników produkcji. Badani obserwują te zjawiska w swojej organizacji lub bliskim otoczeniu, niektórzy znają je z przekazów medialnych.
- **W opinii badanych proces ten będzie postępował. Rozwój sztucznej inteligencji doprowadzi do zastępowania ludzi w wielu profesjach.** Redukcja miejsc pracy (poza już wymienionymi) obejmie głównie zawody specjalistyczne i pracowników umysłowych (np. prawników, księgowych i pracowników HR, analityków, lekarzy), a także kierowców (ze względu na wprowadzenie samochodów autonomicznych). Pracowników fizycznych będzie generalnie dotyczyła w mniejszym stopniu.
- Warto dodać, że kwestia zastępowania ludzi przez AI była podnoszona przez badanych spontanicznie podczas dyskusji w kilku grupach focusowych.

„W mojej firmie było zatrudnionych ponad 100 osób w contact center, w tej chwili to zatrudnienie jest pięciokrotnie niższe, bo na pierwszej linii jest czat. To młodzi ludzie, studiujący, im trudno zaproponować alternatywę”. (K, 35+, Wrocław)

„Ja widzę u siebie w firmie, że dużo programistów jest zastępowanych, bo te kody to już można robić przez AI”. (K, 35+, Warszawa)

„Kilku moich znajomych grafików straciło pracę i nie mogą jej znaleźć”. (M, 18-35, Kraków)

„Jeszcze do niedawna mieliśmy wybór, a teraz chcemy, czy nie, jak z 46 kas normalnych zostały 4, to praktycznie wyboru nie mamy”. (M, 35+, Kraków)

„Widać, jak spadło zapotrzebowanie na programistów, rozliczenia księgowe już zostały w tym momencie zastąpione, bo w teorii dobry program robi to szybciej i taniej, więc tych zawodów jest masa i mamy na naszym lokalnym rynku sporo przykładów”. (K, 35+, Wrocław)

„Stanowiska obsługowe mogą być bardziej zautomatyzowane. Może też stanowiska, które bazują na wyliczeniach, księgowe, będzie potrzebna jedna osoba, która ustawi te wyliczenia, założy kilka zmiennych, a nie 15 pań kadrowych”. (K, 18-35, Warszawa)

„Chyba każdy zawód, którego głównym narzędziem pracy jest komputer, jest zagrożony, bo jest kwestią czasu, żeby powstał złożony algorytm, który będzie mógł to robić bez tej ludzkiej tkanki. [Co o tym sądzisz?] Wyrażam swoją obawę, oczywiście”. (M, 18-35, Kraków)

„Przetwarzają wirtuozi w swoich specjalizacjach, którzy będą zasilać się aplikacjami w pracy, ale faktycznie będą potrzebni, żeby nad wszystkim czuwać. I zawody rzemieślnicze, których nie da się zastąpić”. (K, 35+, Warszawa)

Wpływ rozwoju AI na rynek pracy

- **Część badanych ma obawy w związku z przewidywanym wpływem AI w tym obszarze - prognozują, że sytuacja na rynku pracy będzie coraz trudniejsza, a redukcja „tradycyjnych” etatów nie zostanie zrekompensowana poprzez powstanie nowych zawodów.** Badani dostrzegają korzyści związane z automatyzacją i upraszczaniem procesów, jednak obawiają się negatywnych konsekwencji i wpływu na kształt rynku pracy, a niektórzy również na własną pozycję zawodową (ewentualne zwolnienia, potencjalna konieczność przekwalifikowania).
- **Mała grupa respondentów podkreśla dodatkowo, że w dłuższej perspektywie upowszechnienie AI może doprowadzić do pogłębienia istniejących problemów społecznych i wzrostu nierówności.**
- Wyłącznie niektórzy badani sądzą, że AI nie tylko wyeliminuje pewne profesje, ale również będzie tworzyć nowe role i potencjalne miejsca pracy lub stanowić wsparcie w zadaniach wykonywanych przez człowieka. Zdarza się, że badani postrzegają ten proces jako pewien naturalny etap postępu cywilizacyjnego, nie traktują go w kategoriach osobistego zagrożenia.
- **Pojedynczy badani podkreślają, że rozwój AI stanowi wyzwanie dla systemu edukacji, który powinien dostosować sposób kształcenia i przygotować absolwentów do nowej sytuacji na rynku pracy.**

„Wiadomo, to jest ułatwienie, bo takie powtarzalne czynności nikogo nie rozwijają, ale jest też niewiadoma, co będzie z naszą pracą”. (K, 18-35, Wrocław)

„To jest oszczędność dla firmy, ale jak się zwiększy skala, będzie duże bezrobocie i co z tymi ludźmi? To prowadzi do depresji”. (K, 18-35, Kraków)

„Sztuczna inteligencja doprowadzi do ogromnych dysproporcji, jeśli chodzi o klasowość. Osoby, które do tej pory pracowały w różnych szklanych łagrach, korporacjach, oni tę pracę stracą. I nie znajdą nowej, bo jakie nowe zawody mogą się pojawić?”. (M, 18-35, Kraków)

„Ci, co mają więcej, będą mieli jeszcze więcej, a tym, którzy mają mniej, nawet to zostanie odebrane. Większość ludzi przestanie być potrzebna”. (M, 18-35, Kraków)

„Takie zawody, gdzie trzeba było mieć dużo w głowie i łączyć fakty przestaną być potrzebne. Z jednej strony jest to etap rozwoju. Z drugiej – wszystkie te systemy nie są własnością ludzi, tylko prywatnych firm i boję się takiego scenariusza, gdzie wiele rzeczy będziemy dostawać za darmo, a potem trzeba będzie za to dużo płacić, albo nie będzie dostępu i cofniemy się do XVIII wieku, będzie paru panów i reszta bez dostępu”. (M, 35+, Warszawa)

„Może część zawodów zniknie, ale na ich miejsce coś nowego wskoczy. A może to będzie współpraca maszyny i człowieka w wykonywaniu zawodu, który wcześniej wykonywał sam człowiek”. (K, 18-35, Wrocław)

„To normalny proces, na pewno niektóre zawody znikną, ludzie będą się musieli przekwalifikować, ale tak było od kilku tysięcy lat”. (M, 35+, Warszawa)

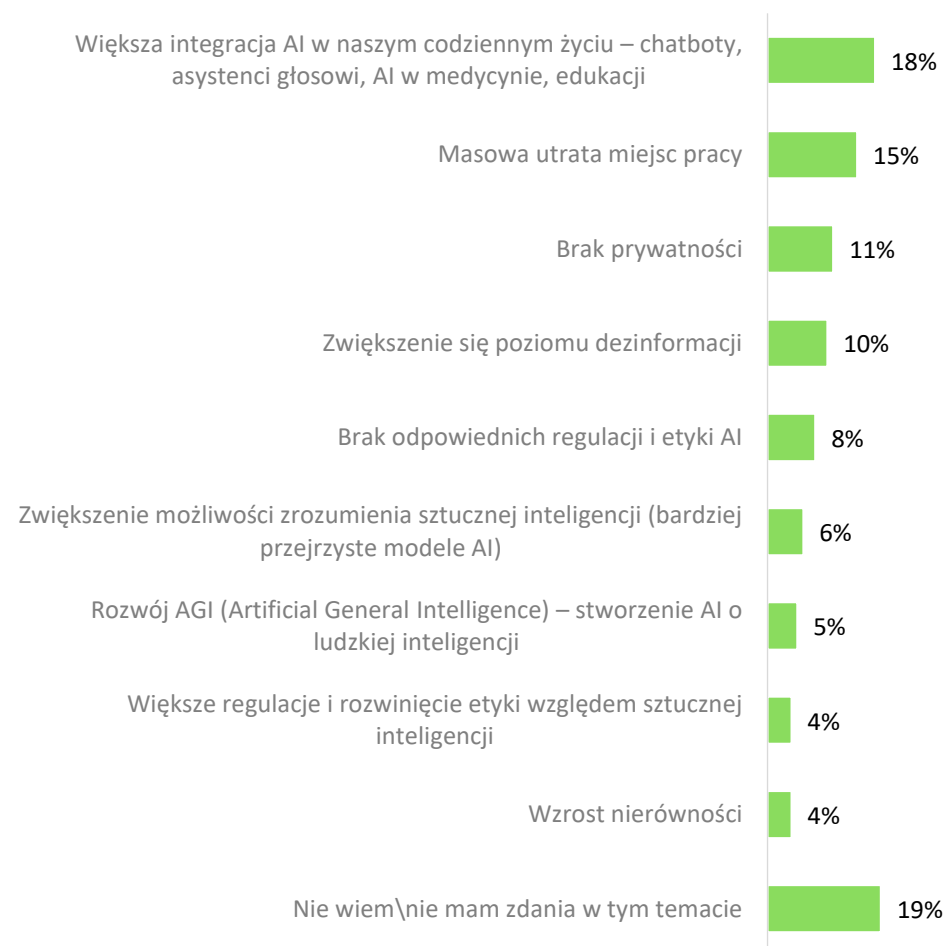
„Trzeba tak kształtować wiedzę i umiejętności, aby nasze dzieci za 10 lat mogły się odnaleźć na rynku pracy”. (M, 35+, Kraków)

„Edukacja powinna iść w tym kierunku i zostać poddana takiej analizie, żeby nie wypuszczać na rynek pracowników, którzy będą łatwo zastępowalni”. (K, 35+, Wrocław)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Kierunki rozwoju sztucznej inteligencji

Jaki jest wg Ciebie najbardziej możliwy kierunek rozwoju obszaru sztucznej inteligencji (AI) w ciągu najbliższych 5 lat?

19% badanych osób nie potrafi wymienić konkretnego kierunku rozwoju sztucznej inteligencji w ciągu najbliższych 5 lat (odpowiedź *nie wiem/nie mam zdania w tym temacie*).

Większa integracja AI z naszym codziennym życiem, a z drugiej strony **masowa utrata miejsc pracy** - to z tymi aspektami najczęściej wiążą przyszłość AI respondenci (kolejno 18% i 15%).

Warto zauważyć, że pokolenie Z częściej niż przedstawiciele innych generacji wskazuje na **brak odpowiednich regulacji i etyki AI** jako możliwy kierunek jej rozwoju (14%).

Dalszy rozwój AI – perspektywa 5-10 lat

- **Badani, którzy uczestniczyli w jakościowej części projektu uważają najczęściej, że rozwój AI w czasie najbliższych lat nie będzie intensywnie odczuwalny w codziennym życiu. W tym okresie nie spodziewają się jeszcze radykalnych zmian, a raczej stopniowego rozbudowywania już istniejących rozwiązań** (np. rozwijanie funkcjonalności asystentów głosowych/ inteligentnych systemów w autach, zaadaptowanie większej liczby narzędzi AI do systemów komunikacji, poszerzenie zakresu zastosowań AI w medycynie).
- Te opinie wydają się być spójne z wynikami badania ilościowego, w którym większa integracja AI w życiu codziennym była najczęściej wskazywanym kierunkiem rozwoju sztucznej inteligencji w ciągu najbliższych 5 lat.
- Badani uważają, że w najbliższym czasie rozwój AI wprowadzie nie wpłynie znacząco na ich osobistą sytuację, jednak na rynku pracy mogą nastąpić zmiany (polegające na pogłębieniu procesu, który już trwa – przejmowaniu zadań/ profesji przez AI) – co również jest w pewien sposób zbieżne z wynikami uzyskanymi w badaniu ilościowym (w którym kategoria związana z utratą miejsc pracy znalazła się na drugim miejscu w hierarchii wskazań).
- Niektórzy badani ze starszej grupy wiekowej sądzą, że postępujące rozpowszechnienie narzędzi opartych na AI będzie stanowiło dla nich wyzwanie – będą musieli się dostosować, podjąć wysiłek edukacyjny, by móc relatywnie swobodnie funkcjonować w zmieniającej się rzeczywistości („trzeba będzie nadążyć”).

„To nie będzie kolosalna zmiana, będzie podobnie jak teraz, tylko bardziej rozbudowane, asystent w telefonie będzie miał więcej funkcji, do zdjęć, filmów, pracy na dokumentach”. (M, 18-35, Gdańsk)

„W tych pierwszych latach to firmy będą szukały jakichś udogodnień, usprawnień i będzie to wykorzystywane po stronie przedsiębiorstw. Na moje życie to nie będzie rzutowało jakoś znacząco”. (K, 18-35, Warszawa)

„Na moje życie to wpłynie tak samo, jak dzieje się teraz, czyli jak sztuczna inteligencja będzie bardziej inteligentna i te rozwiązania będą bardziej kompleksowe, to będzie mógł pomagać w większej ilości rzeczy. I fajnie”. (M, 18-35, Warszawa)

„Elektronika się zmieni, urządzenia kuchenne. Wydaje mi się, że będą jakieś małe robotki”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Medycyna pójdzie do przodu, bo cały czas korzysta z AI, tam to się rozwija, ale co do życia codziennego, że będziemy mieli swoje roboty... to jeszcze nie ten czas”. (M, 35+, Gdańsk)

„Jeśli chodzi o moje życie, to nic takiego się nie zmieni, będę korzystać z tych dobrodziejstw, obawiam się tylko o niektóre zawody, które mogą zniknąć i ludzi, którzy stracą pracę”. (K, 35+, Warszawa)

„Jeśli my się nie zmienimy, to nie będziemy umieli się za bardzo odnaleźć, więc musimy się jej [sztucznej inteligencji] uczyć”. (K, 35+, Kraków)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Dalszy rozwój AI – perspektywa 30 lat

W etapie jakościowym projektu zastosowano ćwiczenie kreatywne – badani zostali poproszeni o opisanie, w jaki sposób wyobrażają sobie świat za 30 lat.

- W wyobrażeniach odległej przyszłości, które tworzą badani, rozwiązania AI są zazwyczaj istotnym elementem rzeczywistości, wpływającym na codzienne życie.
- Największe grupy respondentów tworzą **wizje integracji sztucznej inteligencji z człowiekiem**, przy czym mają odmienną ocenę tego zjawiska:
 - **część z nich uważa, że w przyszłości AI będzie przede wszystkim wspierała ich codzienność**, a zakres tej pomocy będzie zależał od nich; rola sztucznej inteligencji jest postrzegana pozytywnie, technologia będzie służyła zaspokajaniu potrzeb człowieka, proces ten będzie odbywał się „automatycznie”, bez wysiłku;
 - **część natomiast uznaje, że w przyszłości sztuczna inteligencja będzie nadmiernie ingerowała w ich życie**, utracą na jej rzecz część swojej autonomii, będą od niej uzależnieni.
- Wydaje się, że respondenci z tych grup opisując przyszłość mają na myśli zbliżone rozwiązania, ale w odmienny sposób je traktują - uznają za pomocne lub kontrolujące.
- Wyobrażenia znacząco mniejszych grup badanych skupiają się na wpływie rozwoju AI na rozwarstwienie społeczne oraz sposób komunikacji i relacje międzyludzkie.
- **Wyłącznie mała grupa badanych uznaje, że sztuczna inteligencja nie będzie odgrywała zdecydowanie większej roli, niż to się dzieje obecnie.**
 - „Żyję w przekonaniu, że nic aż tak bardzo się nie zmieni. Nie jestem przekonany, że będzie mieć aż taką siłę, żeby tak bardzo opanować świat”. (M, 18-35, Gdańsk)
 - „To nie jest tak, że życie będzie się kręciło wokół sztucznej inteligencji, ChatuGPT. Tylko tak, jak jest dzisiaj – nie odczuwamy, że on jest. Używamy go do jakichś rzeczy, ale on jest tam sobie gdzieś obok i tyle”. (M, 18-35, Warszawa)
 - „Nie będzie aż takiego »wow« za 30 lat, chociaż kto wie, bo już tak naprawdę dzisiaj nam wpychają AI, jest lodówka AI, pralka AI, wszystko jest z AI. Wydaje mi się, że mój dzień będzie wyglądał tak jak teraz, jak ktoś nie będzie chciał używać AI, to raczej nie będzie zmuszony”. (M, 18-35, Warszawa)
 - „Bez przewrotu okrutnego. Myślę, że to co mamy plus więcej autonomicznych aut, coś się będzie działo, ale jakichś turbo statków kosmicznych to nie przewiduję”. (M, 35+, Kraków)

Dalszy rozwój AI – perspektywa 30 lat

- **Komfort, ułatwienia, odpowiadanie na potrzeby** (część) – w tej grupie wyobrażeń kluczowe są rozwiązania wspierające codzienność (mają formę asystentów głosowych, ale także robotów), które są dostosowane do indywidualnych wymagań i pomagają w życiowych aktywnościach, w sprawny i bezproblemowy sposób zaspokajają potrzeby użytkowników („GPT spersonalizowany”).

„Masz takiego asystenta w uchu, w formie małego urzędnika, jest obok ciebie, wszystko za ciebie robi”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Będzie nam pomagała przy takich rzeczach, na przykład: »dzisiaj masz spotkanie o 12:00 tam i tam, możesz się tam dostać w taki sposób«. Albo: »zgnióło ci mięso w lodówce«”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Ja myślę, że to pójdzie naprzód. Człowiek automatycznie połączony będzie z opaską typu smartwatch, więc budzimy się, rozklejamy oczy, w kuchni ekspres robi nam od razu kawę, prysznic dostosowuje temperaturę wody”. (K, 18-35, Warszawa)

„Tramwaj nie jest prowadzony przez motorniczego, telefony wyglądają zupełnie inaczej, bo będą niewygodne do noszenia ze sobą, bo takie rzeczy jak torby nie będą potrzebne, większość rzeczy będzie można dostać w inny sposób”. (K, 35+, Kraków)

„Nasze życie będzie po prostu łatwiejsze dzięki algorytmom, które nauczą się żyć w tempie naszych potrzeb. Dużo rzeczy domowych będzie automatyzowanych. Ja bym chciała, żeby mój algorytm domowy nauczył się moich zachowań, nawyków żywieniowych, żeby rzeczy się za mnie działy same”. (K, 35+, Wrocław)

„Nie mam takich futurystycznych wyobrażeń, że będzie stał obok mnie robot i mówił mi, jak mam żyć, ale że to będzie tworzyło jakieś struktury, programy, które będą na bieżąco odzwierciedlały nasze potrzeby. Ułatwienia, które jestem w stanie kontrolować”. (K, 18-35, Gdańsk)

- **Kontrola, ograniczenie ludzkiej decyzyjności, uzależnienie od technologii** (część) – wyobrażenia w tej grupie również obejmują narzędzia AI mające pomagać w codziennych zadaniach. Nie są one jednak traktowane jako wspierający asystenci, lecz rozwiązania przejmujące kontrolę, podejmujące decyzje zamiast człowieka, ingerujące w różne sfery jego życia. W tych wizjach przyszłości ludzie nie mają wyboru – jeśli chcą funkcjonować w społeczeństwie, są zmuszeni do korzystania z rozwiązań AI. Niektóre wyobrażenia człowieka podporządkowanego AI przybierały skrajny wymiar, w którym technologia przejmuje całkowitą władzę.

„Widzę ludzi jak w filmie »WALL-E« – całkowicie zależnych od maszyn, bez których nie jesteśmy w stanie nic zrobić. I będę pojedyncze jednostki lub grupy, które się zachowają w miarę odcięte od tego albo ograniczając”. (M, 18-35, Wrocław)

„Będziemy mieli mądre urządzenie na nadgarstku. Obudzimy się rano, przywita nas głośnik i powie: »spaleś tyle godzin, miałeś tyle przyspieszonych oddechów, takie ciśnienie, rano nie powinieneś pić kawy«. I nam odłączy ekspres. Ja powiem, że wychodzę do pracy. A on: »jesteś poirytowany dzisiaj, nie powinieneś iść do pracy«. Albo: »weź tabletki uspokajające«. W ten sposób to będzie wyglądało”. (M, 35+, Gdańsk)

„Wydaje mi się, że to będzie przymus [posiadania robota]. Będzie jakiś imperatyw, może nie prawny, ale ludzie, którzy nie będą korzystać ze sztucznej inteligencji, nie będą się jej radzić, będą po prostu na marginesie”. (M, 35+, Warszawa)

„Oby nie poszło to w stronę samounicestwienia, bo jak ludzie stracą wiele możliwości, to czym się będą zajmować? Jeśli pójdziemy w zastąpienie technologią człowieka, to człowiek na tym straci, nie będzie miał możliwości pokazania swojego potencjału”. (M, 35+, Gdańsk)

„Czy my będziemy potrzebni przy takim szybkim rozwoju AI, czy ona nie stwierdzi, że jesteśmy większym zagrożeniem na tej planecie dla jej przetrwania. Możemy przegapić moment, kiedy ona się uwolni i to ona będzie dyrygentem, a nie my i tak naprawdę będzie tworzyć naszą rzeczywistość”. (M, 35+, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Dalszy rozwój AI – perspektywa 30 lat

- **Dysproporcje** (mała grupa, częściej badani z młodszej grupy wiekowej) – wizje przyszłości koncentrują się w tym przypadku na przewidywanym wzroście nierówności społecznych, do którego pośrednio doprowadzi rozwój AI, którego głównymi beneficjentami będą wybrane grupy lub jednostki.

„Na tej rewolucji technologicznej najwięcej zgarną najbogatsi, największe korporacje i to raczej one będą tutaj wygranym tej przemiany, ludzie będą zniewoleni w stosunku do tych wielkich korporacji”. (M, 18-35, Wrocław)

„Jeszcze większe pogłębienie różnic społecznych Europy i krajów biedniejszych, różnic w statusie życia społeczeństw na całym świecie. One się zwiększą, bo rozwój AI może rozwijać też inne technologie, przy czym w niektórych krajach nadal będzie tak, jak teraz”. (K, 18-35, Warszawa)

„To będzie świat dużych dysproporcji, z jednej strony świat zautomatyzowany, społeczeństwa na wysokim poziomie, a z drugiej społeczeństwa, gdzie bieda, przemoc, brak dostępu do edukacji. Te różnice będą się powiększały, bo sztuczna inteligencja jest związana z kasą, z nowymi ideami, które generują nowe pieniądze, duże pieniądze”. (K, 35+, Gdańsk)

„Będzie ten rozstrzał technologiczny między najbiedniejszymi i najbogatszymi, bo odkąd mamy taki stały wzrost technologiczny, to widać, że różnica jest coraz większa i większa. Więc możliwe, że najbiedniejsi będą w takim stanie, jak są teraz, albo będzie jeszcze gorzej, a najbogatsi będą żyć w jeszcze większych luksusach”. (M, 18-35, Warszawa)

- **Zanik bezpośredniej komunikacji i relacji międzyludzkich** (pojedynczo) – w tej kategorii wyobrażeń respondenci skupiają się na tym, w jaki sposób rozwój AI wpłynie na interakcje społeczne. Scenariusze te zakładają, że człowiek radykalnie zmieni sposób komunikacji, np. będzie funkcjonował w rzeczywistości wirtualnej.

„Obawiam się, że ludzie nie będą rozmawiać twarzą w twarz, tylko przez jakieś komunikatorki”. (M, 35+, Wrocław)

„Zamiast telefonów będziemy mieć chipy wszczepione w głowę i się komunikować mrugnięciem oka”. (M, 35+, Wrocław)

„Wszystko będzie zmierzać w stronę Virtual Reality. Będą tam sklepy, szkoły, mieszkania, znajomi. Będziesz mogła sobie kupić chatę koło prezydenta jakiegoś kraju. Wszystko się tam będzie toczyło. I tylko człowiek czasem się będzie musiał odłączyć, żeby zaspokoić jakieś potrzeby. Większość ludzi będzie tam pracować, bo tam będą się koncentrować usługi, wszystko będzie tam możliwe od ręki”. (M, 35+, Warszawa)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Obawy związane z dalszym rozwojem AI

- **Badani obawiają się, że w dalszej perspektywie, wraz z rozwojem i rozpowszechnieniem AI, pogłębią się już istniejące problemy:** coraz więcej będzie zależeć od technologii, a ludzie ztracą część zdolności oraz umiejętności; dojdzie do dalszego osłabienia relacji międzyludzkich i rodzinnych więzi; zwiększą się możliwości manipulowania i dezinformowania, trudniej będzie zweryfikować rzetelność informacji; coraz więcej osób będzie wypieranych z rynku pracy przez AI.
- **Istotną obawą dotyczącą przyszłości AI jest możliwość wykorzystania jej (przez jednostki, grupy ludzi lub organizacje) w złych intencjach, w celu osiągnięcia korzyści kosztem innych lub wyrządzenia krzywdy.**
- **Niepokojącą perspektywą dla małej grupy badanych jest sytuacja, w której sztuczna inteligencja usamodzielnia się, przejmie kontrolę, zacznie działać przeciwko człowiekowi, a w skrajnej wersji może doprowadzić do jego unicestwienia.**

„Wszystkich to może dotyczyć, bo ktoś zamiast spędzić 15 minut na wymyśleniu czegoś, stwierdzi, że od razu to wrzuci do czata. I zyska 10 minut. I tak za każdym razem będzie, i przestaniemy być samodzielni, bo wszystko, co robimy będzie zależało od tego, co chat wygeneruje”. (M, 18-35, Wrocław)

„Mózg jest jak mięśnie, trzeba go ćwiczyć. I jak teraz wszystko oddamy sztucznej inteligencji, wszystko będzie za nas robiła, to będziemy takimi warzywami”. (M, 35+, Kraków)

„Za dwa, trzy lata to już będzie na takim poziomie, ktoś na przykład zechce sfabrykować dowód w sądzie, np. że zamordowałem daną osobę. To będzie przerażało, ciężko będzie określić, co jest realne”. (M, 18-35, Kraków)

„Obawa, niepewność do czego to będzie wykorzystane. Gdyby to było uczciwe, to byłbym happy, ale wiem, że człowiek to przeciwko nam obróci”. (M, 35+, Wrocław)

„Może być wykorzystywana do bardzo złych celów, na przykład na wojnie. Czy deepfaki, które w polityce będą mieszać i nie będzie wiadomo, co jest prawdą”. (K, 18-35, Warszawa)

„Ludzie nie zdają sobie sprawy, że jest to broń dosyć groźna, nie jesteśmy gotowi na to, żeby to zrobić dobrze, można przewidywać, że przerośnie nas ta technologia”. (M, 18-35, Wrocław)

„Byłoby nieprzyjemnie, gdyby sztuczna inteligencja zaczęła rządzić ludźmi, wykazała swoją wyższość, przekonała nas, że tak powinno być, bo my popełniamy błędy, a ona jest idealna. I my w to uwierzemy”. (M, 35+, Wrocław)

„Obawy, w którym kierunku to pójdzie, bo przecież ta technologia ma służyć dobru wszystkich, ale obawiam się, że ona zawładnie ludzkością, możemy w pewnym momencie stracić kontrolę, jeżeli nie będą wprowadzone jakieś regulacje”. (K, 35+, Gdańsk)

„A jeśli się okaże, że sztuczna inteligencja stwierdzi, że to my jesteśmy zagrożeniem dla świata i trzeba nas wyeliminować? (...) Jeśli nasz przyjaciel okaże się naszym największym wrogiem, który zna wszystkie nasze słabości”. (M, 18-35, Gdańsk)

KORZYSTANIE ZE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Nadzieje związane z dalszym rozwojem AI

- Oczekiwania, jakie badani wiążą z dalszym rozwojem AI, nie są mocno skonkretyzowane. Respondenci zazwyczaj wyrażają je używając ogólnych stwierdzeń - mają po prostu nadzieję, że ich życie dzięki sztucznej inteligencji będzie bardziej komfortowe i zyskają udogodnienia, które będą ich wspierały i ułatwiały codzienność.
- Precyzyjne oczekiwania dotyczące przyszłości odnosiły się do sukcesów z zakresu medycyny, które można byłoby osiągnąć dzięki zastosowaniu AI. Badani liczą na to, że sztuczna inteligencja będzie pomocna w przedłużaniu życia oraz zwiększaniu jego komfortu (np. w przypadku osób niepełnosprawnych), odkryciu leków i szczepionek na nieuleczalne dotąd choroby, przyczyni się do poprawy diagnostyki.

„Nadzieje mam takie, że będzie pięknie i kolorowo. I że dużo rzeczy, które mogę zrobić teraz z narażeniem życia czy w warunkach niekomfortowych, to będą robiły roboty, które to mogą robić w wysokich temperaturach, niskich, nie muszą mieć przerwy na śniadanie. Raz w roku naoliwić i tyle”. (M, 35+, Wrocław)

„Takie szeroko pojęte pomaganie w życiu, w różnych codziennych rutynowych czynnościach”. (K, 18-35, Warszawa)

„Ja bym chciała, żeby to była superinteligencja i żeby ona naprawdę pomagała nam w wielu obszarach, żeby to było wsparciem nas jako ekspertów w swoich dziedzinach. Świat dąży do szybkości, jesteśmy często zmęczeni, liczę, że nam to trochę poułatwia”. (K, 35+, Wrocław)

„Miałem taką myśl, że krótsze kolejki do lekarzy, diagnostyka, badania, że są automatycznie zapisywane i wynik mamy za 5 minut”. (M, 18-35, Kraków)

„Mam nadzieję, że będzie więcej leków i osoby niepełnosprawne będą miały więcej korzyści, dzięki różnym zastosowaniom w życiu codziennym. Branża medyczna to jest punkt numer jeden”. (K, 18-35, Wrocław)

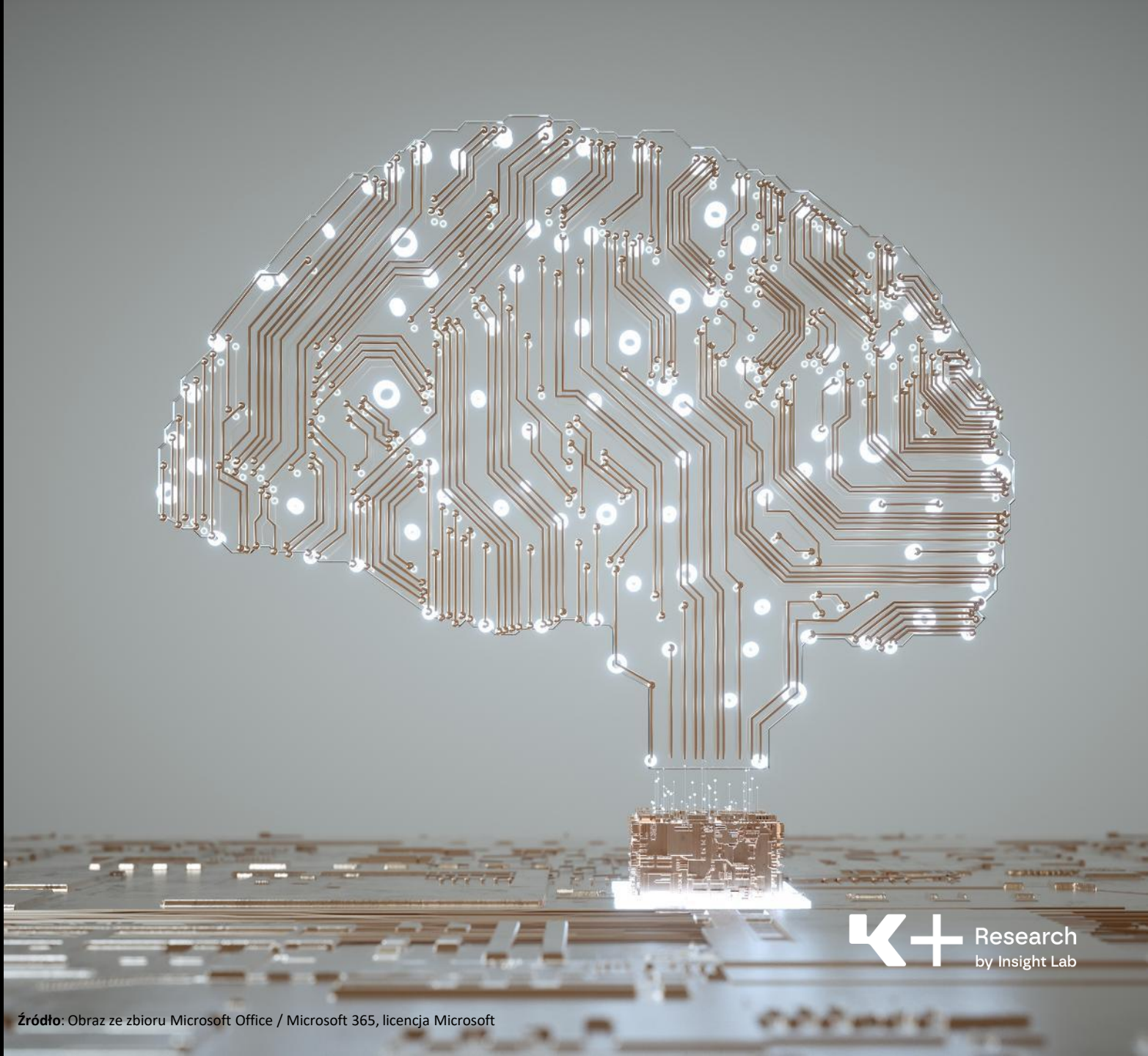
„Wiem, że sztuczna inteligencja szczepionki sama dostosowuje, więc myślę, że w medycynie są szanse, chodzi o wyleczenie wielu chorób, przedłużenie życia”. (M, 35+, Gdańsk)

„Pomoc w pracach fizycznych takich ciężkich, nawet w domu opieki, gdzie potrzebują osoby do ciągłej pielęgnacji”. (K, 35+, Gdańsk)

„Będzie wykorzystywana w medycynie, będzie to pomagało przedłużać ludzkie życie, leczyć choroby, skomplikowane operacje w sumie już są wykonywane przez maszyny, w przyszłości będą lekarzom pomagały w codziennych zabiegach”. (M, 18-35, Kraków)

05

ETYKA, PRYWATNOŚĆ
I PRAWA AUTORSKIE

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

Kwestia praw autorskich tego, co stworzymy za pomocą sztucznej inteligencji w naszym życiu prywatnym, nie jest dla nas całkowicie jasna. Podział respondentów pomiędzy tych uważających to za istotny aspekt, osoby uważające wręcz przeciwnie oraz uczestników nie mających konkretnego zdania w tym temacie jest praktycznie równy (34% T2B, 29% B2B oraz 37% odpowiedzi 3).

Największą istotność praw autorskich w tym przypadku widzą przedstawiciele pokolenia Z (41% T2B).

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

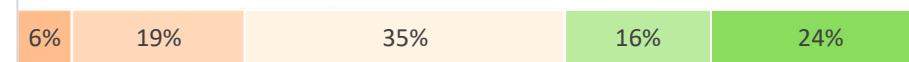
Istotność praw autorskich, AI w życiu prywatnym

Czy korzystając z rozwiązań AI W ŻYCIU PRYWATNYM jest dla Ciebie ważne to, do kogo należą prawa autorskie tego, co stworzy sztuczna inteligencja (AI)?

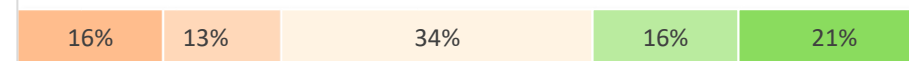
Próba ogólna, N=1139

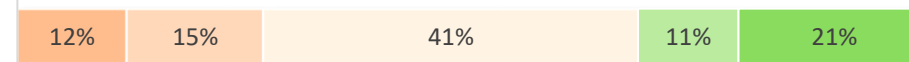
Pokolenie Z, n=160

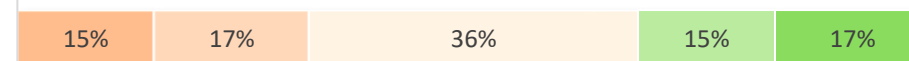
Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

1 zdecydowanie nie 2 3 4 5 zdecydowanie tak

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

Podobnie jak w przypadku praw autorskich do twórców AI w życiu prywatnym, respondenci nie potrafili jednoznacznie ocenić wagi tego aspektu w przypadku życia zawodowego.

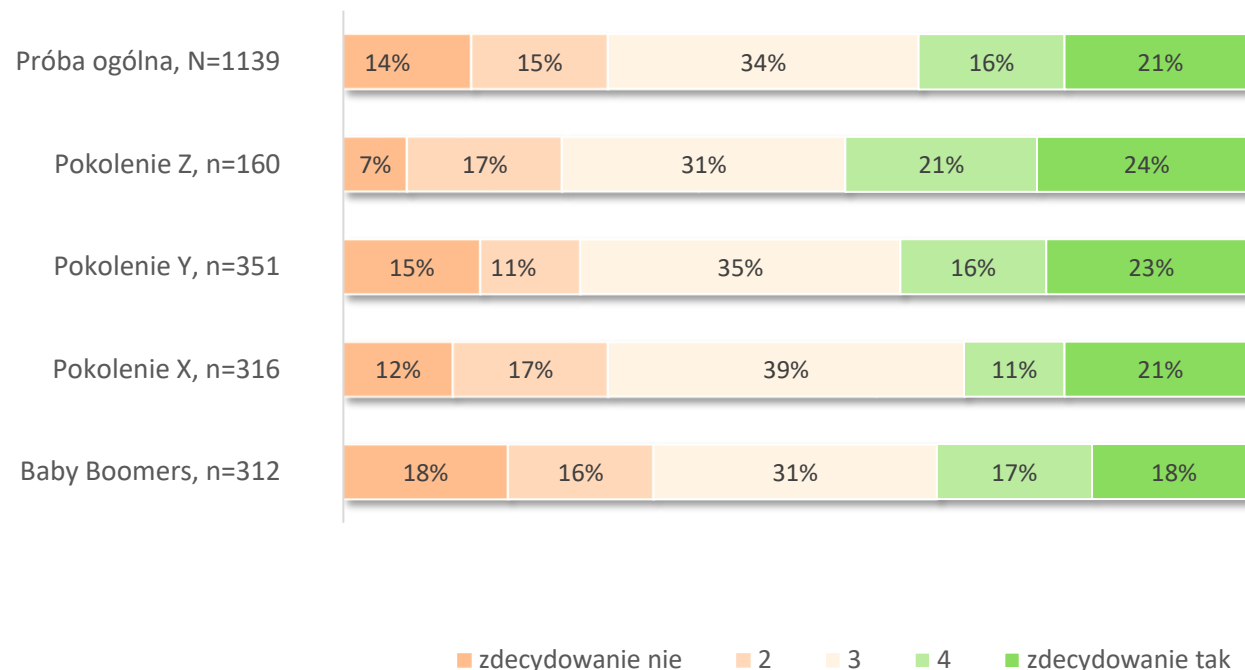
37% (T2B) uznaje prawa autorskie w tym przypadku za ważne, 29% (B2B) za nieważne, a 34% (odpowiedzi 3) nie potrafi ustosunkować się do tego aspektu jednoznacznie.

Po raz kolejny największą istotność praw autorskich elementów tworzonych przez AI w naszym życiu zawodowym widzą przedstawiciele pokolenia Z (45% T2B).

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

Istotność praw autorskich, AI w życiu zawodowym

Czy korzystając z rozwiązań AI W ŻYCIU ZAWODOWYM jest dla Ciebie ważne to, do kogo należą prawa autorskie tego, co stworzy sztuczna inteligencja (AI)?

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

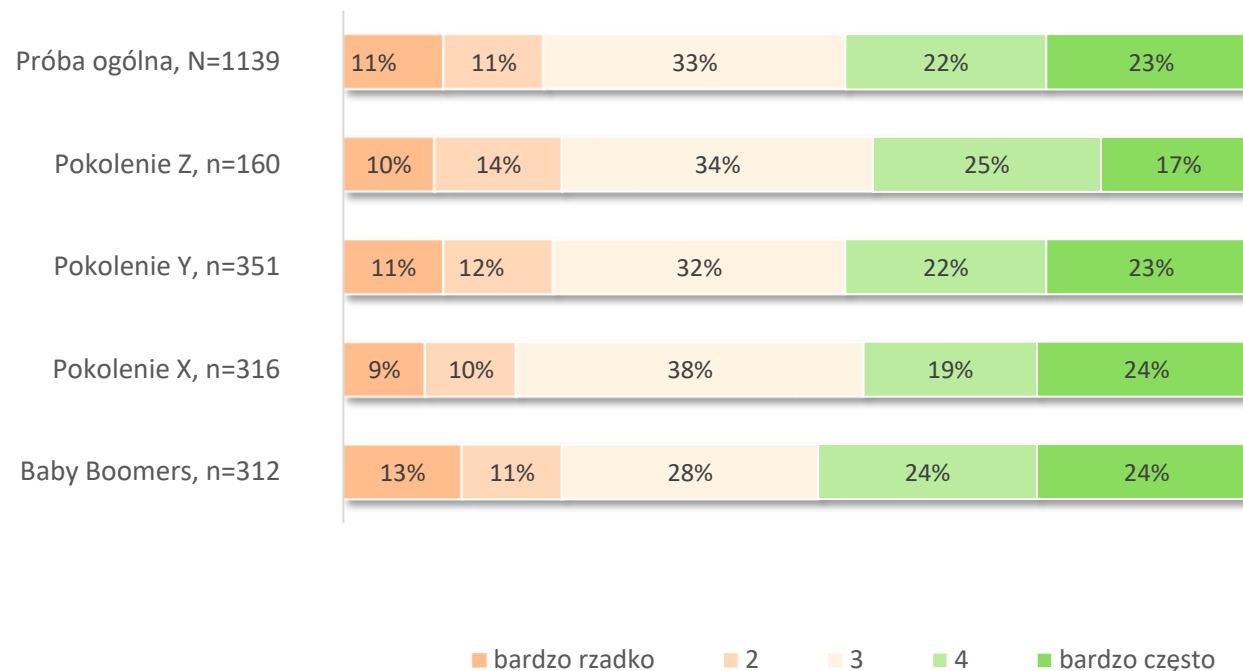
Blisko połowa uczestników badania **myśli o bezpieczeństwie danych**, które przekazuje sztucznej inteligencji (45% T2B). Wynik jest niezależny od wieku/generacji respondentów.

Co piąta badana osoba nie zastanawia się nad tym, czy dane, które udostępnia AI są bezpieczne.

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

Bezpieczeństwo danych w AI, w życiu prywatnym

Jak często myślisz o bezpieczeństwie danych, które przekazujesz rozwiązaniom AI, kiedy z nich korzystasz W ŻYCIU PRYWATNYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „bardzo rzadko”, a 5 „bardzo często”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

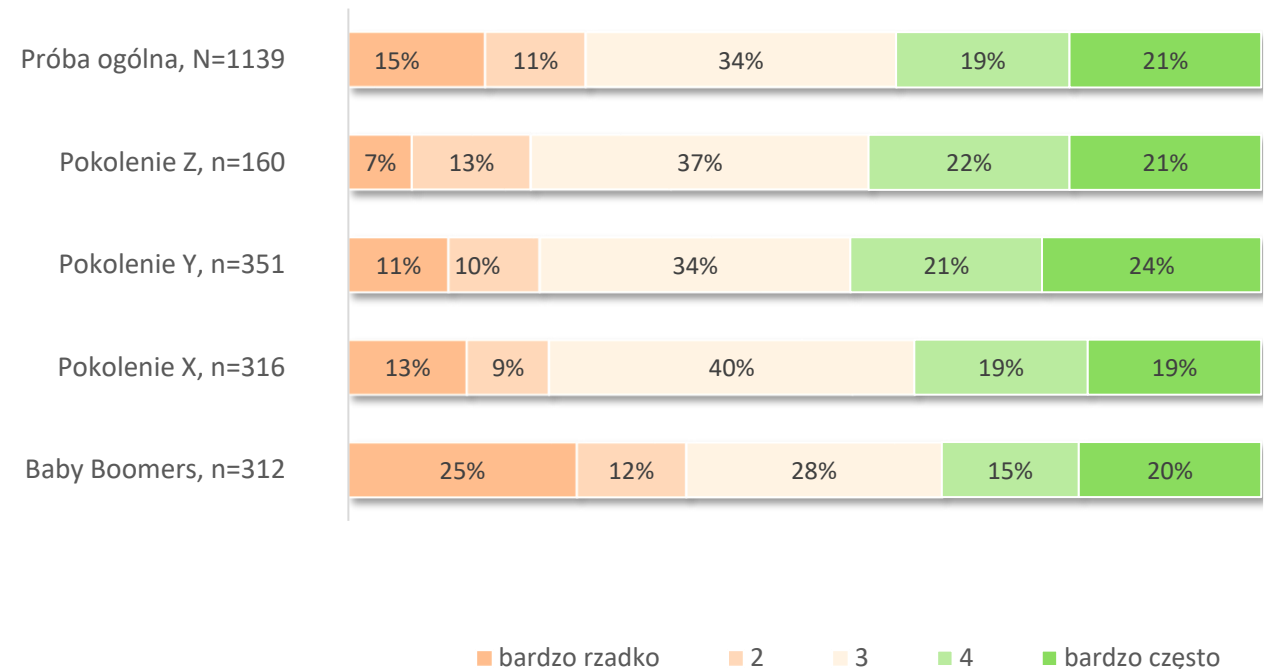
40% respondentów myśli o **bezpieczeństwie danych, które przekazuje do AI w życiu zawodowym** (T2B). Nieznacznie częściej takie podejście deklarują przedstawiciele pokolenia Z oraz Y (kolejno 43% i 45% T2B).

Osoby badane z generacji Baby Boomers na tle innych pokoleń najczęściej wskazują, że rzadko o tym myślą (37% B2B).

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

Bezpieczeństwo danych w AI, w życiu zawodowym

Jak często myślisz o bezpieczeństwie danych, które przekazujesz rozwiązaniom AI, kiedy z nich korzystasz W ŻYCIU ZAWODOWYM?

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „bardzo rzadko”, a 5 „bardzo często”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

45% uczestników badania nie jest w stanie jednoznacznie zadeklarować, czy korzystanie z rozwiązań opartych na AI w ich życiu prywatnym jest etyczne (odpowiedzi 3, na skali 1-5).

Jako etyczne są one postrzegane najczęściej przez przedstawicieli pokolenia Z (41% T2B) w porównaniu do pozostałych generacji.

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

Etyka AI w życiu prywatnym

Czy korzystanie W ŻYCIU PRYWATNYM z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) jest dla Ciebie etyczne (uczciwe, sprawiedliwe i odpowiedzialne, uwzględniające inne osoby)?

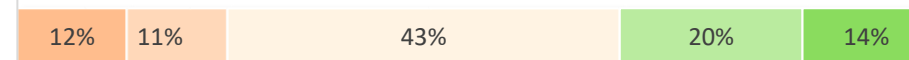
Próba ogólna, N=1139

Pokolenie Z, n=160

Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ zdecydowanie nie ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ zdecydowanie tak

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Etyka w wykorzystaniu rozwiązań opartych o sztuczną inteligencję w życiu zawodowym jest zagadnieniem, na temat którego respondenci deklarują najczęściej neutralne odpowiedzi (45% odpowiedzi 3, na skali 1-5).

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

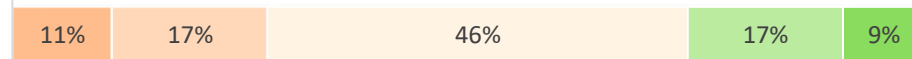
Etyka AI w życiu zawodowym

Czy korzystanie W ŻYCIU ZAWODOWYM z rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI) jest dla Ciebie etyczne (uczciwe, sprawiedliwe i odpowiedzialne, uwzględniające inne osoby)?

Próba ogólna, N=1139

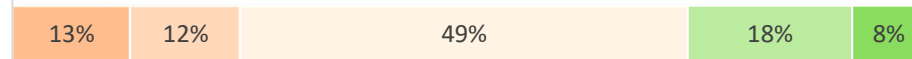
Pokolenie Z, n=160

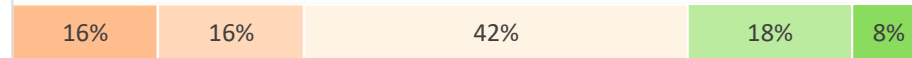
Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

■ zdecydowanie nie ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ zdecydowanie tak

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Źródło: Obraz ze zbioru Microsoft Office / Microsoft 365, licencja Microsoft

44% uczestników badania nie potrafi odpowiedzieć jednoznacznie, czy w ich miejscu pracy używanie narzędzi opartych o sztuczną inteligencję jest dostępne bez przeszkód (odpowiedzi 3, na skali 1-5).

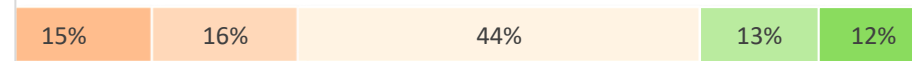
Nieznacznie częściej **brak takich przeszkód** deklarują przedstawiciele pokolenia Z i Y (kolejno 30% i 33% T2B).

ETYKA, PRYWATNOŚĆ I PRAWA AUTORSKIE

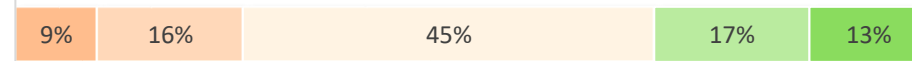
Korzystanie z AI w miejscu pracy

Czy w Twoim miejscu pracy używanie narzędzi opartych na sztucznej inteligencji (AI) jest możliwe bez przeszkód?

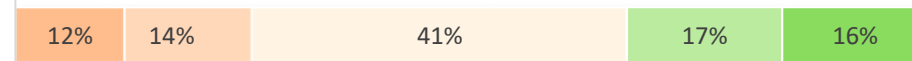
Próba ogólna, N=1139

Pokolenie Z, n=160

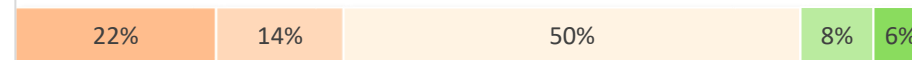
Pokolenie Y, n=351

Pokolenie X, n=316

Baby Boomers, n=312

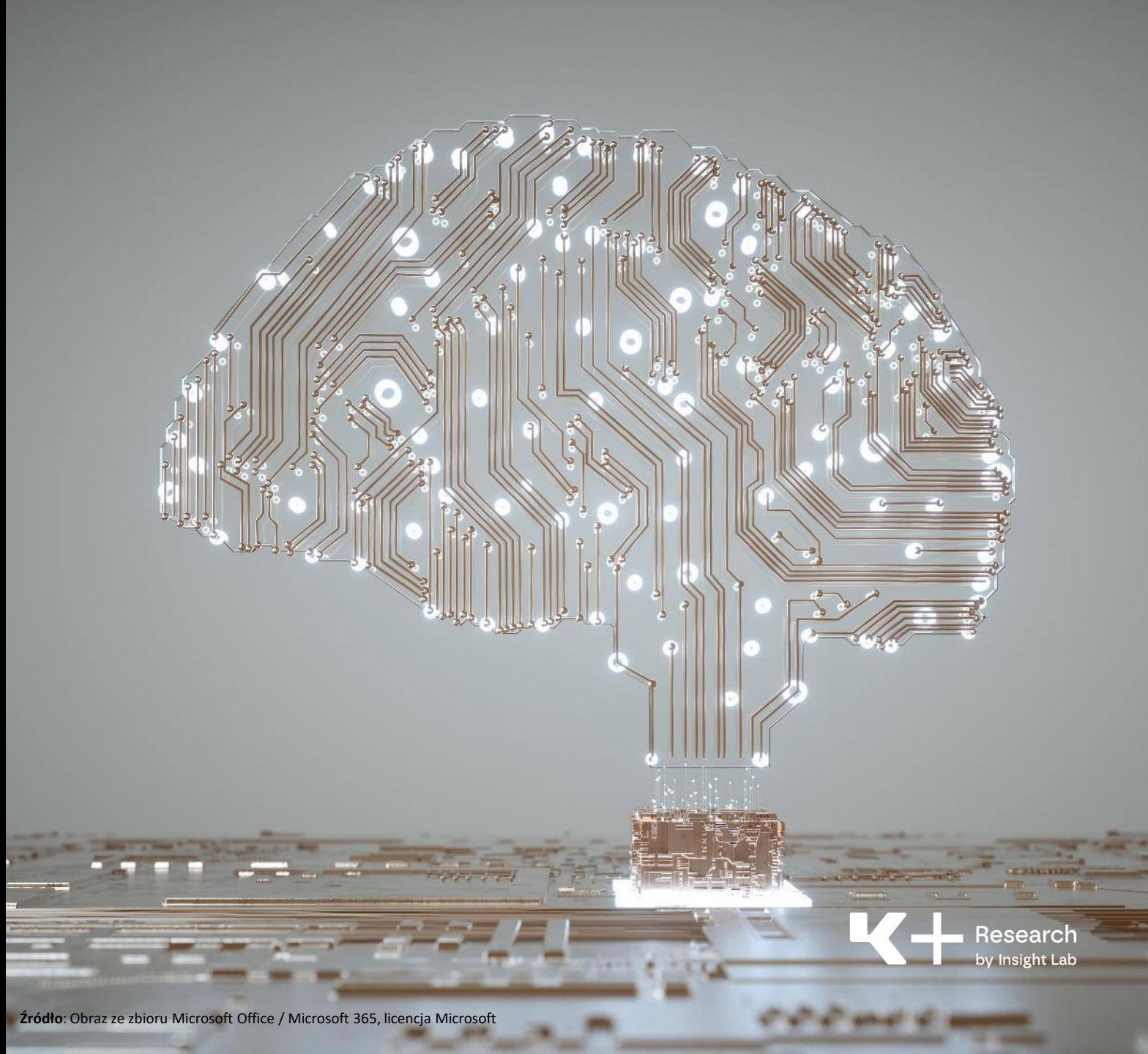

■ całkowicie zablokowane ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ dostępne bez żadnych przeszkód

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „całkowicie zablokowane”, a 5 „dostępne bez żadnych przeszkód”.

06

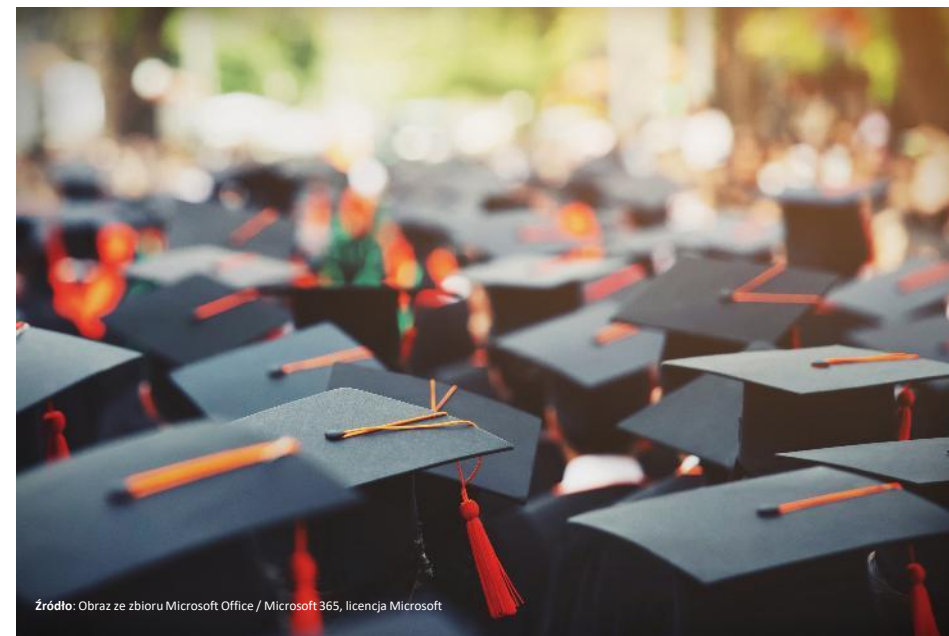
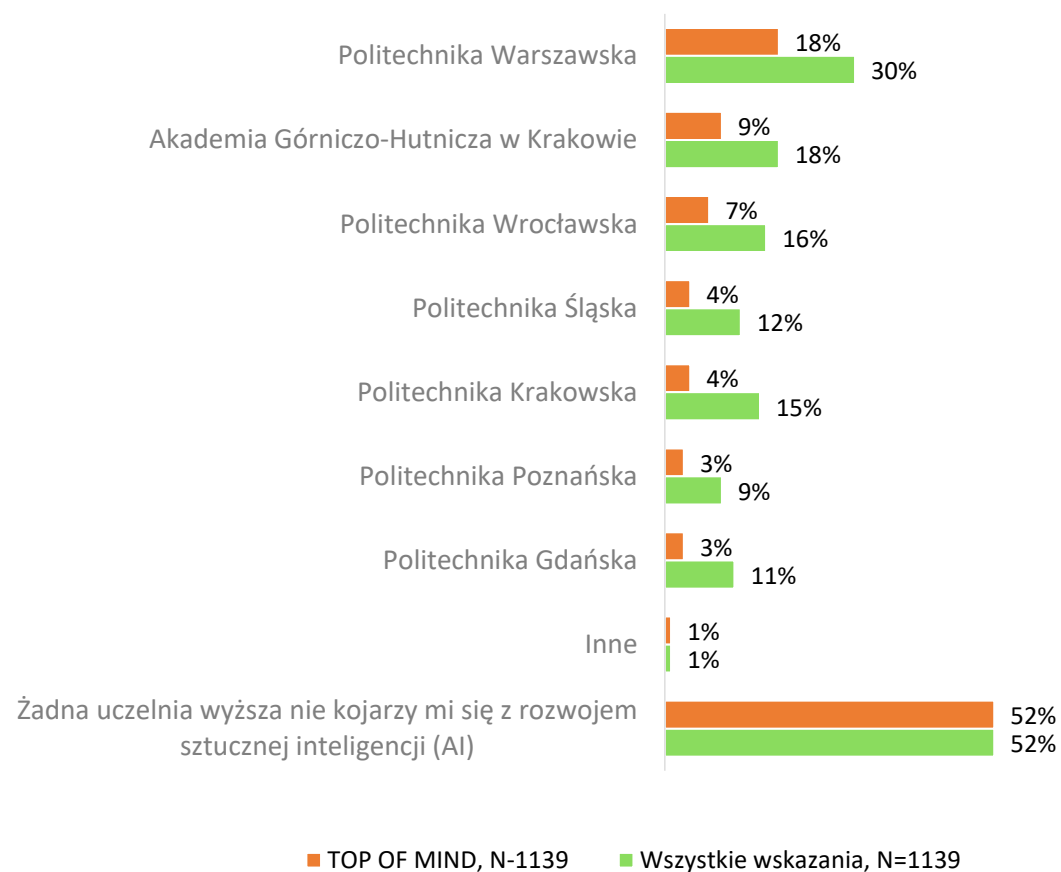
WIZERUNEK POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH

WIZERUNEK POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH

Uczelnie kojarzone z AI

Która z wymienionych poniżej uczelni wyższych kojarzy Ci się najbardziej z rozwojem sztucznej inteligencji(AI)?

Z rozwojem sztucznej inteligencji respondenci kojarzą najczęściej **Politechnikę Warszawską, Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie oraz Politechnikę Wrocławską** (odpowiednio 30%, 18% i 16% wszystkich wskazań).

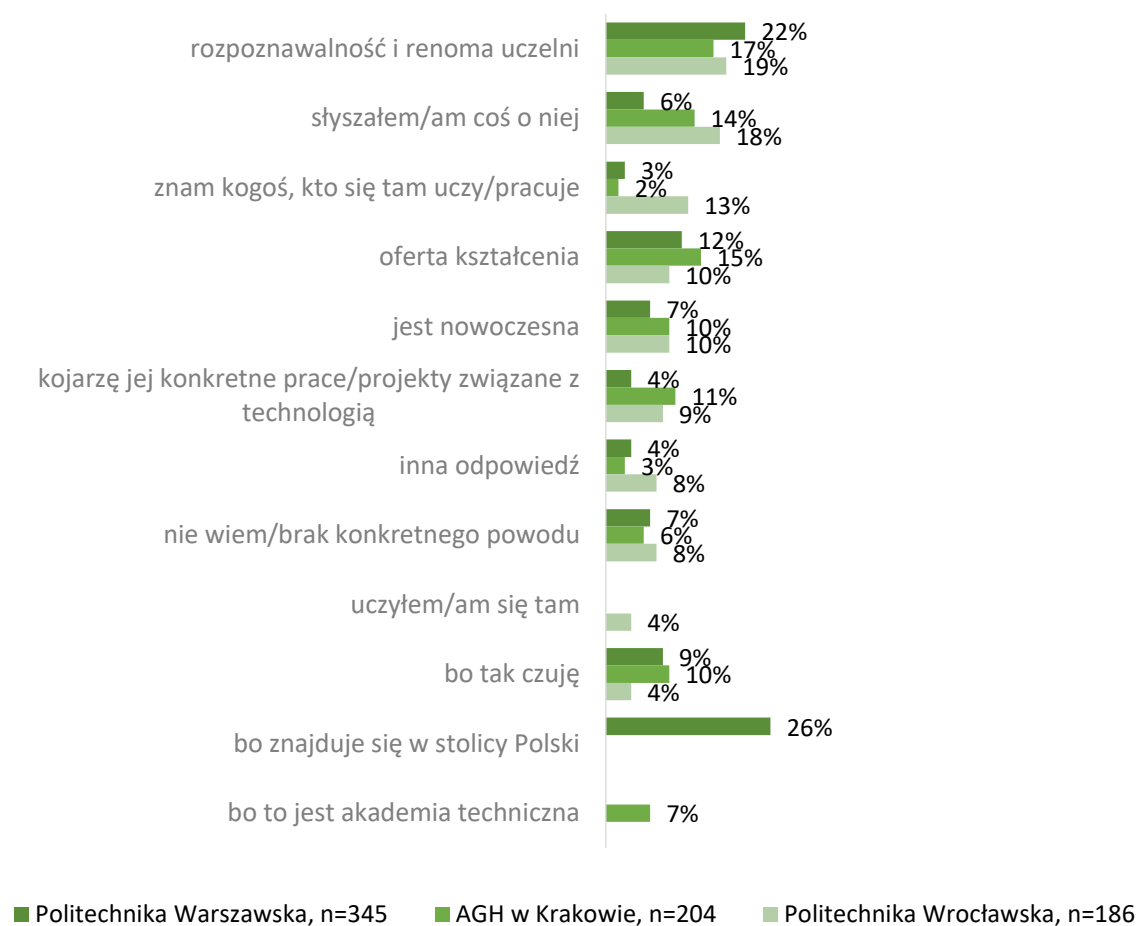
Ponad połowa uczestników badania **nie kojarzy z tym aspektem żadnej uczelni wyższej w naszym kraju.**

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

WIZERUNEK POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH

Uczelnie kojarzone z AI – powody

Dlaczego właśnie ta uczelnia kojarzy Ci się najbardziej ze sztuczną inteligencją (AI)?

Politechnika Warszawska jest kojarzona z rozwojem sztucznej inteligencji głównie dlatego, że **znajduje się w stolicy Polski** (26%), jest **rozpoznawalną i renomowaną uczelnią** (22%) i ma **kierunkową pod AI ofertę kształcenia** (12%).

AGH w Krakowie jest kojarzona z rozwojem AI, bo to **rozpoznawalna i renomowana uczelnia** (17%), ma kierunkową pod to zagadnienie **ofertę kształcenia** (15%), a respondenci **słyszeli o tej uczelni** w perspektywie sztucznej inteligencji.

Politechnika Wrocławska jest przez uczestników badania kojarzona z AI głównie dlatego, że jest to uczelnia **rozpoznawalna i renomowana** (19%), **słyszeli o niej w perspektywie AI** (18%) oraz **znają kogoś, kto się tam uczy/pracuje** (13%).

* W pytaniu możliwe było udzielenie kilku odpowiedzi, stąd wyniki nie sumują się do 100%.

Uczelnie kojarzone z AI

- Uczestnicy badania jakościowego mieli **trudność ze wskazaniem wyższej uczelni, która najbardziej kojarzy im się z rozwojem sztucznej inteligencji**.
- Często badani wypowiadali się w sposób mało precyzyjny – np. wskazując, że z rozwojem AI kojarzą się im ogólnie uczelnie politechniczne.
Odpowiedzi, które zawierały konkretne wskazania były silnie zróżnicowane ze względu na lokalizację – najczęściej wybierano szkoły wyższe znajdujące się w mieście zamieszkania respondentów (wskazania małej grupy/pojedynczych badanych):
we Wrocławiu była to Politechnika Wrocławska,
w Krakowie - Akademia Górniczo-Hutnicza i Politechnika Krakowska,
w Warszawie - Politechnika Warszawska i Wojskowa Akademia Techniczna,
w Gdańsku - Politechnika Gdańska i Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych.
- Wskazania na Politechnikę Wrocławską pojawiły się podczas dyskusji w największej liczbie grup focusowych, niezależnie od lokalizacji – uczelnia była wybierana (oprócz wrocławian) również przez pojedynczych badanych z Krakowa i Gdańska.
- **Podawane uzasadnienia najczęściej nie koncentrowały się stricte na aspekcie sztucznej inteligencji** – badani opierali się na wizerunku uczelni, wiedzy o projektach/ kierunkach prowadzonych przez uczelnie, nie dotyczących bezpośrednio AI, ale postrzeganych jako nowoczesne (np. kosmonautyka w przypadku AGH), znajomości studentów lub absolwentów kierunków związanych z nowymi technologiami/ informatyką.
Argumenty, które dotyczyły ściśle AI były formułowane przez pojedynczych badanych w odniesieniu do Politechniki Wrocławskiej (PLLuM, kierunek Sztuczna Inteligencja), Akademii Górniczo-Hutniczej (Bielik) i Wojskowej Akademii Technicznej (AI na polu walki).

„Słyszę w radiu o projektach, które studenci z Politechniki Wrocławskiej kończą tudzież zaczynają, mają dofinansowania. Jak słyszę, to akurat o Politechnice Wrocławskiej”. (K, 18-35, Wrocław)

„W Politechnice Wrocławskiej jest kierunek Sztuczna Inteligencja, czytałam artykuł w Wyborczej, w którym wypowiadał się pan z tej uczelni i nawiązywał do tego”. (K, 35+, Gdańsk)

„Politechnika Łódzka czy Wrocławska, bo to jest jakaś kooperacja, stworzyli PLLuM-a”. (M, 35+, Kraków)

„Politechnika Wrocławska jest chyba najbardziej liczącą się na forum światowym uczelnią techniczną, wydaje mi się, że stawiają na rozwój, by iść z duchem czasu”. (M, 18-35, Wrocław)

„Mam znajomych, którzy tam studiowali [w Politechnice Wrocławskiej], robią kariery w firmach informatycznych”. (M, 35+, Kraków)

„Kojarzy mi się Akademia Górniczo-Hutnicza, bo oni mają dużo projektów, które wybiegają w przyszłość, związanych z kosmonautyką”. (M, 35+, Kraków)

„W AGH stworzyli Bielik i mają największy komputer w Polsce”. (M, 35+, Kraków)

„Moja siostrzenica wybierała profil studiów i stąd wiem, że na Politechnice Warszawskiej są takie nowoczesne kierunki, dotyczące technologii”. (K, 35+, Warszawa)

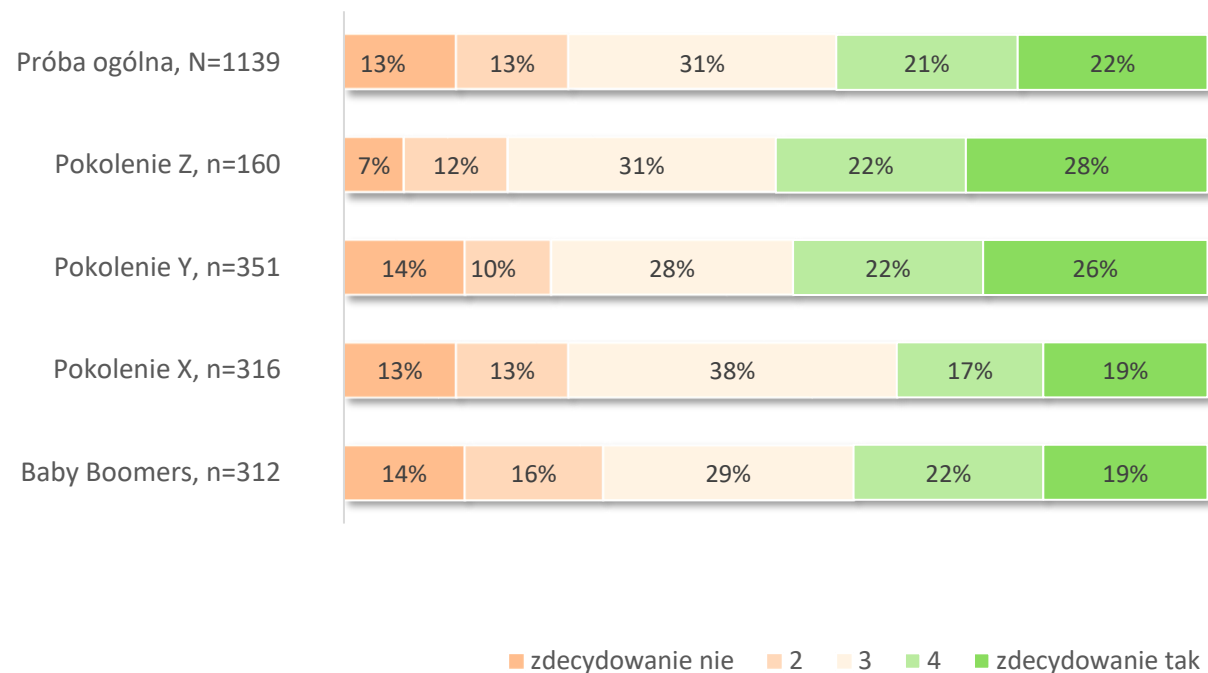
„Oglądałem podcast o AI na polu walki, Wojskowa Akademia Techniczna coś robi w tym kierunku”. (M, 35+, Warszawa)

„Pomyślałem o Politechnice Gdańskiej, bo tam są kierunki z tym związane, automatyzacja na przykład”. (M, 35+, Gdańsk)

WIZERUNEK POLSKICH UCZELNI WYŻSZYCH

Chęć poszerzenia wiedzy o AI

Czy chciałbyś/abyś poszerzyć swoją wiedzę na temat rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI)?

Chęć poszerzania swojej wiedzy w związku z rozwiązaniami opartymi o sztuczną inteligencję deklaruje 43% uczestników badania (T2B).

Nieznacznie chętniej taką potrzebę zgłaszają przedstawiciele pokolenia Z (50% T2B), rzadziej osoby z pokolenia X (36% T2B).

* W pytaniu możliwe było udzielenie odpowiedzi na skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie nie”, a 5 „zdecydowanie tak”.

Rada dla twórców AI

Badani, poproszeni o sformułowanie jednej rady, którą chcieliby przekazać twórcom AI, koncentrowali się w swoich wypowiedziach na kilku aspektach:

” — POMAGAĆ LUDZIOM, NIE SZKODZIĆ

„Żeby przynosiła dobro, nie była wykorzystywana w złym celu”. (M, 35+, Gdańsk)

„Działajcie dla ludzi, a nie przeciw ludziom”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Żeby AI nie zagroziła ludzkości”. (M, 18-35, Gdańsk)

„Przypomnijcie sobie historię bomby atomowej, AI to potężne narzędzie, można je wykorzystać negatywnie”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Żeby nie ingerowali w życie ludzi”. (K, 18-35, Kraków)

„Chciałabym, by AI służyła człowiekowi, powinna się poruszać w ściśle określonych granicach”. (K, 35+, Gdańsk)

” — WSPIERAĆ LUDZI, A NIE ZASTĘPOWAĆ

„Technologia powinna służyć ludziom, a nie zastępować ich”. (M, 18-35, Wrocław)

„AI powinna być pomocna ludzkości, a nie ją zastąpić”. (K, 35+, Kraków)

„Żeby twórcy zastanowili się nad przyszłością, bo kto wie, może oni też zostaną zastąpieni przez AI”. (M, 18-35, Kraków)

„Żeby nie zastąpiła w 100 % człowieka”. (M, 18-35, Warszawa)

„Żeby sztuczna inteligencja służyła człowiekowi, a nie człowiek jej. Tak, żeby to było dla nas wsparcie i żeby szły za tym dla nas korzyści. A nie tylko tak zero-jedynkowo i wyparcie roli człowieka w dzisiejszym świecie”. (K, 18-35, Warszawa)

” — DBAĆ O PRYMAT CZŁOWIEKA W RELACJI Z TECHNOLOGIĄ

„Nie zapomnijcie o ludziach”. (M, 35+, Warszawa)

„Niech człowiek ma ostatnie słowo”. (K, 35+, Warszawa)

„Nie spuszczać AI ze smyczy, żeby robot nie był stanie skrzywdzić człowieka, żeby priorytetem było dobro ludzkie, a nie jakaś korzyść czy osiągnięcie celu”. (M, 35+ Warszawa)

„Tak zaprogramować, żeby sztuczna inteligencja zawsze potrzebowała człowieka”. (K, 35+, Warszawa)

„Pozwólcie człowiekowi pozostać człowiekiem”. (M, 35+, Kraków)

„Żeby nie rozwijali AI w kierunku tworzenia robotów humanoidalnych, nie starali się zastąpić robotem żywego człowieka”. (M, 35+, Gdańsk)

” — MYŚLEĆ O KONSEKWENCJACH, ROZWAŻNIEJ PLANOWAĆ

„Zanim coś zrobisz, pomyśl dwa razy”. (M, 35+, Wrocław)

„Zastanówcie się, czy w ogólnym rozrachunku nowa funkcja przyniesie więcej złego czy dobrego”. (M, 18-35, Kraków)

„Może trzeba zwolnić i przeanalizować, czy to jest dobrze rozwijane”. (K, 18-35, Wrocław)

„Zastanówcie się 50 razy, jakie skutki będą miały wasze projekty”. (K, 18-35, Wrocław)

Rada dla twórców AI

” — DZIAŁAĆ ODPOWIEDZIALNIE, DBAĆ O BEZPIECZEŃSTWO I KONTROLOWAĆ

„Uważajcie, żeby to się nie dostało w niepowołane ręce”. (M, 18-35, Wrocław)

„Zdrowe granice, trzymanie się w pewnych ramach, by była nad tym kontrola”. (K, 35+, Gdańsk)

„Żeby czujnie patrzyli, czy wszystko jest pod kontrolą”. (M, 18-35, Kraków)

„Pilnujcie bezpieczeństwa danych”. (K, 35+, Wrocław)

„Zróbcie wszystko, żeby była bezpieczna”. (K, 35+, Kraków)

„Dbajcie o bezpieczeństwo, by ludzie nie czuli się zagrożeni i by ktoś nie wykorzystał tej wiedzy w sposób odwrotny”. (K, 35+, Gdańsk)

„Trzeba wprowadzić uwarunkowania prawne, jednolite na całym świecie, żeby wszyscy musieli się im podporządkować”. (K, 35+, Gdańsk)

” — BYĆ OBIEKTYWNYM

„Nie bądźcie podatni na wpływy z zewnątrz, stwórzcie narzędzie odporne na wpływy typu: polityka, pieniądze”. (K, 18-35, Gdańsk)

„Nie róbcie tego dla pieniędzy”. (M, 18-35, Gdańsk)

„To takie marzenie, ale tak na ostatek - żeby w jakiś sposób ograniczyli manipulowanie masami”. (M, 18-35, Kraków)

” — POSTĘPOWAĆ UCZCIWIE, ZGODNIE Z ZASADAMI ETYKI I POSZANOWANIEM PRAW AUTORSKICH

„Postępuj jak uczciwy człowiek, pilnuj etyki i moralności”. (M, 35+, Wrocław)

„Bądźcie etyczni, transparentność i człowiek ponad wszystko”. (M, 35+, Kraków)

„Żeby prawa autorskie były honorowane, certyfikaty z informacją dla nas, czy to wytwór AI, czy nie”. (K, 35+, Wrocław)

„Zapłaćcie wszystkim podmiotom, z których dóbr korzystacie”. (M, 35+, Gdańsk)

„Chciałabym, żeby się przyjrzeni pod kątem etycznym i nie wykorzystywali czyjejś pracy bez ponoszenia kosztów”. (K, 18-35, Kraków)

„Żeby chat informował nas, czy wziął tę informację skądś, czy wymyślił”. (K, 18-35, Warszawa)

” — NADAĆ ODPOWIEDNIE PRIORYTETY DOTYCZĄCE OBSZARÓW I KIERUNKÓW DAJSZEGO ROZWOJU

„Żeby bardziej poszli w medycynę, rozwój. Zrobić coś dobrego, pomóc z szybszym wykrywaniem chorób, to priorytet”. (K, 18-35, Wrocław)

„Wykorzystać AI w dobrych celach, chociażby w medycynie. Żeby po prostu zostawić autentyczność i tę jakąś ludzką część, ludzki aspekt”. (K, 18-35, Kraków)

Dziękujemy
za uwagę